

THE DANISH
INSTITUTE FOR
HUMAN RIGHTS

การประเมินผลกระทบ
ด้านสิทธิมนุษยชน –
ห่วงโซ่คุณค่า
ของดูเร็กซ์ (DUREX)
และเอนฟา (ENFA)
ในประเทศไทย

RECKITT
BENCKISER – RB

กุมภาพันธ์ 2564

การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน – การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน – ห่วงโซ่คุณค่าของดูเร็กซ์ (DUREX) และเอนฟา (ENFA) ในประเทศไทย

ผู้เขียน: Signe Andreasen Lysgaard, ที่ปรึกษาอาวุโส, สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก (Danish Institute for Human Rights) และ Tulika Bansal, ที่ปรึกษาอาวุโส, สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก (Danish Institute for Human Rights)

กิตติกรรมประกาศ: ขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงต่อคุณกฤตพร สิทธิกรวรกุล ผู้ให้คำปรึกษาในประเทศไทยที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งประมาณค่ามิได้ Inga Tauber และ Emil Kernell เป็นเพื่อนร่วมงานในสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือสำคัญเพิ่มเติมด้านการวิจัย อีกทั้งขอแสดงความขอบคุณแก่มูลนิธิเอิร์ธเวิร์ม (Earthworm Foundation) ทั้งที่มระดับภูมิภาคและที่ประเทศไทยที่ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดตั้งการประชุมและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณสมาชิกทีมงาน RB ประเทศไทยในความช่วยเหลือทั้งก่อน ระหว่าง และหลังงานการลงพื้นที่ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่านที่สละเวลามาพบเรา

ISBN: 978-87-93893-75-7
e-ISBN: 978-87-93893-76-4

รูปภาพที่: Earthworm, RB brand library, assessment team.

© 2021 The Danish Institute for Human Rights
Wilders Plads 8K
DK-1403 Copenhagen K
โทรศัพท์ +45 3269 8888
humanrights.dk

ผลงานวิจัยตีพิมพ์ฉบับนี้หรือบางส่วนสามารถนำไปผลิตซ้ำได้ หากมีได้นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์และมีการอ้างอิงถึงผู้เขียนและแหล่งที่มาที่ DIHR เราตั้งใจให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงผลงานตีพิมพ์ของเราได้มากที่สุด เราใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ บรรทัดไม่ยาว (ไม่มีเครื่องหมายยัติภังค์ “-”) จัดตัวอักษรชิดซ้าย และความคมชัดสูง เพื่อสามารถอ่านได้ง่ายที่สุด หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าถึงคนทุกกลุ่ม กรุณาคลิกที่ www.humanrights.dk/accessibility

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก (The Danish Institute for Human Rights -DIHR) เป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นอิสระ โดยมีรูปแบบตามหลักการปารีสขององค์กรสหประชาชาติ สถาบันนี้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายในปี 2002 ดำเนินการตามอำนาจที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์กได้รับมอบหมายมาในปี 1987 ซึ่งหมายรวมถึงการวิจัย การวิเคราะห์ ข้อมูล การศึกษา เอกสารหลักฐาน และการนำไปดำเนินการในโปรแกรมระดับชาติและนานาชาติ

ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งจากการได้รับมอบอำนาจตามกฎหมาย DIHR จึงสามารถทำงานร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Actor) จากภาคเอกชนได้โดยตรง วัตถุประสงค์ของความร่วมมือนี้คือการจัดการกับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนทั้งเชิงบวกและลบจากการดำเนินธุรกิจทั่วโลก DIHR พยายามเผยแพร่ความรู้ต่อสาธารณะโดยอิงประสบการณ์ที่ได้รับในโครงการความร่วมมือระดับองค์กร เพื่อผลักดันเรื่องสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจให้ขยายออกไปมากขึ้น

การปฏิเสธความรับผิดชอบ:

การเป็นสถาบันด้านสิทธิมนุษยชนระดับชาติที่เป็นอิสระ DIHR จึงไม่ให้การรับรองสาธารณะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาคธุรกิจ (Corporate Actor) บางราย DIHR สนับสนุนอย่างจริงจังให้ภาคเอกชนเปิดเผยผลการศึกษามาจากการทำงานร่วมกับ DIHR การมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาคธุรกิจทั้งหมดมีการกำกับดูแลด้วยหลักการการมีส่วนร่วมกับภาคธุรกิจของ DIHR (DIHR’s Corporate Engagement Principles) เป็นเอกสารที่แสดงถึง วัตถุประสงค์และความเข้าใจร่วมกันในการผลักดันเรื่องสิทธิมนุษยชนผ่าน การดำเนินการของภาคเอกชน

รายงานฉบับนี้และข้อมูลที่อยู่ในที่นี้มุ่งหมายให้เป็นคู่มือทั่วไปในการจัดการกับประเด็นต่าง ๆ โดยต้องไม่นำไปใช้แทนคำแนะนำทางกฎหมาย และคำถาม ต่าง ๆ เกี่ยวกับการตีความทางกฎหมาย และการประยุกต์ใช้ข้อมูลควรได้รับการชี้แนะโดยที่ปรึกษาทางกฎหมายที่เหมาะสม การกระทำหรือไม่กระทำหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ บนพื้นฐานของข้อมูลนี้ถือเป็นการดำเนินการบนความเสี่ยงของผู้ใช้เอง สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์กไม่มีส่วนรับผิดชอบหรือรับผิดชอบต่อความเสียหายทางตรง ทางอ้อม ผลกระทบ ความเสียหายเฉพาะอย่าง ความเสียหายเชิงลงโทษหรือจากการลงโทษ หรืออื่น ๆ ที่เกิดจากหรือเกี่ยวข้องทางใดทางหนึ่งในการประยุกต์ใช้หรือใช้รายงานและข้อมูลในรายงานฉบับนี้

รายงานฉบับนี้ไม่มีการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบเกี่ยวกับโควิด-19 และผลกระทบจากการระบาดที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของ RB ในประเทศไทย

สารบัญ

คำอธิบายคำย่อ	7
ข้อมูลสรุป	10
1 บทนำ	19
2 ระเบียบวิธีวิจัย	22
2.1 ขั้นตอนที่ I: การวางแผนและกำหนดขอบเขต	23
2.2 ขั้นตอนที่ II: การเก็บข้อมูลและการพัฒนาข้อมูลฐาน (การลงพื้นที่ในประเทศไทย)	24
2.3 ขั้นตอนที่ III: การวิเคราะห์ข้อมูล	29
2.4 ข้อจำกัด	29
3. ความเสี่ยงและผลกระทบด้าน สิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้องกับ ดูเร็กซ์ในประเทศไทย	33
3.1 ด้านวัตถุดิบ: อุตสาหกรรมยางพาราต้นน้ำ สถานการณ์ของเกษตรกร รายย่อย และความเชื่อมโยงกับ RB	33
3.2 ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในภาคอุตสาหกรรมยางระดับกลาง น้ำ – รวมถึงซัพพลายเออร์ผู้จัดหาไม้ยางของ RB	47
3.3 สายพานการผลิต RB และการผลิตผลิตภัณฑ์ดูเร็กซ์	55
3.4 แง่มุมด้านสิทธิมนุษยชนระดับปลายน้ำ	65
4. ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้องกับเอนฟา ในประเทศไทย	73
4.1 แง่มุมระดับปลายน้ำ: การตลาด การโฆษณา และการขายเอนฟาใน ประเทศไทย	73
4.2 การผลิตเอนฟาในประเทศไทย	97
4.3 ห่วงโซ่อุปทานของ RB: ซัพพลายเออร์ที่ได้รับเลือก – การบรรจุหีบห่อ การตกแต่งผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย	104
4.4 แง่มุมระดับต้นน้ำ: การนำเข้าน้ำนมผสม (MILK BASE) และนมผงเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์เอนฟา	107
5. ข้อเสนอแนะ	112
5.1 ข้อเสนอแนะดูเร็กซ์	112
5.2 ข้อเสนอแนะเอนฟา	117
ภาคผนวก 1	124
อ้างอิงท้ายรายงาน	127

สารบัญ ต่อ

ตาราง

ตารางที่ 1	ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของคุณเร็กซ์	11
ตารางที่ 2	ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของเอนฟา	14
ตารางที่ 3	ภาพรวมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	25
ตารางที่ 4	จำนวนคนให้สัมภาษณ์ตามเพศ	28
ตารางที่ 5	ภาพรวมของคุณเร็กซ์ – ข้อสังเกตระดับ	33
ตารางที่ 6	ภาพรวมของคุณเร็กซ์ – ข้อสังเกตระดับกลางน้ำ	47
ตารางที่ 7	ภาพรวมของคุณเร็กซ์ – การสังเกตการปฏิบัติงานของตนเอง	55
ตารางที่ 8	ตัวอย่างความแตกต่างระหว่างมาตรฐานสำหรับคนงานของ RB กับคนงานจ้างเหมาช่วง	62
ตารางที่ 9	ภาพรวมของคุณเร็กซ์ – ข้อสังเกตระดับปลายน้ำ	65
ตารางที่ 10	ภาพรวมของเอนฟา – ข้อสังเกตระดับปลายน้ำ	77
ตารางที่ 11	การเปรียบเทียบ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับเด็กและเด็กเล็ก และนโยบาย BMS ของ RB	84
ตารางที่ 12	ภาพรวมของเอนฟา – การสังเกตการปฏิบัติงานของตนเอง	99
ตารางที่ 13	ภาพรวมของเอนฟา – ข้อสังเกตระดับกลางน้ำ	104
ตารางที่ 14	ภาพรวมของเอนฟา – ข้อสังเกตระดับต้นน้ำ	108

รูปที่

รูปที่ 1	ระยะต่าง ๆ ของ HRIA เป็นภาพประกอบจาก DIHR HRIA Guidance and Toolbox	22
รูปที่ 2	ห่วงโซ่คุณค่าของยางพาราระดับต้นน้ำ	34
รูปที่ 3	กระบวนการผลิตยางอนามัยของ RB	56

กล่องข้อความ

กล่องข้อความ 1	เกี่ยวกับน้ำยาง	34
กล่องข้อความ 2	ขั้นตอนแรกในห่วงโซ่คุณค่าของดูเร็กซ์และผู้เล่นหลัก	37
กล่องข้อความ 3	RB สำหรับโครงการพัฒนาชนบทในบริบทของน้ำยาง	45
กล่องข้อความ 4	UNFPA, WHO และ UNAIDS แลกงจุดยืนเรื่องถุงยางอนามัย	66
กล่องข้อความ 5	จุดยืนของ WHO ในเรื่องประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และข้อมูลเรื่องอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทย	79
กล่องข้อความ 6	WHO Code และมติ WHA	81

รูปภาพ

รูปภาพที่ 1	คนกรีดยางที่ศูนย์รวบรวมน้ำยางแสดงใบรับเงินของวัน ภาพโดยทีม ประเมิน DIHR	38
รูปภาพที่ 2	น้ำเสียที่ศูนย์รวบรวมน้ำยาง ภาพโดยทีมประเมิน DIHR	41
รูปภาพที่ 3	โปสเตอร์การแจ้งข้อมูลเพื่อความตระหนักรู้จากโครงการพัฒนาชนบทที่พบเห็นได้ในศูนย์รวบรวมผลผลิต ภาพโดยทีมประเมิน DIHR	46
รูปภาพที่ 4	ถุงยางอนามัยที่วางจำหน่ายใน 7-อีเลฟเวน กรุงเทพมหานคร ภาพโดยทีมประเมิน DIHR	69
รูปภาพที่ 5	ตัวเลือกของขวัญที่อยู่ในแอป Enfa	87
รูปภาพที่ 6	ภาพหน้าจอของ แอป A+ Genius Baby	89
รูปภาพที่ 7	ภาพหน้าจอจาก www.enfababy.com	90
รูปภาพที่ 8	การลดราคาผลิตภัณฑ์เอนฟา ภาพโดยทีมประเมิน DIHR	93
รูปภาพที่ 9	ตัวอย่างการตกแต่งชั้นแสดงสินค้าในเทสโก้โลตัสประเทศไทยที่แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมการตลาดสินค้า	94
รูปภาพที่ 10	รูปภาพจาก Shopee.com แสดงการส่งเสริมการขายด้วยการแจกของขวัญ	96
รูปภาพที่ 11	ห้องปัมนมแม่ที่โรงงานผลิต เอนฟาของ RB	102

คำอธิบายคำย่อ

AAAQ	Availability, Accessibility, Acceptability and Quality (การมีวางจำหน่ายในตลาด, การเข้าถึง, การยอมรับ และคุณภาพ)
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations (สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน)
BMS	Breast Milk Substitutes (อาหารทดแทนนมแม่)
CESCR	United Nations Committee for Economic, Social and Cultural Rights (คณะกรรมการด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ)
CSO	Civil Society Organisation (องค์กรภาคประชาสังคม)
DIHR	Danish Institute for Human Rights (สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (ธนาคารยุโรปเพื่อการบูรณะและพัฒนา)
EF	Earthworm Foundation (มูลนิธิเอิร์ธเวิร์ม)
EHS	Environment, Health and Safety (สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัย)
ET	Electronic Testing (การสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์)
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations (องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ)
FDA	Food and Drug Administration (องค์การอาหารและยา)
FMCG	Fast-Moving Consumer Goods (สินค้าอุปโภคบริโภคที่หมุนเวียนเร็ว)

HA	Hectare (เฮกตาร์)
HQ	Headquarter (สำนักงานใหญ่)
HRIA	Human Rights Impact Assessment (การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน)
IFCN	Infant Formula and Child Nutrition (นมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการเด็ก)
ILO	International Labour Organization (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ)
IOM	International Organization for Migration (องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน)
KG	Kilogram (กิโลกรัม)
LPA	Labour Protection Act (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน)
LRA	Labour Relations Act (พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์)
MJN	Mead Johnson Nutrition (มีด จอห์นสัน นิวทริชั่น)
MNE	Multinational Enterprise (บริษัทข้ามชาติ)
NGO	Non-Governmental Organisation (องค์กรพัฒนาเอกชน)
OHS	Occupational Health and Safety (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย)
PNMA	Pediatric Nutrition Manufacturers Association (สมาคมผู้ผลิตอาหารทารกและเด็กเล็ก)
PPAT	Planned Parenthood Association of Thailand (สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย)
PPE	Personal Protective Equipment (อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล)

RAOT	Rubber Authority of Thailand (การยางแห่งประเทศไทย)
RB	Reckitt Benckiser (เรคคิทท์ เบนคิเซอร์)
R&D	Research and Development (การวิจัยและพัฒนา)
TAFTA	Thailand Australia Free Trade Agreement (ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย)
THB	Thai Baht (บาท)
UN	United Nations (สหประชาชาติ)
UNAIDS	United Nations Programme on HIV and AIDS (โครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ)
UNDP	United Nations Development Programme (สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ)
UNESCAP	United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ)
UNFPA	United Nations Fund for Population Activities (กองทุนเพื่อกิจกรรมประชากรแห่งสหประชาชาติ)
USD	US Dollar (ดอลลาร์สหรัฐ)
WASH	Water, Sanitation and Hygiene (น้ำ สุขาภิบาลและสุขอนามัย)
WHA	World Health Assembly (การประชุมสมัชชาอนามัยโลก)
WHO	World Health Organization (องค์การอนามัยโลก)
WTO	World Trade Organization (องค์การการค้าโลก)

ข้อมูลสรุป

ต้นปี 2019 บริษัทเรคคิทท์ เบนคิเซอร์ (Reckitt Benckiser: RB) ตัดสินใจให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (HRIA) เป็นครั้งแรก HRIA เป็นโครงการนำร่องในการค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้บริษัทประเมินและจัดการผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในบริบทที่มีความเสี่ยงสูงบางบริบท HRIA ดำเนินการโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก (DIHR) ในระยะเวลาหกเดือนของครึ่งหลังปี 2019 ดังนั้น การประเมินนี้จึงไม่มีปัจจัยเรื่องโควิด-19 และความเสี่ยงและผลกระทบที่เกี่ยวข้องมาเป็นส่วนประกอบ

HRIA ใช้วิธีการห่วงโซ่คุณค่าในการบ่งชี้และประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นและเกิดขึ้นจริง และเชื่อมโยงกับแบรนด์สินค้า สุขภาพสำคัญสองแบรนด์ในประเทศไทยของ RB ได้แก่ ดูเร็กซ์ (ถุงยางอนามัย) และเอนฟา (นมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการเด็ก) ดังนั้น การประเมินนี้บ่งชี้ถึงความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนของสองแบรนด์สินค้าในมุมมองจากระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งการดำเนินงานของ RB เอง

นอกจากการเก็บข้อมูลและการจัดประชุมทางไกลแล้ว HRIA ยังทำภารกิจการเก็บข้อมูลสองสัปดาห์ในประเทศไทยในเดือนพฤศจิกายน 2019 ในระหว่างภารกิจนี้ ทีมประเมินได้พบและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ รวมถึงพนักงาน RB ประเทศไทย องค์กรนอกภาครัฐในประเทศไทยและต่างประเทศ หน่วยงานสหประชาชาติ และเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนสำคัญของภารกิจนี้ได้ทุ่มเทไปกับการมีส่วนร่วมทางตรงกับผู้ถือครองสิทธิ (แรงงานในโรงงานทั้งชายและหญิงที่มาจากตำแหน่งและส่วนงานต่าง ๆ ในไซต์งาน RB และไม่ใช่ RB แรงงานสวนยางพารา และเจ้าหน้าที่ศูนย์รวบรวมยางพารา)

เนื้อหาบางส่วน of ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำคัญตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสองแบรนด์สินค้านี้อยู่ในสองตารางด้านล่าง เนื้อหาฉบับเต็มของคำแนะนำทั้งหมดอยู่ในบทที่ 5 ข้อเสนอแนะบางประการมุ่งหมายที่จะจัดการกับประเด็นที่ค้นพบที่มีรายละเอียดมากในระยะสั้นที่สังเกตพบจากการลงพื้นที่ นอกนั้นเป็นการจัดการสาเหตุของปัญหาที่ซ่อนอยู่และปัญหาเชิงระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบระยะยาวที่ยั่งยืน นอกจากนี้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่มีอยู่ในรายงานฉบับนี้ DIHR ได้จัดทำแผนงานแสดงความคิดเห็นเฉพาะโรงงานสำหรับโรงงานที่ได้ลงพื้นที่ เพื่อให้สามารถให้ความคิดเห็นที่ถูกต้องและละเอียดแก่แต่ละโรงงาน

RB ควรจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างน้อยหนึ่งแผนเพื่อนำคำแนะนำเหล่านี้ไปปฏิบัติ และดึงบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมาเป็นที่ปรึกษาในการวางแผน นอกจากนี้ RB ควรรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการที่เกิดขึ้นจากประเด็นที่ค้นพบดังกล่าว รวมถึงปัญหาที่เผชิญขณะดำเนินการแก้ไขอย่างโปร่งใส

ตารางที่ 1 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของคุณเร็กซ์

	ความเสี่ยงและผลกระทบสำคัญ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
ระดับต้นน้ำ	<p>ความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อย และคนกรีดยาง</p> <p>ความเปราะบางของแรงงานข้ามชาติ</p> <p>ข้อกังวลด้านสุขภาพและความปลอดภัย</p> <p>ความเปราะบางที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรไร้ที่ดิน</p>	<p>สำรวจโมเดลต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และระดับรายได้สำหรับเกษตรกรชาวสวนยางและคนกรีดยาง รวมถึงเมื่อราคาตลาดโลกตกต่ำ ทั้งนี้อาจรวมถึง เช่น ก) การมองแบบองค์รวมไปที่ปัจจัยที่ RB สามารถสร้างผลกระทบที่ทำให้สถานการณ์ของเกษตรกรดีขึ้นไปพร้อมกัน การใช้อำนาจชักจูงกับซัพพลายเออร์ยางพาราที่มีอยู่เดิมเพื่อให้มั่นใจได้ถึงเงื่อนไขที่ยั่งยืนสำหรับเกษตรกร รวมถึงเรื่องเกี่ยวกับรายได้ ข) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือโดยตรงมากขึ้น (ตลอดห่วงโซ่คุณค่า) กับตัวแทนจำหน่ายยางพารา ค) การตรวจสอบความร่วมมือและโครงการต่าง ๆ ที่สามารถสร้างรายได้เพื่อการดำรงชีพให้แก่เกษตรกรรายย่อย เรียกประชุมผู้มีอำนาจตัดสินใจภายในองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางในอนาคตที่ทำให้มั่นใจได้ถึงารเปลี่ยนผ่าน RB สู่โมเดลธุรกิจที่มีความยั่งยืนทางสังคมโดยเร็วที่สุด</p> <p>ในการปรับโมเดลธุรกิจเรื่องปริมาณยางพาราเพื่อปกป้องเกษตรกรและคนกรีดยาง ให้ใช้ราคาและเครื่องมือเชิงพาณิชย์อื่น ๆ เป็นสิ่งจูงใจเพื่อให้มั่นใจได้ถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของการทำสวนยางพารา และกำหนดหลักเกณฑ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับเกษตรกรที่ต้องการทำธุรกิจกับ RB</p>

ตารางที่ 1 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของดูเร็กซ์ ต่อ

	ความเสี่ยงและผลกระทบสำคัญ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
ซีพพลายเออร์ระดับกลางน้ำ	สภาพเปราะบางสำหรับแรงงานข้ามชาติ ผลกระทบด้านสุขภาพและความปลอดภัย ที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอสำหรับแรงงาน ข้อจำกัดด้านเสรีภาพในการสมาคม สิทธิเด็ก สิทธิในการคุ้มครองมารดา ก่อนและหลังกำเนิดบุตร สิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิในชีวิตครอบครัว	หาก RB ยังดำเนินธุรกิจกับซีพพลายเออร์อย่างพารากกลางน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อไป RB ควรใส่ข้อกำหนดด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในการเจรจาและการทำธุรกรรมทางการค้ากับซีพพลายเออร์ แม้ว่าจะทำให้ RB ต้องจ่ายราคาสูงกว่าปกติก็ตาม ใช้อำนาจชักจูงเพื่อให้แน่ใจว่ามีการลงมือแก้ไขเพื่อจัดการความเสี่ยงและผลกระทบที่ระบุในแผนงาน แสดงความคิดเห็นเฉพาะโรงงาน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ผลกระทบด้าน OHS จากการประเมิน OHS และโปรแกรมการตรวจสอบด้าน OHS รวมถึงการให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับประเด็นเกี่ยวกับแอมโมเนีย และการขาดมาตรการการใช้อุปกรณ์ป้องกัน จัดที่พักของแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่อยู่อาศัยของ ILO รวมทั้งการปรับปรุงสภาพต่าง ๆ ให้ดีขึ้นสำหรับครอบครัวและบุตร การประเมินและการแก้ไขปัญหาในการสรรหาและการจัดการแรงงานข้ามชาติของซีพพลายเออร์ โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่าบริการและสัญญา

ตารางที่ 1 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของคูเร็กซ์ ต่อ

	ความเสี่ยงและผลกระทบสำคัญ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
การดำเนินการของตนเอง	การทำงานล่วงเวลาที่ เป็นระบบ ปัญหาค่าจ้างที่เพียงพอปะกังซีฟ เงื่อนไขที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนงานประจำ และคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว การเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ และปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัยอื่น ๆ	ใส่เป้าหมายการดำเนินงานทางสังคมไว้ในโครงสร้างแรงจูงใจเพื่อการบริหารโรงงาน ใช้แผนงานแสดงความคิดเห็นเฉพาะโรงงานให้เป็นประโยชน์ในการออกแบบแผนแก้ไขปัญหาระหว่างสำนักงานใหญ่ RB, RB ประเทศไทย และฝ่ายบริหารโรงงานของ RB โดยเน้นไปที่เรื่องต่อไปนี: <ul style="list-style-type: none"> ลดการใช้การทำงานล่วงเวลาที่ เป็นระบบโดยปรึกษาหารือกับแรงงาน วิเคราะห์ค่าจ้างที่เพียงพอปะกังซีฟสำหรับแรงงานในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล และนำค่าจ้างที่เพียงพอปะกังซีฟไปปฏิบัติ มีส่วนร่วมกันสหภาพแรงงาน และแรงงานทั่วไป เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของกลไกร้องทุกข์ / การดำเนินการเรียกร้อง ตอบสนองต่อคำร้องและอาการต่างๆจากอาชีวอนามัยแรงงาน ระบุว่าส่วนงานใดที่ใช้วิธีการจ้างเหมาบริการในปัจจุบันควรเปลี่ยนมาเป็นคนงานประจำ เนื่องจากไม่ได้มีลักษณะเป็นงานชั่วคราว และให้ดำเนินการการเปลี่ยนผ่านนี้ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับคนงานของ RB เอง ด้วยการมีส่วนร่วมเชิงรุกกับผู้รับเหมา และมีการตรวจสอบผู้รับเหมา
ระดับปลายน้ำ	ความเสี่ยงด้านการเข้าถึงที่อาจเกิดขึ้นจากระดับราคาที่เหมาะสม (price points) ความเสี่ยงด้านการยอมรับที่อาจเกิดขึ้นจากริบททางวัฒนธรรม อุปสรรคจากการตีตรา เป็นต้น	แก้ไขอุปสรรคเรื่องการยอมรับของผู้บริโภคที่เชื่อมโยงกับดูเร็กซ์ทั้งในทางตรง เช่น เปลี่ยนบรรจุภัณฑ์สินค้าและรูปแบบการตลาดหลังพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และทางอ้อมผ่านความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ทำงานในเรื่องการแก้ไขอุปสรรคทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับการใช้ถุงยางอนามัยในประเทศไทย วิเคราะห์เพิ่มเติมถึงปัญหาการเข้าถึงที่อาจเกิดขึ้นจากระดับราคาที่เหมาะสม (price points) เช่น การว่าจ้างให้ทำการศึกษาทั้งในประเทศไทยและทุกตลาดที่มีความเกี่ยวข้อง และพิจารณาวิธีที่ทำให้ประชากรที่ตกอยู่ในความเสี่ยงสามารถเข้าถึงถุงยางอนามัยได้ เช่น ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และ NGO ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของเอนฟา

	ความเสี่ยงและผลกระทบ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
ระดับต้นน้ำ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทยผู้เลี้ยงโคนม รายย่อย	<p>ให้มีการศึกษาถึงความเกี่ยวพันของหลักเกณฑ์การนำเข้าส่วนประกอบผลิตภัณฑ์นมของ RB ที่มีต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในประเทศในตลาดที่มีความเสี่ยงสูง รวมถึงประเทศไทย ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะทำความเข้าใจบทบาท RB สามารถลดผลกระทบเชิงลบและเพิ่มการจัดหานมจากในประเทศได้</p> <p>มีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกัน เช่น FAO, ผู้เล่นหลักในภาคอุตสาหกรรมนมไทย (กรมปศุสัตว์และกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ) บริษัทอื่น ๆ ที่นำเข้าส่วนประกอบนมมายังประเทศไทยและประเทศอื่น เพื่อเข้าใจว่าพวกเขาประเมินและจัดการกับผลกระทบไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นกับเกษตรกรรายย่อยจากการนำเข้าส่วนประกอบนมอย่างไร</p>
ซัพพลายเออร์ระดับกลางน้ำ	สภาพเปราะบางสำหรับแรงงานย้ายถิ่นและแรงงานหญิง ปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัย ข้อจำกัดด้านเสรีภาพในการสมาคม	<p>ใส่ข้อกำหนดด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในการเจรจา การทำธุรกรรม และการทำสัญญาทางการค้ากับซัพพลายเออร์เพื่อให้มั่นใจได้ถึงความเป็นไปได้ของการดำเนินการ</p> <p>ใช้อำนาจซักจูงเพื่อให้แน่ใจว่ามีการลงมือแก้ไขเพื่อจัดการความเสี่ยงและผลกระทบที่ระบุในแผนงานแสดงความคิดเห็นเฉพาะโรงงาน ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ผลกระทบด้าน OHS จากการประเมิน OHS และโปรแกรมการตรวจสอบด้าน OHS รวมถึงการให้ความสำคัญกับน้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัย (Water, Sanitation & Hygiene: WASH) แรงงานเข้าถึงสัญญาจ้าง ข้อมูลความปลอดภัยและการรักษา ความปลอดภัยทั้งหมดในภาษาและ/หรือรูปแบบที่พวกเขาเข้าถึงได้ มีการสุ่มตรวจซัพพลายเออร์ที่มีความเสี่ยงสูงเป็นประจำ และสนับสนุนให้พวกเขาตรวจสอบซัพพลายเออร์ของตนเองที่มีความเสี่ยงสูง

ตารางที่ 2 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของเอนฟา ต่อ

	ความเสี่ยงและผลกระทบ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
การดำเนินการของตนเอง	การทำงานล่วงเวลาที่ เป็นระบบ ปัญหาค่าจ้างที่เพียงพอปะกังซีพ เงื่อนไขที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างคน งานประจำ และคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว การยกของหนัก การเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ และข้อกังวลด้านสุขภาพและความปลอดภัยอื่น ๆ ผลกระทบชุมชนที่อาจเกิดการสะสม ตัวเล็อกกลไก การร้องทุกข์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ	<p>ใส่เป้าหมายการดำเนินงานทางสังคมไว้ในโครงสร้างแรงจูงใจเพื่อการบริหารโรงงาน</p> <p>ใช้แผนงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงงานโดยเฉพาะให้เป็นประโยชน์ในการสร้างแผนดำเนินการระหว่างสำนักงานใหญ่ของ RB, RB ประเทศไทย และฝ่ายบริหารโรงงานของ RB โดยเน้นไปที่เรื่องต่อไปนี้:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ลดการใช้การทำงานล่วงเวลาที่ เป็นระบบโดยปรึกษาหารือกับแรงงาน • การมีส่วนร่วมระหว่างโรงงานต่าง ๆ ของ RB เพื่อแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีและรวมถึงการถอดบทเรียนเกี่ยวกับการจัดตั้งสภาพแรงงาน • ช่วยดำเนินการให้มีการพูดคุยระหว่างแรงงานในสองโรงงานของ RB • ประเมินและแก้ปัญหา (ผ่านการศึกษ OHS นอกองค์กรที่เป็นอิสระ) ผลกระทบจากการทำงานซ้ำซาก ยกของหนัก กะกกลางคืน และอื่น ๆ • ตรวจสอบที่พักที่บริษัทจัดหาแรงงานจัดเตรียมให้แก่แรงงานของตน • มีส่วนร่วมเชิงรุกกับบริษัทจัดหาแรงงาน และแน่ใจว่าการทำงานล่วงเวลาเป็นไปได้ด้วยความสมัครใจ และคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวผู้ทำงานแบบเดียวกับแรงงานของ RB เองทำงานดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่คล้ายคลึงกัน • เข้าร่วมกับฝ่ายบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมเพื่อหารือ ประเมิน และเข้าจัดการผลกระทบสะสมต่อชุมชนที่เป็นไปได้ ที่ทางนิคมมีอันเนื่องมาจากร่องรอยคาร์บอน • เข้าร่วมกับแรงงานทั้งหมดเพื่อระบุว่าจะระบบการร้องทุกข์ หรือการเรียกร้องที่มีอยู่สามารถปรับปรุงได้อย่างไร

ตารางที่ 2 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของเอนฟา ต่อ

	ความเสี่ยงและผลกระทบ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
ระดับปลายน้ำ	<p>การตลาดของนมสูตรเด็กเล็ก (follow-up formula) และเด็กโต (growing-up milks) ที่มีอายุมากกว่า 1 ขวบไม่อยู่ในขอบเขตนโยบาย BMS ของ RB และ Code ของไทย แนวปฏิบัติด้านการตลาดเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น และเกิดขึ้นจริง ด้วยกิจกรรมส่งเสริมการขาย การส่งเสริมการขายแบบจับคู่สินค้า สื่อสังคมออนไลน์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับระบบบริการสุขภาพ การกล่าวอ้างทางสุขภาพบนบรรจุภัณฑ์ ความแตกต่างที่ไม่ชัดเจนในบรรจุภัณฑ์</p>	<p>แนะนำให้ RB ประเทศไทยดำเนินการเชิงรุกเพื่อร่วมมือกับเพื่อนในอุตสาหกรรมเดียวกันในการดำเนินการต่อไปนี้:</p> <ul style="list-style-type: none"> ริเริ่มกระบวนการโน้มน้าวรัฐบาลไทยในการยกระดับมาตรฐานแห่งชาติเกี่ยวกับการตลาดและการโฆษณา BMS เพื่อให้สอดคล้องกับ Code ขององค์การอนามัยโลก (WHO) และมติการประชุมสมัชชาอนามัยโลก (WHA) เช่น ผ่านทางสมาคมอุตสาหกรรมไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารทารกและเด็กเล็ก (Pediatric Nutrition Manufacturer Association: PNMA) ร่วมสนับสนุนการพัฒนาแนวทางปฏิบัติของอุตสาหกรรมในประเทศไทยด้วยการสร้าง การรับรู้ภายในอุตสาหกรรม BMS ในประเทศไทยถึงบทบาทและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ร่วมมือกับเพื่อนในอุตสาหกรรมเดียวกันจัดทำกรประเมินที่เป็นอิสระในกลุ่มตัวอย่าง ร้านค้าปลีก (physical retail shop) และแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซออนไลน์เพื่อพิจารณาแนวปฏิบัติด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กแรกเกิดและโภชนาการสำหรับเด็ก (IFCN) อายุไม่เกิน 36 เดือน (เปรียบเทียบกับ Code ของ WHO และมติการประชุมสมัชชาอนามัยโลก – WHA) เพื่อประเมินว่าพบการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แบบใดบ้าง และเพื่อหาแนวโน้มนและแก้ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว สนับสนุนการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติของอุตสาหกรรมในกลุ่มผู้ค้าปลีก ด้วยการสร้างการรับรู้และการฝึกอบรมผู้ค้าปลีกและตัวแทนจำหน่ายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติด้านการตลาด BMS อย่างมีความรับผิดชอบ <p>สำหรับข้อเสนอแนะระยะปานกลาง สำนักงานใหญ่ RB ควรแก้ไขนโยบาย BMS ของตนให้เป็นไปตาม Code ของ WHO และมติของ WHA โดยการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์สำหรับอายุมากกว่า 12-36 เดือน การแก้ไขดังกล่าวควรตั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กรมาร่วมให้คำปรึกษา</p>

ตารางที่ 2 ตารางสรุปข้อมูลบางส่วนของเอนฟา ต่อ

	ความเสี่ยงและผลกระทบ	ข้อเสนอแนะสำคัญ
ระดับปลายน้ำ ต่อ		<p>เมื่อรับนโยบาย BMS ฉบับปรับปรุงมาใช้แล้ว ให้ทำการประเมินภายในองค์กรของ RB ประเทศไทย (และตลาดที่มีความเสี่ยงสูงอื่น ๆ) เพื่อประเมินช่องว่างการปฏิบัติตามกฎหมาย กับนโยบายและขั้นตอนของ BMS ฉบับปรับปรุงใหม่หรือไม่</p> <p>ในระหว่างนี้ RB ประเทศไทยควรดำเนินการหลาย ๆ อย่างในช่วงสั้น ๆ ได้แก่:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทำบรรจุภัณฑ์ที่มีความแตกต่างชัดเจนมากขึ้น ระหว่างผลิตภัณฑ์เอนฟาสูตร 1 และ 2 กับสูตร 3 และ 4 • หยุดการเข้าถึงโดยตรงด้วยการโทรศัพท์ถึงคนกำลังจะเป็นแม่ที่ไปใช้บริการคลินิกเอกชน <p>เมื่อนำนโยบาย BMS ที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการ RB ประเทศไทยควรดำเนินการต่อไปนี้ (นอกจากเรื่องอื่น ๆ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประเมินเอกสารส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ IFCN เอนฟาสำหรับอายุถึงสามขวบที่มีชื่อแบรนด์และโลโก้ว่าขึ้นไต่บ้างที่มีการเผยแพร่ และปรับเปลี่ยนเอกสารเหล่านี้ตาม Code ของ WHO และมติต่าง ๆ ของ WHA • หยุดใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการตลาดแบบมีส่วนร่วมของผลิตภัณฑ์ IFCN เอนฟาสำหรับอายุถึงสามขวบ • ประเมินฉลากใหม่ทั้งหมดสำหรับผลิตภัณฑ์เอนฟาสำหรับอายุมากกว่าสามขวบ เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับฉลากสินค้าที่ลูกค้าอาจตีความว่าเป็นนมผงดัดแปลงสำหรับทารกที่ดีที่สุด

บทที่ 1

บทที่ 1

บทนำ

ต้นปี 2019 บริษัทเรคคิทท์ เบนคิเซอร์ (Reckitt Benckiser: RB) ตัดสินใจให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (HRIA) ของตนเองเป็นครั้งแรก HRIA เป็นโครงการนำร่องในการค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้บริษัท ประเมินและจัดการผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในบริบทที่มีความเสี่ยงสูงบางบริบท HRIA ถูกดำเนินการโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก (DIHR) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือระหว่างสององค์กรที่เกิดขึ้นในปี 2019¹

” HRIA เป็นกระบวนการที่จะบังคับให้ เข้าใจ ประเมิน และจัดการกับผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ของโครงการธุรกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับความพึงพอใจด้านสิทธิมนุษยชนของผู้ถือครองสิทธิที่ได้รับผลกระทบ เช่น แรงงานและสมาชิกในชุมชน²

มีการนำ HRIA มาใช้ในประเทศไทย เนื่องจาก RB มีสถานะที่แข็งแกร่งในประเทศนี้ ตั้งแต่การจัดการวัตถุดิบไปจนถึงการผลิตของบริษัทเอง รวมทั้งการกระจายและการตลาดของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปด้านความเสี่ยงเรื่องสิทธิมนุษยชนในระดับเรือกสวนไร่นาและโรงงาน และในแง่ของการตลาดและการขายผลิตภัณฑ์ ดังนั้น จากมุมมองทางธุรกิจและสิทธิมนุษยชน จึงมีการทำ HRIA ในประเทศไทยเป็นครั้งแรกสำหรับ RB

HRIA ใช้วิธีการห่วงโซ่คุณค่าในการบังคับและประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นและเกิดขึ้นจริง และเชื่อมโยงกับแบรนด์สินค้าสุขภาพสำคัญสองแบรนด์ในประเทศไทยของ RB ได้แก่ ดูเร็กซ์ (ถุงยางอนามัย) และเอนฟา (นมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการเด็ก) ดังนั้น การประเมินนี้บังคับถึงความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนของสองแบรนด์สินค้าในมุมมองจากระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

วัตถุประสงค์ของ HRIA คือการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจริงและอาจเกิดขึ้น ระบุสาเหตุของปัญหาและมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการ เพื่อหลีกเลี่ยงจัดการ และ/หรือแก้ไขผลกระทบที่บ่งชี้ตาม หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Human Rights and Business: UNGPs) การประเมินนี้พิจารณาสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการยอมรับโดยนานาชาติ ทั้งหมด และประเมินถึงสาเหตุหรือการมีส่วนร่วมในผลกระทบทั้งที่เกิดขึ้นจริง และ/หรืออาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ของ RB เองในฐานะเจ้าของ สองแบรนด์สินค้าดังกล่าว รวมทั้งผลกระทบที่เชื่อมโยงโดยตรงกับ แบรินด์ดูเร็กซ์และเอนฟาผ่านความสัมพันธ์ทางธุรกิจ³

รายงานฉบับนี้นำเสนอข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำคัญของ HRIA รายงานนี้ให้ภาพรวมขององค์ประกอบเชิงบวก และสิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงสำหรับดูเร็กซ์และเอนฟา บ่งชี้ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาในบริบทที่กว้างกว่าถึงความสำคัญ ที่มีต่อผลกระทบของ RB และให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปลงมือปฏิบัติ โดย RB ในระดับกลุ่มหรือในบริบทประเทศ

รายงานฉบับนี้ประกอบด้วย:

- ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการของ HRIA รวมถึงข้อจำกัดของการประเมิน (บทที่ สอง)
- ปัญหาสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่คุณค่าของดูเร็กซ์ (บทที่ สาม)
- ปัญหาสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่คุณค่าของเอนฟา (บทที่ สี่) และ
- ข้อเสนอแนะเพื่อการหลีกเลี่ยงและการจัดการกับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้ ระบุไว้สำหรับห่วงโซ่คุณค่าของทั้งดูเร็กซ์และเอนฟา (บทที่ห้า)
- ข้อมูลความเป็นมาโดยย่อเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ วาระทาง
- ธุรกิจและสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย RB และการดำเนินงานของ RB ใน ประเทศไทย (ภาคผนวกที่ 1)

บทที่ 2

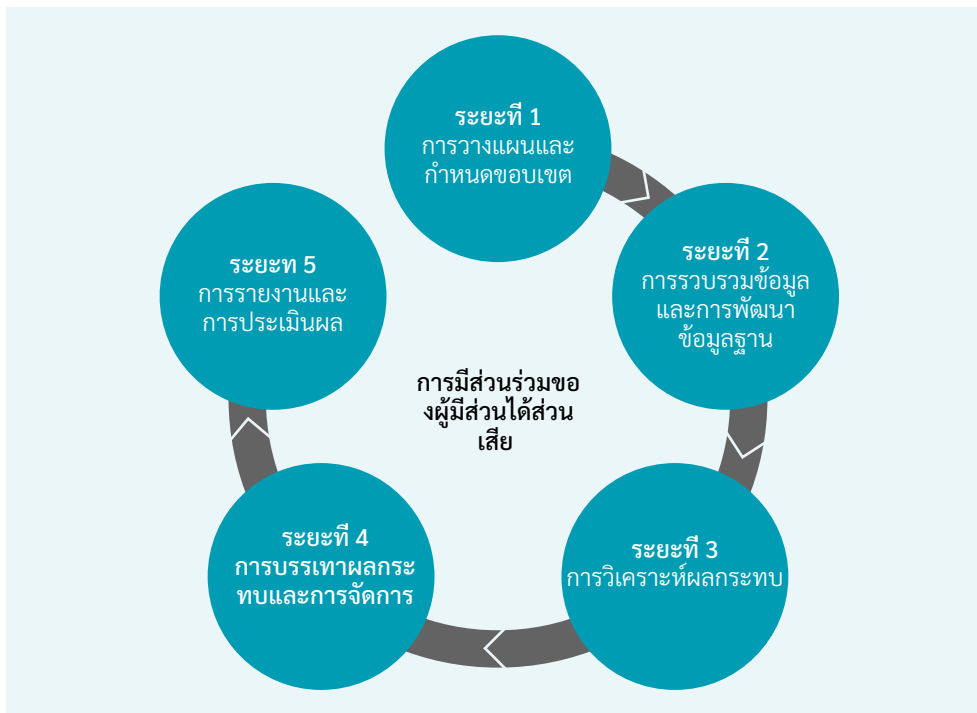
บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

มีการทำ HRIA เป็นเวลาหกเดือนโดยเริ่มราวเดือนสิงหาคม 2019 HRIA ปฏิบัติตามขั้นตอนปกติของ HRIA กล่าวคือ

- 1) การวางแผนและการกำหนดขอบเขต
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการพัฒนาข้อมูลฐาน (Baseline)
- 3) การวิเคราะห์ผลกระทบ
- 4) การลดผลกระทบและการจัดการ และท้ายสุด
- 5) การจัดทำรายงานและการประเมินผล⁴.

รูปที่ 1 ระยะเวลาต่าง ๆ ของ HRIA ภาพประกอบจาก DIHR HRIA Guidance and Toolbox

วิธีการดำเนินงานในสามระยะแรกมีอธิบายไว้ต่อจากนี้ หลังจากเผยแพร่รายงานฉบับนี้แล้ว RB จะเป็นผู้รับผิดชอบในการนำประเด็นที่ค้นพบไปลงมือปฏิบัติเพื่อลดและจัดการผลกระทบ รวมถึงรายงานความคืบหน้าจากการดำเนินงานดังกล่าวตั้งแต่ระยะที่สี่และห้า

2.1 ขั้นตอนที่ I: การวางแผนและกำหนดขอบเขต

ขั้นตอนแรกของ HRIA คือระยะการวางแผนและการกำหนดขอบเขต การจัดทำแผนดำเนินงานสำหรับการประเมินประกอบด้วยไทม์ไลน์ (Timeline) ตามด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะแรกเพื่อกำหนดขอบเขตของ HRIA รวบรวมข้อมูลที่ทำหน้าที่เป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดขอบเขตแรกเริ่มของการประเมินผ่านสามกิจกรรม:

- การตรวจสอบเอกสาร (Desktop Review) จากแหล่งข้อมูลที่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะเกี่ยวกับการดำเนินงานของ RB ในประเทศไทย โดยเน้นไปที่สองแบรนด์สินค้าของ RB คือ ดูเร็กซ์และเอนฟา และแง่มุมด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง
- การตรวจสอบเอกสาร (Desktop Review) ทั้งเอกสารภายในองค์กร และเอกสารอื่น ๆ ที่มีการเผยแพร่โดยสำนักงานใหญ่ของ RB และ RB ประเทศไทยเกี่ยวกับกิจกรรมที่อยู่ในการประเมิน รวมถึงรายงานการตรวจสอบและการนำเสนอไชต์งานที่เกี่ยวข้อง และ
- การประชุมเริ่มโครงการกับผู้จัดการที่มีความเกี่ยวข้องของ RB ประเทศไทย รวมทั้งผู้จัดการส่วนงานและโรงงาน ซึ่งเป็นโอกาสให้ RB ประเทศไทย ได้นำเสนอกิจกรรมของตน และทีมประเมิน DIHR ได้สอบถามและเข้าใจมากยิ่งขึ้นถึงขอบเขตกิจกรรมของ RB ประเทศไทย

จากข้อมูลที่ RB จัดเตรียมให้และการค้นคว้าข้อมูล (Desktop Research) ด้วยตัวเอง ทีมประเมิน DIHR ได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในขั้นต้นเพื่อเลือกว่าโรงงาน คู่ค้าทางธุรกิจ และสถานที่ใดที่จะรวมอยู่ในขอบเขตของการลงพื้นที่ในประเทศไทย ในระยะการกำหนดขอบเขต นอกจากเรื่องอื่น ๆ แล้ว ทางทีมงานยังพิจารณา:

- ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับรอยเท้า (footprint) การดำเนินงานของ RB ในประเทศไทย และความเกี่ยวข้องกับขอบเขตการประเมิน
- จำนวนและประเภทโรงงานของ RB และสถานที่ตั้ง
- จำนวนและประเภทของซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจที่สำคัญ และความสำคัญที่เกี่ยวข้องของซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจเหล่านี้ต่อ RB (การใช้จ่ายและการพึ่งพา)
- สถานที่ตั้งไชต์งานของ RB และซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจ และ
- กรณีการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ถูกระบุจากการตรวจสอบที่ไชต์งาน RB

การกำหนดขอบเขตทำให้ทราบถึงแผนที่ตามมาของกระบวนการประเมิน เช่น การระบุโรงงาน ไซต์งาน และซัพพลายเออร์ที่จะไปพบการระบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกองค์กรสำหรับการสัมภาษณ์และการจัดทำคู่มือการสัมภาษณ์ สำหรับการลงพื้นที่พบกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลุ่มผู้ถือครองสิทธิ์ต่าง ๆ

นอกจากนี้ ในระยะแรกเริ่มของการกำหนดขอบเขต ทีมงานยังตัดสินใจให้ความสำคัญเฉพาะสองแบรนด์สินค้าของ RB กล่าวคือ ดูเร็กซ์และเอนฟา เนื่องจากความเกี่ยวข้องระหว่างแบรนด์ทั้งสองกับสถานะของ RB ในประเทศไทย ตลอดจนความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นจากความเสียด้านมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สองตระกูล

โดยแทนที่จะเน้นไปที่ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานของแบรนด์เท่านั้น ได้มีการตัดสินใจที่จะประเมินผลกระทบตลอดทั้ง

ห่วงโซ่คุณค่าแบบเต็มรูปแบบเพื่อให้ได้ภาพรวมกว้าง ๆ ของปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ที่อาจเกิดขึ้นและเกิดขึ้นจริงที่เกี่ยวข้องกับแง่มุมสำคัญของสองแบรนด์นี้

2.2 ขั้นตอนที่ II: การเก็บข้อมูลและการพัฒนาข้อมูลฐาน (การลงพื้นที่ในประเทศไทย)

ขั้นตอนที่ 2 อยู่ในระยะการเก็บข้อมูลปฐมภูมิผ่านการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในช่วงการลงพื้นที่พบปะในประเทศไทย การลงพื้นที่พบปะเกิดขึ้นระหว่างวันที่ 4-15 พฤศจิกายน 2019 ภาพรวมการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในช่วงการลงพื้นที่ภายในประเทศสามารถดูข้อมูลได้ในตารางที่ 3 ต่อจากนี้

ตารางที่ 3 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

RB ประเทศไทย	ซีพีฟลายเออร์ ผู้รับเหมา และ คู่ค้าทางธุรกิจ	การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ชาญ สถาบัน การศึกษา NGO องค์กรระหว่าง ประเทศ และรัฐบาล
<ul style="list-style-type: none"> เริ่มโครงการและสอบถาม รายละเอียดกับ ทีมผู้ บริหาร RB ประเทศไทย ผู้บริหารโรงงาน ดุเร็กซ์ ผู้บริหารโรงงาน เอนฟา ผู้จัดการการตลาด ของ เอนฟา ผู้บริหารด้านการ ตลาด ของ RB ประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> ซีพีฟลายเออร์บรรจุกู้ณฑ์ (ผู้ บริหาร และแรงงาน) ผู้ให้บริการตัวกลางด้าน ขนส่งและหีบห่อตกแต่ง (ผู้บริหาร และแรงงาน) บริษัทจัดหาแรงงานจ้างเหมา (ผู้บริหาร และแรงงาน) ผู้จัดการด้านสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม สถานที่แปรรูปยาง (ผู้บริหาร และแรงงาน) หัวหน้าฝ่ายคุณภาพ เทสโก้ โลตัส ประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (WWF) ประเทศไทย เอิร์ธเวิร์ม (Earthworm) ประเทศไทย สหภาพยางพาราไทย สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย สาขาสุราษฎร์ธานี องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการ โยกย้ายถิ่นฐาน การยางแห่งประเทศไทย (ระดับ จังหวัดและระดับ สาขา) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เอเชีย กรมแรงงานอำเภอ องค์การช่วยเหลือเด็กแห่ง ประเทศไทย องค์การยูนิเซฟ สำนักงานภาคพื้น เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงานข้ามชาติที่ เป็น อิสระ NGO ที่ทำงานเกี่ยวกับ สิทธิทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญ พันธุ์ใน ประเทศไทย

ทีมประเมินประกอบด้วยที่ปรึกษาอาวุโสสองท่านจาก DIHR ที่มีความเชี่ยวชาญ ในการประเมินด้านสิทธิมนุษยชนในหมวดสินค้าอุปโภคบริโภคที่หมุนเวียนเร็ว (FMCG)

และมีประสบการณ์การทำงานในประเทศไทย โดยมีที่ปรึกษาคนไทยที่มี ประสบการณ์

ด้านสิทธิแรงงานและการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเทศไทย

เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ทางด้านของ RB มีตัวแทนสองท่านเข้าร่วม HRIA

ได้แก่ ผู้จัดการอาวุโสด้านสิทธิทางสังคมและสิทธิมนุษยชนระดับกลุ่มของ RB

และผู้จัดการด้านสิทธิทางสังคมและสิทธิมนุษยชนภาคพื้นเอเชียใต้และอาเซียนของ RB

การประชุมแรกเพื่อเริ่มต้นการลงพื้นที่ภายในประเทศจัดขึ้นกับทีมผู้บริหาร RB ประเทศไทย ซึ่งช่วยให้ทีมประเมินของ DIHR ได้แนะนำหัวข้อสิทธิมนุษยชนและการทำธุรกิจ และได้อธิบายกระบวนการ HRIA ในประเทศให้กับทีม RB ประเทศไทย การประชุมเริ่มโครงการยังเป็นโอกาสให้ทีม DIHR ถามคำถามต่างๆกับ RB ประเทศไทย รวมถึงตอบคำถามในทางกลับกันในระหว่างการออกภาคสนาม ทีม HRIA ได้พบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ (ภายในและภายนอกองค์กร) รวมถึงพนักงาน RB ประเทศไทย องค์กรนอกภาครัฐ(NGO) ในประเทศและต่างประเทศ องค์กรภาคประชาสังคม (CSO) และหน่วยงานสหประชาชาติ (UN) ที่ทำงานในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่รัฐ

การเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงานของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ขอบเขตของการประเมินของคนเหล่านั้น เช่น ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและธุรกิจในประเทศไทย สิทธิแรงงาน แรงงานข้ามชาติ ภาคอุตสาหกรรมยางพาราและประเด็นเกี่ยวกับการโฆษณา การขาย และการตลาด ของนมผงดัดแปลงสำหรับทารก การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกองค์กร เป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (หรือในบางครั้งเป็นกลุ่มเล็กของตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

ถึงแม้ตัวแทนสองท่านจาก RB อยู่ในการสัมภาษณ์เกือบทั้งหมดร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐและเจ้าหน้าที่สหประชาชาติสองท่าน แต่พวกเขามีส่วนร่วมในบางการสัมภาษณ์ CSO เท่านั้น หลังจาก DIHR มีการประเมินแล้วและที่ปรึกษาในประเทศไทยได้พูดคุยกับ CSO ดังกล่าวเกี่ยวกับการเข้าร่วมของพวกเขาเหมาะสมหรือไม่ ในทุกการประชุมที่มีตัวแทนจาก RB อยู่ด้วย จะมีการขอความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน ไม่มีตัวแทนจาก RB ที่อยู่ในช่วงการสัมภาษณ์ผู้ถือครองสิทธิที่เป็นแรงงานและสมาชิกชุมชน ยกเว้นการสนทนา กลุ่มกับแรงงานสวนยางพาราซึ่งเป็นการสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของงาน

ส่วนสำคัญของการลงพื้นที่พบปะนี้ได้ทุ่มเทให้กับการมีส่วนร่วมของผู้ถือครองสิทธิ (แรงงานในโรงงานทั้งชายและหญิงที่มาจากตำแหน่งและส่วนงานต่าง ๆ แรงงานสวน ยางพารา และเจ้าหน้าที่ศูนย์รวบรวมน้ำยาง) แรงงานที่ให้สัมภาษณ์ที่โรงงานและ โรงงานแปรรูปมาจากการสุ่มเลือกในวันที่ทีม HRIA ลงพื้นที่ไซต์งาน โดยขึ้นอยู่กับ เวลาว่างของคนเหล่านี้ แรงงานที่ได้รับเลือกมาจากส่วนงานและงานต่าง ๆ ที่ทำ ผู้ให้สัมภาษณ์มาจากกลุ่มแรงงานที่แตกต่างกันไป ได้แก่ แรงงานมีทักษะและไม่มีทักษะ แรงงานที่เป็นสมาชิกสหภาพและไม่เป็นสมาชิกสหภาพ แรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ รวมถึงกำลังคนของ RB เอง รวมทั้งแรงงานตามสัญญาจ้างหรือที่เรียกกันว่าแรงงานรับจ้างเหมาช่วง

ในระหว่างการทำ HRIA ทีมประเมินใช้วิธีการและเทคนิครวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์ต่าง ๆ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กลุ่มผู้หญิงเท่านั้น การสัมภาษณ์ตัวต่อตัวกับผู้ให้สัมภาษณ์คนสำคัญ และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกองค์กร ทีมประเมินยังได้กระตุ้นแรงงานเป็นการเฉพาะให้แสดงความคิดเห็นโดยการเขียนบนแผ่นกระดาษ และไม่ต้องระบุชื่อ บอกปัญหาสำคัญที่พวกเขาเผชิญอยู่ในงานของตัวเอง และข้อเสนอแนะสำคัญในการแก้ปัญหาของพวกเขาที่กล่าวถึง การทำเช่นนี้ก็เพื่อให้มั่นใจว่าการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มไม่ได้ไปขัดขวางบุคคลใดจากการแบ่งปันความคิดเห็นของตัวเอง

แม้จะมีการจัดทำคำถามการสัมภาษณ์อย่างครอบคลุมก่อนการสัมภาษณ์โดยให้ความสำคัญกับหลากหลายประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน แต่ในทางปฏิบัติการสัมภาษณ์ที่จัดขึ้นเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง มุ่งเน้นไปที่ปัญหาสิทธิมนุษยชนที่มีความสำคัญมากที่สุดโดยมาจากการค้นคว้าข้อมูลในระยะแรกของ HRIA และข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกองค์กรที่ทีม HRIA ได้พบในระหว่างการทำ HRIA และที่ผู้ให้สัมภาษณ์บอกเองว่าสำคัญ

ส่วนหนึ่งของการประเมิน ทีมงานได้ไปที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทยเพื่อประเมินผลกระทบจากการจัดหาและการแปรรูปน้ำยางเพื่อการผลิตยางอนามัย ดูเร็กซ์ ในส่วนนี้ของ HRIA ทีมประเมินของ DIHR ได้มีส่วนร่วมกับมูลนิธิเอิร์ธเวอร์ม (EF) ซึ่งมีความร่วมมืออยู่เดิมกับ RB อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาชนบท (Rurality project) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงความสามารถในการฟื้นตัวของเกษตรกรรายย่อย⁵ ในช่วงการประเมินส่วนนี้ ตัวแทนสองท่านจาก RB ประเทศไทยที่มาจากทีมจัดซื้อจัดจ้างได้เข้าร่วมกับทีมประเมิน

ในความร่วมมือกับ DIHR ทีม EF ประเทศไทยที่จัดเตรียมการประเมินในพื้นที่สวนยางพาราเป็นเวลาสามวัน ในช่วงการลงพื้นที่ ทีมได้เห็นขั้นตอนการกรีดยางที่สวนยาง ได้จัดให้มีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มกับเจ้าของสวนยางพารา และคนกรีดยางที่เป็น คนไทยและต่างด้าว ได้มีการเยี่ยมชมศูนย์รวบรวมน้ำยาง และโรงงานแปรรูปน้ำยาง ทีม EF ประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือกสวนยาง เจ้าของ และแรงงานสวนยาง และศูนย์รวบรวมน้ำ

ยางโดยขึ้นอยู่กับกรณีมีส่วนร่วมก่อนหน้าและความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ของพวกเขา มีการคัดเลือกที่พิถีพิถันเพื่อให้ได้คนกรีดยางที่หลากหลาย ได้แก่ แรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ ทั้งชายและหญิง เพื่อเป็นการจบการลงพื้นที่ในประเทศ ทีมประเมินของ DIHR จึงจัดประชุมเพื่อให้มีการซักถามกับทีมผู้บริหาร RB เพื่อนำเสนอประเด็นที่ค้นพบจากการประเมินเบื้องต้น และเพื่อเปิดโอกาสให้ทั้งทีมประเมินและทีมผู้บริหารของ RB ประเทศไทยได้ซักถามหลังจากการลงพื้นที่ในประเทศ ทีมประเมินของ DIHR จัดการประชุมทางไกลหลายครั้งกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกับขอบเขตของการประเมิน ซึ่งมีทั้งที่ไม่ว่างเข้าประชุมด้วยตัวเองในประเทศไทยหรืออยู่นอกประเทศไทย บุคคลเหล่านี้ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงานข้ามชาติ คู่ค้าทางธุรกิจที่มีความสำคัญ ทีมการตลาดของ RB ประเทศไทย และสมาคมอุตสาหกรรม

โดยรวมแล้วการประเมินนี้มีการสัมภาษณ์ 163 คน การแบ่งกลุ่มคร่าว ๆ ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ สามารถดูได้ในตารางที่ 4 โดยแบ่งแยกตามเพศ

ตารางที่ 4 จำนวนคนสัมภาษณ์ตามเพศ

	เพศหญิง	เพศชาย
ผู้จัดการ (RB และไม่ใช่ RB)	30	30
Workers (RB and non-RB)	52	43
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ไม่ใช่ธุรกิจ)	3	5

2.3 ขั้นตอนที่ III: การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่สามของ HRIA คือการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่รวบรวมมาจากขั้นตอนที่ I และขั้นตอนที่ II และการร่างรายงาน HRIA ฉบับนี้ ในระยะการวิเคราะห์ข้อมูล ได้มี โอกาสนำเสนอประเด็นที่ค้นพบเบื้องต้นจากการประเมินแก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ HRIA ที่ DIHR เชิญมาประชุม ผู้จัดการอาวุโสด้านสิทธิทางสังคมและสิทธิมนุษยชนของ RB นำเสนอ HRIA และประเด็นที่ค้นพบระดับสูงที่นำไปสู่ข้อมูลและคำแนะนำที่มีประโยชน์ อย่างมากสำหรับการค้นคว้าเพิ่มเติม คำแนะนำเหล่านี้ทำให้ทีมประเมินค้นคว้าข้อมูล เพิ่มเติมในประเด็นที่ปรากฏขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกองค์กร เนื่องจากเป็นหัวข้อที่ตรงกับขอบเขตของการประเมิน

นอกจากรายงานฉบับนี้แล้ว ทีมประเมิน DIHR ยังจัดเตรียมรายงานความคิดเห็นระดับผู้ใช้งานสำหรับโรงงานของ RB สองแห่งและโรงงานของซัพพลายเออร์ที่ลงพื้นที่สองแห่ง รายงานความคิดเห็นของโรงงานเหล่านี้มีประเด็นที่ค้นพบและข้อเสนอแนะที่มีรายละเอียดมากกว่า เพื่อให้สามารถลงมือดำเนินการและตอบสนองได้อย่างเหมาะสมในทุกประเด็นที่ระบุไว้

2.4 ข้อจำกัด

HRIA มีข้อจำกัดมากมาย ทีมงานตัดสินใจให้ความสำคัญเพียงสองแบรนด์สินค้าของ RB ในประเทศไทย คือ ดูเร็กซ์และเอนฟา ตัดการประเมินที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์สินค้าอื่นของ RB และผลกระทบของแบรนด์เหล่านั้นในประเทศไทย เนื่องด้วยประเด็นที่ครอบคลุมในการประเมินห่วงโซ่คุณค่าของสองแบรนด์สินค้านี้

มีขอบเขตขนาดใหญ่ ทีมประเมินไม่สามารถรวบรวมข้อมูลทุกไชต์งานของ RB ซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจได้อย่างละเอียด แต่ใช้การคัดเลือกอย่างระมัดระวังแทนเพื่อให้สามารถครอบคลุมจำนวนตัวแทนและความหลากหลายของไชต์งานให้มีความสำคัญกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศูนย์กลางของสองแบรนด์และอาจมีความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน ตัวอย่างเช่น ไม่มีการประเมินปัญหาที่อาจเกิดขึ้นที่โรงงานหนึ่งในสามโรงงานของ RB ในประเทศเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องที่จำกัดกับแบรนด์ที่พูดถึง ในทำนองเดียวกัน ไม่มีการประเมินปัญหาพนักงานที่อยู่ในสำนักงานเชิงพาณิชย์ของ RB นอกจากนี้ การประเมินเกิดขึ้นก่อนผลกระทบจากโควิด-19 รวมถึงในประเทศไทย ดังนั้นจึงไม่มีปัจจัยเรื่องโควิด-19 ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและผลกระทบอยู่ในการประเมิน

เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ห่วงโซ่ที่มีคุณค่าของทั้งสองแบรนด์ได้อย่างมีความหมาย ขั้นตอนของห่วงโซ่ที่มีคุณค่าจะต้องถูกทำให้ง่ายขึ้นเพื่อสามารถมุ่งเน้นไปที่ขั้นตอนหลักได้ อย่างไรก็ตาม นี่ยังหมายความว่ามืองค์ประกอบของห่วงโซ่ที่มีคุณค่าของทั้งสองแบรนด์ ซึ่งอาจจะรวมถึงความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินนี้

นอกจากนี้ มีการให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแบนด์ดูเร็กซ์มากกว่า เอนฟา ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล เนื่องจากทีมประเมินสามารถใช้เวลาหลายวัน อยู่ในพื้นที่ผลิต ยางพารา เพื่อเข้าใจผลกระทบในห่วงโซ่คุณค่าต้นน้ำที่ห่างไกล ของดูเร็กซ์แต่ทำแบบเดียวกันไม่ได้สำหรับเอนฟา เนื่องจากวัตถุดิบหลักส่วนใหญ่คือส่วนประกอบนมมีการนำเข้ามาจากต่างประเทศและไม่มีการจัดหานมจากภายในประเทศ

นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์เอนฟาประกอบด้วยส่วนผสมอื่น เช่นน้ำตาล ซึ่งอาจมีความเสี่ยง ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาวัตถุดิบนั้น ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับส่วนผสม เหล่านี้ไม่รวมอยู่ในการประเมิน

มีข้อจำกัดต่างๆ ในแง่มุมมองจากทางปลายน้ำของห่วงโซ่คุณค่าENFA ด้วยระยะเวลาและรูปแบบวิธีวิจัยที่จำกัด ทีมประเมินไม่สามารถเก็บข้อมูลขั้นต้นที่เกี่ยวข้องการตลาดของ ENFA ในประเทศไทย ในแง่การพูดคุยโดยตรงกับผู้ซื้อ (พ่อแม่/ผู้ดูแล) และไม่ได้วิเคราะห์การตลาดของ ENFA ที่จัดจำหน่าย หรือแหล่งขายสินค้าออนไลน์ อย่างไรก็ตาม ทีมได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางเอกสารบนประเด็นดังกล่าว และได้พูดคุยกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง มีความเชี่ยวชาญด้านสิทธิเด็ก การตลาดนมผงสำหรับทารก และผลกระทบ และการให้นมมารดาในประเทศไทย การสัมภาษณ์เหล่านี้ไม่ได้มุ่งไปเพียงแค่วบรวมความคิดเห็นต่อการดำเนินงานและความรับผิดชอบของ RB เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึง การดำเนินการและความรับผิดชอบของผู้ผลิตนมผงสำหรับทารกโดยรวมด้วย

ทีมประเมินมีเวลาสองสัปดาห์อยู่ในประเทศเพื่อเก็บข้อมูลในระหว่างที่มีไซต์งานที่ต้องไป จำนวนมาก ได้แก่ ซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจในสุราษฎร์ธานี ซึ่งหมายความว่าทีมประเมินมีเวลาจำกัดที่บางไซต์งาน จึงอาจทำให้ประเด็นที่ค้นพบจากการประเมินไซต์งานไม่สมบูรณ์

มูลนิธิเอิร์ธเวิร์มเป็นผู้คัดเลือกคนกรีดยางและศูนย์รวบรวมน้ำยางเพื่อลงพื้นที่ แม้แรงงานที่ให้สัมภาษณ์บางรายขายน้ำยางของตนเองให้แก่คู่ค้าทางธุรกิจของ RB แต่ก็มีคนอื่นที่ส่งน้ำยางสดของตนเองให้โรงงานแปรรูปน้ำยางอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทาน ของ RB ดังนั้น ข้อมูลที่รวบรวมได้บางชิ้นไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมของ RB ในประเทศไทย ถึงกระนั้นก็ตาม ทีมประเมินให้ความสนใจในประเด็นที่ค้นพบที่สัมพันธ์กันเนื่องจากคนเหล่านี้ให้ภาพที่กว้างขึ้นถึงสภาพการทำงานและความเป็นอยู่ของคนกรีด ยางและอื่น ๆ ในห่วงโซ่คุณค่ายางพาราในประเทศไทย

แรงงานที่ได้รับการสัมภาษณ์ในช่วงการประเมินมาจากการเลือกโดยการสุ่มเป็นส่วนใหญ่ โดยทีมประเมินสุ่มจากรายชื่อแรงงานทั้งหมด มียกเว้นในบางกรณีที่ผู้จัดการโรงงาน เป็นผู้เลือกแรงงานบางส่วนให้ เช่น ในกรณีที่แรงงานที่ทีมประเมินเลือกไว้ไม่อยู่ หรือไม่สามรถออกจากจุดที่ทำงานได้ มีการสนทนาสั้น ๆ

กับแรงงาน เช่น ที่ร้านอาหาร และพนักงานทำความสะอาดหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในระหว่างการเยี่ยมชม โรงงาน ในระหว่างการสนทนาเหล่านี้ มักมีแรงงานคนอื่นหรือผู้จัดการอยู่ด้วยจึงไม่สามารถตั้งคำถามที่อ่อนไหว ดังนั้น แม้จะมีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องแต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เหล่านี้เป็นไปอย่างจำกัด

สำหรับการไปพบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกองค์กร ทีมประเมินไม่สามารถไปพบด้วยตัวเองได้ทุกคนที่มีการระบุชื่อไว้เนื่องจากมีเวลาจำกัด อย่างไรก็ตาม ทีมงานมีการโทรศัพท์ติดตามหลายครั้งกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เห็นว่ามีความเกี่ยวข้อง

บทที่ 3

บทที่ 3

ความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับคูเร็กซ์ในประเทศไทย

ในบทนี้นำเสนอความเสี่ยงและผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการตลาดของแบรนด์คูเร็กซ์ในประเทศไทย มีการระบุถึงความเสี่ยงและผลกระทบตลอดห่วงโซ่คุณค่าของคูเร็กซ์จากแง่มุมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงไปถึงวัตถุดิบหลักคือยางพารา ไปจนถึงสภาพต่าง ๆ ในกลุ่มผู้พยายาเออร์ สิ่งที่ต้องปรับปรุงในโรงงานผลิตของ RB เอง รวมถึงจุดสนใจที่เกี่ยวข้องกับการตลาดและการขายอย่างอนามัย

เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์การตรวจสอบโดยละเอียดด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) การระบุลักษณะและการประเมินผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นจริงเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญสำหรับ RB เพื่อหลีกเลี่ยงและจัดการผลกระทบเชิงลบในจุดที่เกิด มีส่วน หรือเชื่อมโยงโดยตรงกับผลกระทบเชิงลบ ข้อเสนอแนะถึงวิธีดำเนินการสามารถติดตามได้ในบทที่ 5

3.1 ด้านวัตถุดิบ: อุตสาหกรรมยางพาราต้นน้ำ สถานการณ์ของเกษตรกรรายย่อย และความเชื่อมโยงกับ RB

ตารางที่ 5 ภาพรวมของคูเร็กซ์ – ข้อสังเกตระดับกลางน้ำ

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความเสี่ยง	สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิในสุขภาพ สิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความปลอดภัย สิทธิในที่ดิน สิทธิในการมีส่วนร่วม สิทธิในสวัสดิการสังคม
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบ	เกษตรกรรายย่อยและคนกรีดยาง (รวมถึงผู้ที่มีภูมิหลังเป็นผู้ย้ายถิ่น) และครอบครัวของพวกเขา และเกษตรกรไร้ที่ดิน
ประเด็นหลักที่พบ	ความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อยและคนกรีดยาง ความเปราะบางของแรงงานข้ามชาติ ข้อกังวลด้านสุขภาพและความปลอดภัย ความเปราะบางที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรไร้ที่ดิน

รูปภาพที่ 2 ห่วงโซ่คุณค่าของยางพาราระดับต้นน้ำ

RB จัดหาน้ำยางธรรมชาติมาจากสองประเทศเป็นหลัก ได้แก่ ประเทศไทยและมาเลเซีย⁶ RB จัดซื้อยางพาราไทยที่ปลูกในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจากเจ้าของสวนยางรายย่อยเท่านั้น ได้แก่ เกษตรกรที่ถือครองพื้นที่การเกษตรขนาดเล็กกว่าฟาร์ม อย่งไรก็ตาม RB ไม่ได้จ้างเจ้าของสวนยางเหล่านี้โดยตรง แต่เจ้าของสวนยางเหล่านี้ ขายให้กับพ่อค้าคนกลางตั้งแต่หนึ่งรายขึ้นไปแล้วจึงนำมาขายให้แก่ RB ในปริมาณมาก เช่นนั้นแล้ว การควบคุมจาก RB หรือความสามารถที่จะกำหนดกฎเกณฑ์โดยตรง ต่อรายได้รายวันและสภาพการทำงานของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการปลูกยางและน้ำยาง

กล่องข้อความ 1. เกี่ยวกับน้ำยาง

น้ำยางหรือน้ำยางพาราธรรมชาติ คือของเหลวข้นสีขาวคล้ายน้ำมันที่สามารถกรีดยึดให้ไหลออกจากพืชและต้นไม้บางชนิดรวมถึงต้นยางพารา

มีการนำน้ำยางมาผลิตถุงยางอนามัยและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกมาก รวมถึงถุงมือยาง เสื้อผ้า และรองเท้า ลักษณะที่มีประโยชน์มากที่สุดของน้ำยาง คือ กั้นน้ำ ยึดหยุ่น และมีอัตราการดึงยึดสูง

ในขั้นแรก ๆ ของการแปรรูป โดยทั่วไปน้ำยางจะขายในรูปแบบต่อไปนี้: น้ำยางสด แผ่นยางดิบ ยางก้อนถ้วย หรือ ยางเครพ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตถุงยางอนามัยคือน้ำยางสด

ที่ใช้เพื่อการผลิตดูยางอนามัยของ RB เป็นไปอย่างจำกัด ในขณะเดียวกัน เกษตรกรเหล่านี้ และความสามารถที่จะทำสวนยางพาราให้มีความยั่งยืน ของพวกเขาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ในห่วงโซ่คุณค่าของดูเร็กซ์ เนื่องจาก น้ำยางสดที่ใช้ในการผลิตดูยางอนามัยเป็นส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ สำหรับดูเร็กซ์ ในอีกนัยหนึ่ง RB เข้าไปเชื่อมโยงโดยตรงกับความเสี่ยง และผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในระดับเกษตรกรผ่านการจัดหาซื้อขายของ RB

ในขณะเดียวกัน การจัดหาซื้อขายโดยบริษัทต่าง ๆ อย่างเช่น RB เป็นเพียง องค์ประกอบเดียวของตลาดยางพาราทั่วโลก ยางพาราธรรมชาติมีการค้าขาย ในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลกในฐานะสินค้าทางการเกษตรที่มีปัจจัยทาง เศรษฐกิจ ในระดับมหภาคเป็นตัวกำหนดราคายางพารา ราคายางในตลาดโลก ตกลงอย่างมาก ตลอดไม่กี่ปีที่ผ่านมา (ลดลงประมาณ 40% ในเวลาแค่สองปีที่ ผ่านมา⁷) แนวโน้มเศรษฐกิจโลก การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และค่าเงินบาท (THB) แข็ง ทั้งหมดนี้ต่างส่งผลต่อราคายางพารารายวัน ในบริบทของบาง อุตสาหกรรม อย่างเช่น การผลิตยาง ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์สามารถ ทดแทนกันได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งกระทบ ต่ออุปสงค์และอุปทานของยางธรรมชาติ และการกำหนดราคา⁸ การทำสวนยางพารา ในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่มีผลกำไรให้ กับผู้เกี่ยวข้อง (Actors) มากมายในห่วงโซ่คุณค่า การเกษตร รวมถึงใน ประเทศไทย⁹

การแก้ปัญหาเรื่องสถานะรายได้ให้กับเกษตรกรและความยั่งยืนระยะยาว ของการทำสวนยางเป็นสิ่ง RB ไม่สามารถทำได้ด้วยตัวเอง และไม่ได้เป็น ความรับผิดชอบของ RB แต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้มีหน้าที่ (Duty Bearer) อื่น ๆ รวมถึงผู้เล่นในอุตสาหกรรมรายอื่นและหน่วยงานรัฐต่างมีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นคำถามสำหรับ RB จึงเป็นว่าสามารถทำอะไรได้บ้างในการใช้อำนาจ ชักจูงของตนเองในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องมากที่สุดในการพยายามบรรเทา สถานการณ์ให้กับเกษตรกร และจากมุมมองธุรกิจสร้างความมั่นใจถึงความต่อ เนื่อง ของอุปทาน จะมีการพูดคุยเพิ่มเติมถึงคำถามนี้ด้านล่าง รวมถึงการอธิบาย ลักษณะสำคัญ ของการทำสวนยางที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกร และเกี่ยวข้องกับการรับมือสถานการณ์แบบองค์รวมจาก RB

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ที่สุดของโลก น้ำยาง (ดกหล่อ ขี้ความ 1) เป็นที่รู้จักกันว่าเป็น “ทองคำสีขาว” เนื่องจากเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจที่ อุปถัมภ์ภูมิภาคและประเทศไทย¹⁰ การส่งออกยางพาราของประเทศไทยถึงจุด สูงสุดที่ 41,520.160 ล้านบาทเมื่อเดือนมีนาคม 2011 ในเดือนพฤศจิกายน 2019 ช่วงเวลาของการประเมินนี้ ตัวเลขส่งออกลดลงอย่างมากอยู่ที่ 9,068.250 ล้านบาท¹¹ แต่ในปี 2018 ยางพาราและผลิตภัณฑ์จากยางพารายังอยู่ในกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ส่งออกทำอันดับแรก ของประเทศไทยในแง่ของการสร้างคุณค่า¹²

เบ็ดเสร็จ 90% ของการผลิตยางพาราในประเทศไทยมาจากเกษตรกรรายย่อย มีเพียง 10% ที่มาจากพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ เพื่อสนับสนุนภาคส่วนนี้และช่วยเหลือเกษตรกรที่ตกอยู่ในความยากลำบาก รัฐบาลไทยริเริ่มโปรแกรมเงินอุดหนุนหลายโครงการไปจนถึงสิ้นปี 2019¹³ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบเชิงบวกที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการเหล่านี้ยังไม่ถึงมือเกษตรกรในขณะที่ทำ HRIA

ผลผลิตยางพาราแตกต่างกันไประหว่างภาคต่าง ๆ ในประเทศ เนื่องจากความแตกต่างของคุณลักษณะของดิน อุณหภูมิ และปริมาณน้ำฝนที่มีส่วนต่อปริมาณน้ำยาง ในภาคเหนือของประเทศไทย ผลผลิตยางพารามีค่าเฉลี่ยประมาณ 1,000 กก.ต่อเฮกตาร์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ที่ 1,300 กก.ต่อเฮกตาร์และในภาคใต้ของประเทศไทยอยู่ที่เกือบ 1,600 กก.ต่อเฮกตาร์¹⁴ ภาคใต้ของประเทศไทยเป็นพื้นที่สำคัญที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมยางพาราประมาณ 80% ยางพาราในประเทศผลิตจากที่นี่¹⁵ ลมฟ้าอากาศและภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อผลผลิตยางพารา ซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ในการดำรงชีพของเกษตรกร เนื่องจากรายได้ของพวกเขาเป็นความสัมพันธ์ง่าย ๆ ของราคายางรายวันคูณด้วยผลผลิตรายวัน

เกษตรกรยางพารารายย่อยในประเทศไทยถือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบเป็นพิเศษจากราคายางธรรมชาติตกต่ำเพราะเกษตรกรเหล่านี้พึ่งพาการขายยางพาราของตน และมักเป็นเกษตรกรแบบพืชเชิงเดี่ยว คือ เกษตรกรที่ปลูกพืชเพียงชนิดเดียว¹⁶ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งเน้นว่า การจะเข้าใจถึงผลกระทบของราคาตกต่ำที่มีต่อเกษตรกรอย่างถ่องแท้ บุคคลนั้นต้องยอมรับว่ายางพาราไม่ได้เป็นแค่เพียงพืชผลทางการเกษตรในภาคใต้ของประเทศไทย แต่การทำสวนยางได้ผสมผสานอยู่ในวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของเกษตรกรอย่างสมบูรณ์ ตั้งแต่ต้นจนกลับ

3.1.1 ผลกระทบด้านการดำรงชีวิตและมาตรฐานการครองชีพที่มาจากราคายางพาราตกต่ำ

เจ้าของสวนยางรายย่อยในสุราษฎร์ธานี โดยทั่วไปทำสวนยางในที่ดินของตนเองหรือจ้างคนกรีดยางผู้ที่หลายคนมีภูมิหลังเป็นแรงงานข้ามชาติ มาทำงานหากที่ดินของตนมีขนาดใหญ่เกินกว่าที่ทำได้ด้วยตัวเอง ความรู้เบื้องต้นในขั้นตอนแรกของห่วงโซ่คุณค่ายางพาราและผู้เล่นสำคัญสามารถอ่านได้จากกล่องข้อความ 2

กล่องข้อความ 2 ขั้นตอนแรกในห่วงโซ่คุณค่าของทุเร็กซ์และผู้เล่นหลัก

เมื่อกรีดยางแล้ว โดยทั่วไปนำยางสดในสุราษฎร์ธานี เกษตรกรรายย่อยจะขายให้แก่ตัวแทนจำหน่ายที่ดำเนินกิจการศูนย์รวบรวมน้ำยางในพื้นที่ เจ้าของสวนยางบางรายทำหน้าที่เป็นตัวแทนจำหน่าย (Dealer) ด้วยเช่นกัน โดยเก็บผลผลิตรายวันจากสวนยางรอบ ๆ ก่อนขนส่งไปยังโรงงานแปรรูปเบื้องต้นที่อยู่ในพื้นที่ในถึงบรรจุขนาด 2 ตันบนรถกระบะ ตัวแทนจำหน่ายมีข้อตกลงกับโรงงานแปรรูปเบื้องต้นที่อยู่ในพื้นที่ (อุตสาหกรรมยางพารากลางน้ำ กรณาคูที่ข้อ 3.2) ที่จะซื้อผลผลิตรายวัน

โดยทั่วไปแล้วตัวแทนจำหน่ายจะไม่สลับไปมาระหว่างโรงงานยางพารากลางน้ำเหล่านี้ แต่มักจะส่งให้หนึ่งโรงงานเท่านั้น และมีความสามารถจำกัดที่จะมองเห็นว่าเมื่อขายให้โรงงานอื่นอาจมีเงื่อนไขที่ดีกว่าหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ตัวแทนจำหน่ายที่ให้สัมภาษณ์ในการประเมินครั้งนี้บอกว่าเงื่อนไขระหว่างโรงงานในพื้นที่สุราษฎร์ธานีไม่แตกต่างกัน โรงงานเหล่านี้ จัดหาวัตถุดิบให้ลูกค้านานาชาติรวมถึง RB และยังจัดหาให้กับผู้เล่นอื่นๆในอุตสาหกรรมที่พึ่งพายางพาราด้วย เช่น ผู้ผลิตยางรถยนต์ และ ถุงมือยาง

โดยปกติเจ้าของสวนยางและคนกรีดยางจะแบ่งรายได้ต่อวันแบบ 50-50 หรือ 40-60 (ตามลำดับ) รายได้ของเกษตรกรและของคนกรีดยาง ดังที่กล่าวมาแล้วผูกติดอยู่กับราคายางพาราในแต่ละวัน ซึ่งกำหนดและสื่อสารออกมาจากส่วนกลางโดยการยางแห่งประเทศไทย (RAOT)¹⁷ ในขณะที่ทำการประเมินนี้ ราคาน้ำยางรายวันตกต่ำจนอยู่ที่ 35 บาทต่อกก. ขณะที่การประเมินนี้เกิดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นเวลาที่ต้นยางพาราให้ผลผลิตสูงสุด นั่นคือ รายได้ต่อวันอยู่ในจุดสูงสุดจากมุมมองด้านปริมาณ ในเวลาอื่นของปี ผลผลิตอาจน้อยกว่ามาก แม้แต่ในเวลาสูงสุดนี้ ตัวแทนจำหน่าย เกษตรกร และคนกรีดยางที่ให้สัมภาษณ์ในการประเมินนี้ต่างเห็นว่าราคายางพาราในปัจจุบันต่ำเกินกว่าจะครอบคลุมค่าครองชีพ ตามที่เกษตรกร คนกรีดยาง และตัวแทนจำหน่ายให้สัมภาษณ์ ราคาต่อกก. ประมาณ 50-60 บาทอาจเพียงพอสำหรับทุกคน หากค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงตัวเลขประมาณการนี้มีการวิจัยรองรับที่ระบุว่าต้นทุนการผลิตของยางพาราไทยโดยทั่วไปอยู่ที่ 55-60 บาท/กก.¹⁸

อย่างไรก็ตาม ราคาที่ตกต่ำจาก 30-45 บาท/กก. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงมาสองสามปีแล้ว และน่าเสียดายที่จะยังคงเป็นเช่นนี้ในปีต่อ ๆ ไป¹⁹ แนวโน้มตลาดเช่นนี้มีนัยว่า คนผู้ที่มีเงินทุนสามารถทำสวนยางกำลังละทิ้งการทำสวนยางพาราไปหาพืชผลอื่น ที่ให้ผลกำไรมากกว่า ตัวแทนจำหน่ายคนหนึ่งให้สัมภาษณ์แล้วว่าแค่ไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีเกษตรกร 70 รายขายผลผลิตรายวันให้แก่เขา แต่ปัจจุบันเหลือ

อยู่เพียง 35 ราย อีกรายระบุว่าในภาคใต้ 40% ของสวนยางพาราก่อนหน้านี้ได้
แปรสภาพไปแล้ว ในช่วงเวลาสี่ปี กรณีนี้มีการสะท้อนอยู่ในงานวิจัยที่สำรวจ
ความสัมพันธ์ของราคา ระหว่างยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ โดยเน้นว่ามี
การขานรับอุปทานยางธรรมชาติ ที่ราคาต่ำลงอย่างชัดเจน ทำให้สถานการณ์
ปัจจุบันไม่ยั่งยืน²⁰

รูปภาพที่ 1 คนกรีดยางที่ศูนย์
รวบรวม
ยางแสดงใบรับเงินของวัน
ภาพโดยทีมประเมิน DIHR

การตัดต้นยางพาราเพื่อเปลี่ยนสภาพที่ดินเพาะปลูกไปเป็นพืชผลชนิดอื่นนั้นไม่
ได้เป็น ทางเลือกสำหรับเกษตรกรทุกราย ต้นยางพาราใช้เวลาห้าถึงเจ็ดปีที่จะ
ถึงระยะให้ผลผลิต และการไปแสวงหาพืชผลที่สร้างผลกำไรได้มากกว่าต้องใช้
เงินลงทุนในการแปรสภาพจำนวนมาก ซึ่งในเวลานี้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มี
เนื่องจากการขาดทุนที่เกิดขึ้นตลอดหลายปีที่ผ่านมา พืชอีกนัยหนึ่งคือ เกษตรกร
จำนวนมากติดกับอยู่ในอาชีพเกษตรที่ไม่มีกำไรและบางคนอยู่ในภาวะความ
ยากจน มีการประมาณการว่า 40% ของครัวเรือนภาคเกษตรในประเทศไทยอยู่
ในภาวะความยากลำบากต่ำกว่าเส้นแบ่งความยากจน²¹

ด้วยเหตุที่สถานการณ์สำหรับเจ้าของสวนยางพาราที่สืบทอดมา บางราย
ตั้งที่ระบุมิไม่มีเงินทุนที่จะไปลงทุนในพืชผลที่สร้างรายได้ชนิดอื่น
และค่อย ๆ แปรสภาพที่ดินจากยางพาราไปเป็นทุเรียน ทำให้มีความเปราะบาง
ต่อราคาตกต่ำน้อยลง นอกจากนี้โครงการเงินอุดหนุนล่าสุดจากรัฐบาล
มีโอกาสนำให้เกษตรกรสวนยางพาราทยอยมีสถานการณ์ดีขึ้น
อย่างน้อยก็ในช่วงสั้น ๆ แต่คนกรีดยางมีความเปราะบางมากยิ่งขึ้นกว่า
เพราะไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงไม่สามารถหารายได้เสริมจากการปลูกพืชชนิด
อื่นได้เลย ถึงแม้จะมีเงินทุนที่จำเป็นสำหรับเมล็ดพันธุ์หรือเงินลงทุนเบื้องต้นอื่น
ๆ โดยทั่วไปคนกรีดยางจะอาศัยอยู่ในที่ดินที่รับจ้างกรีดยาง และมักมีบ้านที่สร้าง
แบบง่าย ๆ ให้อยู่ฟรีพร้อมไฟฟ้าและน้ำประปาตามใดที่พวกเขาจ้างกรีดยาง
อยู่ในที่ดินดังกล่าว แม้ในทางทฤษฎีเงินอุดหนุนจากรัฐบาลน่าจะหรือควรไปถึง
แรงงานเหล่านี้ผ่านทางนายจ้างของพวกเขา แต่คนกรีดยางที่ให้สัมภาษณ์ในการ
ประเมินนี้ไม่ได้รับเงินอุดหนุนใด ๆ เลย บางคนไม่รู้ด้วยซ้ำว่ามีโครงการเงิน
อุดหนุนจากรัฐบาลการสัมภาษณ์ RAOT หน่วยงานเกี่ยวกับยางพารา ยืนยันถึง
ปัญหาการส่งเงินอุดหนุนโดยเฉพาะไปถึงคนกรีดยางข้ามชาติ เพราะพวกเขาไม่
ได้ลงทะเบียนโดยตรงกับ RAOT เฉพาะเกษตรกรที่ลงทะเบียนเท่านั้นถึงจะมี
สิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ

ต้นยางพาราไม่ได้ให้ผลผลิตทุกวัน และผลผลิตที่ได้ก็แตกต่างกันไปทั้งปี
จำนวนวันหยุดพักกรีดยางที่จำเป็นสำหรับต้นยางขึ้นอยู่กับชนิดของ
ต้นยาง อายุ และวิธีการของเกษตรกรที่จะทำให้ได้ผลผลิตสูงสุด ตัวอย่างเช่น
คนกรีดยางบางคนจะเก็บน้ำยางสามวันแล้วหยุดพักกรีดยางหนึ่งวัน
บางคนเก็บน้ำยางสองวันหยุดพักกรีดยางหนึ่งวัน คนกรีดยางที่ให้สัมภาษณ์
ในการศึกษานี้บอกว่าจำนวนวันกรีดยางจะอยู่ที่ประมาณ 200 วันต่อปี
เนื่องจากรายได้ของเกษตรกรสวนยางพาราและคนกรีดยางผูกติดอยู่กับ
ผลผลิต จำนวนวันกรีดยาง และผลผลิตที่ได้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อ
รายได้ต่อวัน ต่อสัปดาห์ และต่อปีของพวกเขา
คนกรีดยางบอกว่าพวกเขามักใช้วันหยุดกรีดยางไปกับการนอน
และการซื้ออาหาร คนที่ให้สัมภาษณ์ในการประเมินนี้ซื้ออาหารทุกอย่าง
แทนที่จะปลูกเอง เนื่องจากพวกเขาไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินจึงไม่สามารถที่จะ
ตัดสินใจได้ว่าจะใช้บางส่วนของที่ดินเพื่อปลูกผักหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค
นอกจากนี้ พวกเขาบอกว่าเนื่องจากการกรีดยางใช้เวลาหลายชั่วโมง
จึงไม่มีเวลาหรือพลังงานที่จะผลิตอาหารสำหรับตัวเอง

3.1.2 ความเปราะบางเพิ่มเติมของคนกรีดยางที่เป็นแรงงานข้ามชาติ

อุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทยได้ดึงดูดแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่ยางพาราที่สำคัญทางภาคใต้มีชายแดนใกล้กับเมียนมาร์ ทำให้ข้ามมาได้ง่าย คนกรีดยางส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการประเมินนี้มีเชื้อสายพม่า แรงงานข้ามชาติจำนวนมากย้ายมาประเทศไทย ในเวลาที่ราคายางพาราสูงมาก จึงมีการขยายตัวของสวนยางพารา จึงมีความต้องการแรงงานอย่างยิ่ง เมื่อราคายางพาราตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ผู้ อพยพจึงพบว่าตัวเองอยู่ในสถานะแรงงานที่มีความเปราะบางอย่างมากตั้งแต่นั้น²²

นอกจากนี้แรงงานไทยจำนวนมากเห็นว่าการทำเกษตรไม่ใช่ทางเลือกที่น่าสนใจ อีกต่อไป ที่ตามมาทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ต้องพึ่งพาแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างมาก

ภาพนี้ได้รับการพิสูจน์ด้วยรายงานที่ระบุว่าในปี 2019 มีแรงงานข้ามชาติที่จดทะเบียนราว 440,000 คนจากกัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ที่ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมของประเทศไทย²³ แต่ตัวเลขนี้เป็นเพียงแรงงานทั่วไปที่จดทะเบียน ดังนั้นตัวเลขจริง (รวม “แรงงานไม่จดทะเบียน”) จึงสูงกว่านี้มาก แรงงานข้ามชาติในภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่มาจากเมียนมาร์ (75%) กัมพูชา (14%) และลาว (11%) แสดงถึงจำนวนที่น้อยกว่าของแรงงานข้ามชาติภาคเกษตร²⁴

คนกรีดยาง รวมทั้งในสุราษฎร์ธานี เป็นแรงงานต่อเนื่องทั้งปีเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการเก็บน้ำยาง (กรีดยาง) อย่างต่อเนื่อง เมื่อเป็นแรงงานต่อเนื่องทั้งปี แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมยางพารา โดยหลักการแล้วควรได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านแรงงานและการคุ้มครองทางสังคมที่มีให้ภายใต้กฎหมายไทย อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแรงงานส่วนนี้ไม่ได้รับการดูแลอย่างเพียงพอจากพนักงานตรวจแรงงานของไทย การบังคับใช้อย่างจำกัดของกฎระเบียบที่กำกับดูแลสภาพการทำงานของแรงงานข้ามชาติ²⁵ สถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยของแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมยางพารายังแย่งจากสวนยางพาราที่อยู่ห่างไกล ด้วยเหตุนี้ การรายงานถึงความเปราะบางของพวกเขาจึงไม่ใช่เพียงมาตรฐานแรงงานไม่ดีและสภาพการทำงานที่เป็นอันตราย แต่ยังรวมถึงการปล้น ข่มขืน และแม้แต่การฆาตกรรม²⁶ อย่างไรก็ตามภัยคุกคามที่มีความรุนแรงจะอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดสงขลามากที่สุด ซึ่ง RB ไม่ได้จัดหาน้ำยางจากพื้นที่เหล่านี้²⁷ สุดท้ายนี้ ถึงแม้การเข้าถึงการรักษาพยาบาล การศึกษา และมาตรการสวัสดิการสังคมอื่น ๆ จะมีให้อย่างเป็นทางการจะลักษณะแก่แรงงานข้ามชาติและบุตรหลาน อุปสรรคทางด้านภาษา การขาดแคลนพาหนะในการเดินทาง หรืออุปสรรคอื่น ๆ สามารถขัดขวางการเข้าถึงบริการเหล่านี้ในทางปฏิบัติของพวกเขา

3.1.3 ผลกระทบด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่มีต่อเกษตรกรชาวสวนยาง

ทีมประเมินไม่ได้มีการตรวจสอบทางเทคนิคหรืออย่างละเอียดถี่ถ้วนในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่สำคัญบางประการที่สังเกตเห็นในช่วงการลงพื้นที่การทำงานประเมินมีระบุไว้ในที่นี้เพื่อเพิ่มการรับรู้ใน RB เกี่ยวกับความเสี่ยงเหล่านี้ ความเปราะบางในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลมีความสำคัญเป็นพิเศษในการเชื่อมโยงกับความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกยางพารา การทดสอบการสัมผัสสารกำจัดศัตรูพืชที่จัดทำในกลุ่มแรงงานภาคเกษตรในประเทศไทยระหว่างปี 2012 และ 2014 ระบุว่า “หนึ่งในสามของแรงงานที่ได้รับการทดสอบมีการสัมผัสสารกำจัดศัตรูพืชในระดับที่ไม่ปลอดภัย”²⁸ สวนยางพาราและศูนย์รวบรวมน้ำยางหลายแห่งที่ไปลงพื้นที่เพื่อการประเมินนี้ ไม่มีที่ใดเลยที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) ทั้ง ๆ ที่การใช้สารเคมีฆ่า ๆ ได้แก่ แอมโมเนียและกรดฟอร์มิคที่มาพร้อมกับความเสี่ยงด้านสุขภาพที่ทราบกันดีว่าเชื่อมโยงกับการสัมผัสทางผิวหนัง การสัมผัสทางตา หรือการสูดดม²⁹

รูปภาพที่ 2 น้ำเสียที่ศูนย์รวบรวมน้ำยาง ภาพโดยทีมประเมิน DIHR

การกำจัดหรือการจัดการของเสียของสารเคมีดังกล่าวที่สังเกตเห็นในช่วงการประเมินนี้เป็นที่น่าสงสัยเช่นกันทั้งในระดับสวนยางพาราและศูนย์รวบรวมน้ำยาง ในขณะที่ความเสี่ยงด้าน OHS มีความสำคัญในภาคส่วนนี้ แรงงานเกษตรมักไม่ได้รับการอบรมใด ๆ เกี่ยวกับ OHS และ PPE ข้อมูลนี้เป็นจริงสำหรับแรงงาน 97% ในสวนยางพาราที่จัดทำการศึกษาโดยองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ข้อกังวลที่แรงงานในสวนยางพารารายงานมากที่สุดโดยเฉพาะ คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสัตว์อันตราย (52 เปอร์เซ็นต์) และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการยกของหนัก (8 เปอร์เซ็นต์) ปัญหาสุขภาพทั่วไปที่มีการรายงานมากที่สุดโดยเฉลี่ยในกลุ่มแรงงานนอมน้ำมันปาล์ม ชาวโพตยางพารา และอ้อย คือ ปวดศีรษะ (61%) ปวดข้อและกล้ามเนื้อ และกล้ามเนื้ออ่อนแรง (56%) และเวียนศีรษะ (48%)³⁰

การกรีดยางเป็นงานกลางคืนและเป็นงานที่ใช้เวลามาก ราคาที่ตกต่ำผลักดันให้คนกรีดยางต้องกรีดยางให้ได้จำนวนต้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในเวลากลางคืน คนกรีดยางที่ให้สัมภาษณ์ในการศึกษานี้บอกว่าเริ่มงานในเวลา 21.00 น. และจบงานในเวลา 11.00 น. สำหรับคนที่มีลูกเล็กอยู่บ้าน มีโอกาสน้อยมากที่จะได้กลับบ้านช่วงกลางวัน คนกรีดยางบางรายบอกว่าได้นอนแค่สามชั่วโมงในตอนกลางวัน การทำงานกลางคืนและการอดนอนยังมาพร้อมกับปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งสามารถมีความเสี่ยงตามมาในเวลาทำงานที่นำไปสู่อุบัติเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่ใช้เครื่องมือและสารเคมี นอกจากนี้ การทำงานกลางคืนในพื้นที่ที่มีแนวโน้มเกิดไข้มาลาเรียก็มีความเสี่ยงที่จะติดไข้มาลาเรียเพิ่มมากขึ้น สุดท้ายนี้ ความน่าสนใจของงานกรีดยางต่อคนรุ่นหนุ่มสาวมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้มีแต่แรงงานสูงวัยในกลุ่มเกษตรกรและคนกรีดยางทั้ง ๆ ที่เป็นงานที่ต้องใช้ร่างกายอย่างมาก ประเด็นการบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับการยกของหนัก เป็นต้น

3.1.4 สิทธิในที่ดินและผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง

ประเด็นสุดท้ายด้านสิทธิมนุษยชนที่ควรให้ความสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของชาวสวนยาง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่คุณค่าของ RB คือ ต้องจัดการกับปัญหาด้านสิทธิในที่ดิน ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับการอยู่อาศัยของเกษตรกรและการเพาะปลูกบนพื้นที่ป่า อีกทั้งยังเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งกับความไม่เสมอภาคและสถานะทางอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในประเทศไทย ในปี 2012 ในแง่ของการจัดอันดับทรัพย์สินบุคคล 10% แรกสุดครอบครองที่ดิน 61.5% โดยมีกรรมสิทธิเต็มที และ 10% ต่ำสุดครอบครองที่ดิน 0.07% ซึ่งมีการรายงานว่ารระดับของความไม่เสมอภาคเหล่านี้เพิ่มขึ้นอย่างมากภายใต้การปกครองของคณะรัฐประหาร³¹ 10% ของครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในประเทศไทยไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง³² การขาดกรรมสิทธิในที่ดินของเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ป่าไม้ กลายเป็นปัญหาเชิงระบบสำหรับเกษตรกรในประเทศไทย รวมถึงในจังหวัด สุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบของ RB ด้วย

ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรบนพื้นที่ป่านั้นเชื่อมโยงกับความพยายามของรัฐบาลไทยในการต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า ประเทศไทยได้กำหนดนโยบาย

และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มากมายเพื่อต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงจากประมาณ 70% ของพื้นที่ป่าทั้งหมดในปี 1900 เหลือประมาณ 25% ในปี 2006³³ สาเหตุของการตัดไม้ทำลายป่าในประเทศไทยที่มีการอ้างถึงบ่อยที่สุดก็คือการตัดไม้เชิงพาณิชย์ที่มากเกินไป และไม่มีมาตรการควบคุม รวมทั้งการขยายตัวของเมือง³⁴ แต่ด้วยการแทรกแซงของรัฐบาลเมื่อเร็ว ๆ นี้ จึงส่งผลให้พื้นที่ซึ่งมีป่าไม้ปกคลุมนั้นเพิ่มขึ้นถึง 32% ในปี 2017³⁵ อย่างไรก็ตาม ควรตั้งข้อสังเกตว่าสวนยางพาราอันค่อนข้างดีต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น น้ำมันปาล์ม ระยะเวลาปกติในการเพาะปลูกต้นยางคือ 25-30 ปี และในตอนท้ายไม้พวกนี้ จะถูกผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ ไม่ได้นำไปเผาเท่านั้น

ในขณะที่ข้อบังคับและนโยบายที่นำมาใช้นั้นมุ่งเน้นไปที่การจัดการกับปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและผลกระทบด้านสิทธิ มนุษยชนในเชิงลบควบคู่กันไปด้วย เกษตรกรโดยเฉพาะชาวเขาและชนกลุ่ม น้อยเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากนโยบายป่าไม้ ตัวอย่างเช่น เมื่อปี 2014 รัฐบาลได้เริ่มต้นปฏิบัติการฟื้นคืนสภาพ “ผืนป่า³⁶” ในพื้นที่จังหวัดเพชร บูร์³⁷ ถึงแม้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะอาศัยอยู่บนที่ดินผืนนี้มายาวนานแล้ว แต่พวกเขา ก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการอ้างสิทธิในที่ดิน เนื่องจากไม่มี หลักฐานการเป็นเจ้าของที่มีการรับรองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยพบว่าพวกเขาเกือบทุกคน ไม่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน³⁸ และภายใต้ปฏิบัติการกวาดล้างที่ดำเนินการ โดยทหารพราน ส่งผลให้พวกเขาหลายคนถูกบังคับให้ออกจากที่ดินของตนเองที่ตน ส่วนใหญ่จัดอยู่ในประเภทเนื้อที่ป่าไม้ของภาครัฐ และกฎหมาย ภายในประเทศไม่ยอมรับสิทธิในที่ดินซึ่งชนพื้นเมืองครอบครองสืบต่อกันมาตาม จารีตประเพณี เกษตรกรกลุ่มนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเขาและผู้ย้ายถิ่น³⁹ ถูกบังคับ ให้ออกจากที่ดินโดยที่พวกเขาไม่ยินยอม นอกจากนี้ รัฐบาลยังไม่มีนโยบายที่ เป็นรูปธรรมเพื่อให้การสนับสนุนทางการเงิน แก่กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจาก ปฏิบัติการกวาดล้างเหล่านี้ ดังนั้นพวกเขาหลาย ๆ คนจึงถูกผลักดันให้เป็นหนี้ และไร้ที่ดินทำกิน

สำหรับเกษตรกรที่ยังคงอยู่อาศัยอยู่และทำการเกษตรในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัด ทางภาคใต้ รวมทั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ข้อจำกัดในการ รวบรวมผลผลิตจากป่า ข้อจำกัดในการตัดไม้หวงห้ามที่มีมูลค่าสูง (รวมถึงไม้ ยางพารา) และข้อจำกัดในการแปรรูป สภาพ⁴⁰ ที่ดินป่าไม้ ตัวอย่างเช่น หากที่ดินดังกล่าวถือเป็นที่ดินป่าไม้ จึงมีข้อห้าม ไม้ให้ปลูกหรือครอบครองไม้มีค่ารวมถึงไม้ยางพารา โดยไม่แจ้งกรมป่าไม้ตามพ ระราชบัญญัติป่าไม้ หากพบว่าที่ดินมีไม้มีค่ารวมถึงต้นยางพารา เกษตรกรจะไม่ ได้รับอนุญาตให้ตัด ทำลาย ถอนราก หรือเคลื่อนย้ายไม้ที่ตัดแล้วออกนอกพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐ ซึ่งพวกเขาต้องยื่นคำร้องของตนเองต่อกรมป่าไม้ เพื่อขออนุญาต และหากได้รับอนุญาตแล้ว ก็จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมท่อนไม้ ค่าธรรมเนียมการขนส่ง และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ให้กับกรมป่าไม้ หากไม่มี กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ข้อห้ามในการขาย ปลูก หรือแปรรูปสภาพ ต้นยางพารา⁴¹ จึงเป็น ปัญหาสำคัญสำหรับเกษตรกร

นักวิจัย รัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชนหลายรายออกมาสนับสนุนและส่งเสริม แหล่ง รายได้ทางเลือกสำหรับชาวสวนยางที่ได้รับผลกระทบจากระเบียบข้อ บังคับด้านป่าไม้ ที่กล่าวถึงข้างต้น มีการวิจัยและโครงการรณรงค์ (ไร่นาสวน ผสม) หรือการแนะนำพืช หรือสมุนไพร ทางเลือกอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการทำ เกษตรกรรมแบบผสมผสาน รวมถึง พื้นที่ในจังหวัด สุราษฎร์ธานีด้วย⁴² แต่ โครงการต่าง ๆ กลับประสบปัญหาในขั้นตอน การดำเนินการเนื่องจาก ข้อจำกัด เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ปัญหาที่ดินป่าไม้ ยังบานปลายไปสู่สถานการณ์ที่ยุ่ง

ยากสำหรับนักปกป้องสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน ซึ่งบางกรณีนั้นก่อให้เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงและการเสียชีวิต ตัวอย่างเช่น ปฏิบัติการกวาดล้างที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานดังที่กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งบิลลี่ พอละจี รักจงเจริญ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาวกะเหรี่ยงหายตัวไปในปี 2014 และพบว่าเขาถูกฆาตกรรมในปี 2018⁴³ และคดีคลองทรายพัฒนาในสุราษฎร์ธานีซึ่งเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิในที่ดินสี่คน⁴⁴ และยังมีกรณีให้เห็นว่าการ ต่อสู้ที่เฉพาะเจาะจงของนักปกป้องสิทธิในที่ดินซึ่งเป็นผู้หญิงนั้นมีความเสี่ยงสูงกว่า⁴⁵

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับใหม่ พ. ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ในเดือนพฤศจิกายน 2019 หลังจากนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและชาวบ้านได้ผลักดันร่างกฎหมายใหม่ เนื่องจากรัฐบาลตัดสินใจยุติสัมปทานตัดไม้ในปี 1989 เพื่อรักษาเนื้อที่ป่าไม้ที่ลดลงอย่างมาก⁴⁶ พระราชบัญญัติป่าชุมชนมาตราที่ 31 อนุญาตให้ชุมชนใด ๆ ที่อยู่ภายในพื้นที่ป่าสามารถขออนุญาตเพื่อจัดการและใช้ประโยชน์จากป่าได้ พระราชบัญญัตินี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อมอบอำนาจให้ชาวบ้านที่พำนักอาศัยในท้องถิ่น สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่ได้ แม้จะมีสัญญาณที่ดีขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ แต่ปัญหาที่ดินยังคงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของชาวสวนยางในการตระหนักรู้ถึงสิทธิของตนรวมถึงการมีมาตรฐานในการครองชีพที่เพียงพอด้วย

3.1.5 พันธมิตรด้านการลงทุนเพื่อชุมชนของ RB

ดังที่กล่าวไปแล้ว ในปัจจุบันนี้ RB ไม่ได้ติดต่อโดยตรงกับชาวสวนยางและคนกรีดยางที่ปลูกต้นยางและกรีดยางซึ่งถูกส่งเข้าสู่กระบวนการผลิตยางดูเร็กซ์ของ RB นอกจากนี้ RB ยังไม่ต้องการซัพพลายเออร์ผู้จัดหา นายางในประเทศไทยในขณะนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าเกษตรกรในห่วงโซ่อุปทานของบริษัทนั้นมีรายได้เลี้ยงชีพ เช่น การจ่ายเบี้ยประกัน ราคาแก่เกษตรกรหรือวิธีการอื่น ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อการสร้างสภาพที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกร

กล่องข้อความ 3 RB สำหรับโครงการพัฒนาชนบทในบริบทของน้ำยาง

ผ่านโครงการพัฒนาชนบทของ Earthworm เราให้เงินสนับสนุนการทำงานเพื่อปรับปรุงวิถีชีวิตของผู้ถือครองที่ดินรายย่อยภายในห่วงโซ่อุปทานโดยตรงของซัพพลายเออร์ของเรา โดยดำเนินการต่อไปนี้

- การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและมั่นคงระหว่างเกษตรกร ผู้ซื้อรายแรก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักอื่น ๆ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับความสัมพันธ์ทางการค้า แสวงหาโอกาสและแนวทางแก้ไขต่าง ๆ
- การปรับปรุงความเป็นอยู่และสภาพสังคมโดยการเพิ่มมูลค่าของพืชเศรษฐกิจ การพัฒนาธุรกิจภาคเกษตรกรรมที่มั่นคงโดยการกระจายความเสี่ยงและการรับ ประกันถึงสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย
- การรักษาและการปรับปรุงคุณภาพของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและบริเวณที่อยู่อาศัย โดยการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่เพาะปลูกอย่างมีความรับผิดชอบ และการใช้แนวทางการจัดการพื้นที่เพาะปลูกแบบผสมผสาน

เรามุ่งมั่นที่จะรักษาประเด็นสำคัญที่ชัดเจนเกี่ยวกับความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทานที่ยั่งยืนของน้ำยาง และยังสนับสนุนโครงการสำหรับผู้ถือครองที่ดินรายย่อย ในวงกว้างอย่างต่อเนื่อง

เบี้ยประกันราคาเป็นเพียงหนึ่งในมาตรการต่าง ๆ ที่บริษัทสามารถดำเนินการได้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่เกษตรกรรายย่อย ยกตัวอย่างจากงบกำไรขาดทุนของเกษตรกรของบริษัท Mars แสดงให้เห็นว่ามาตรการแก้ไขที่สำคัญได้แก่การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มรายได้จากพืชรอง การปรับขนาดสวน การปรับราคาหน้าสวนและราคาตลาด และในบางกรณียังรวมถึงกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าอื่น ๆ เช่น การแปรรูปพืชผล⁴⁷ และเพื่อสำรวจเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของบริษัทต่าง ๆ

ในส่วนที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร Mars ได้เริ่มก่อตั้งห้องปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมรายได้ของเกษตรกร (Farmers Income Lab) ซึ่งเป็นสถาบันคลังสมองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบคำถามที่ว่า “การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งบริษัทต่าง ๆ อย่างเช่น Mars สามารถทำได้ เพื่อช่วยให้เกษตรกรรายย่อยในห่วงโซ่อุปทานทั่วโลกสามารถเพิ่มรายได้ของตนเองได้อย่างแท้จริงนั้นคืออะไร”⁴⁸ โครงการริเริ่มดังกล่าวนี้มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทอย่างเช่น RB ซึ่งต้องเผชิญหน้ากับคำถามเดียวกัน

เมื่อเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความท้าทายที่เกษตรกรชาวสวนยางต้องเผชิญแล้ว RB ได้ร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหลายปี เพื่อแก้ไขปัญหาที่ชาวสวนยางเผชิญอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือกับ Earthworm Foundation เพื่อเริ่มดำเนินการใน “โครงการพัฒนาชนบท (Rurality programme)” รวมถึงในหมู่เกษตรกรและคนกรีดยางซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรากฐานด้านอุปทานของ RB (ดูกล่องข้อความที่ 3)⁴⁹

เป้าหมายของโครงการพัฒนาชนบทคือการเพิ่มความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้วยการสร้างขีดความสามารถเพื่อเพิ่มแหล่งรายได้ของพวกเขาให้หลากหลาย ปรับปรุงผลผลิตในสวนและการเชื่อมต่อกับตลาดให้ดียิ่งขึ้น การดำเนินการอื่น ๆ ในโครงการนี้ ได้แก่ การตรวจสอบสวน การฝึกอบรม และการให้ความช่วยเหลือในระดับศูนย์เก็บรวบรวมผลผลิต

รูปภาพที่ 3 โปสเตอร์การแจ้งข้อมูลเพื่อความตระหนักรู้จากโครงการพัฒนาชนบทที่พบเห็นได้ในศูนย์รวบรวมผลผลิต ภาพโดยทีมประเมิน DIHR

อย่างไรก็ตาม RB และ EF ยังไม่ได้ติดต่อและ สื่อสารกับซัพพลายเออร์ผู้จำหน่ายยางของ RB เกี่ยวกับโครงการพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง ตามข้อมูลของ EF การขาดความร่วมมือจากซัพพลายเออร์ของ RB คือ “การแสดงให้เห็นถึงการเสียโอกาสในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก หรือการสร้างความตระหนักรู้ที่มากขึ้นในห่วงโซ่อุปทาน แม้ว่าเกษตรกรและศูนย์เก็บรวบรวมผลผลิตจะได้รับข้อความเหล่านี้ [เกี่ยวกับความยั่งยืน] จากโครงการพัฒนาชนบท แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้เกิด การเปลี่ยนแปลง”⁵⁰ แม้ว่าโครงการพัฒนา ชนบทจะมีองค์ประกอบที่ดีและผลลัพธ์เชิงบวก แต่ก็ยังเป็นที่น่าสงสัยว่าโครงการในรูปแบบ ปัจจุบันนี้มีการออกแบบและขนาดที่สามารถ แก้ไขปัญหาพื้นฐาน และเปลี่ยนแปลงต้นเหตุ ของสถานการณ์ที่ยากลำบากซึ่งเกษตรกรเผชิญอยู่ได้หรือไม่

นอกเหนือจากโครงการพัฒนาชนบทแล้ว ยังมีการร่วมมือกับสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของคนงานและเกษตรกรในภาคอุตสาหกรรมยางพาราใน

จังหวัดทางภาคใต้ ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามในการทดลองและควบคุมดูแล การทำกิจกรรมในโครงการกับคนงานของซีพีพลายเออร์ผู้จัดหาน้ำยางโดยตรง ของ RB แต่ความร่วมมือนี้ก็ยังไม่สามารถชักจูงคนงานพวกนั้นให้เข้าร่วมได้ ด้วยเหตุนี้ โครงการกำลังดำเนินการร่วมกับโรงงานอื่น ๆ ในพื้นที่ แต่ในขณะนี้ก็ยังไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้คนที่หวังโซ่ผูกทานโดยตรงของ RB

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความร่วมมือทั้งสองนั้นมิศักยภาพพอที่จะดำเนินการได้ตรง ประเด็นมากขึ้น หากพวกเขาต้องจัดการกับปัญหาสำคัญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับห่วงโซ่คุณค่าของ RB อย่างชัดเจนมากขึ้น และจัดการกับ ปัญหาหลักที่มีความเสี่ยง ซึ่งรวมถึงวิธีที่ดีที่สุดในการเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ในท้ายที่สุดนี้ แม้ว่าโครงการริเริ่มเหล่านี้อาจสร้างผลลัพธ์เชิงบวกหลายประการ ให้แก่เกษตรกรและสมาชิกในชุมชน แต่ก็ไม่สามารถและไม่ควรใช้โครงการนี้เพื่อ ชดเชยผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนตามที่กำหนดไว้ในหลักการ UNGP

3.2 ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในภาคอุตสาหกรรมยางระดับกลาง น้ำ – รวมถึงซีพีพลายเออร์ผู้จัดหาน้ำยางของ RB

ตารางที่ 6 ภาพรวมของดูเร็กซ์ – ข้อสังเกตระดับกลางน้ำ

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความ เสี่ยง	สิทธิในค่าจ้างที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิในสภาพแวดล้อม การทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย สิทธิใน การทำงาน สิทธิในการจัดตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน สิทธิในที่อยู่ อาศัยที่เพียงพอ สิทธิในการใช้น้ำและการสุขาภิบาล สิทธิที่จะไม่ถูก บังคับใช้แรงงาน สิทธิในข้อมูล สิทธิของชนกลุ่มน้อย สิทธิของเด็ก สิทธิ ในการคุ้มครองมารดา ก่อนและหลังคลอดบุตร สิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิในชีวิตครอบครัว
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับ ผลกระทบ	คนงานในโรงงานรวมถึงผู้ที่มีภูมิหลังเป็นแรงงานข้ามชาติ ครอบครัว และลูก ๆ ของพวกเขา
ประเด็นหลักที่พบ	สภาพที่เป็นอันตรายสำหรับแรงงานข้ามชาติ ข้อกังวลด้านสุขภาพและ ความปลอดภัย ที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอสำหรับ คนงาน ความเสี่ยงด้าน ความปลอดภัยและปัจจัยแวดล้อม ที่เป็นอันตราย อื่น ๆ สำหรับเด็ก การ จำกัดเสรีภาพใน การสมาคม

น้ำยางสดที่เกษตรกรขายให้กับตัวแทนจำหน่ายในพื้นที่จะแปรรูปคือผลิตภัณฑ์ ระดับกลางน้ำหลากหลายประเภท น้ำยางขั้นเป็น RB ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการ ผลิตยางอย่างอนามัยดูเร็กซ์ การแปรรูปเบื้องต้นจากน้ำยางสดเป็นน้ำยางขั้นนั้น เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมยางพาราระดับกลางน้ำ ซึ่งมีบริษัทยางพาราสัญชาติไทย ขายให้กับผู้ซื้อจากต่างประเทศรวมถึง RB ด้วย

RB มีแหล่งวัตถุดิบจากบริษัทเหล่านี้เพียงแหล่งเดียว ดังนั้นจึงมีการเตรียมการไว้เป็นอย่างดี เพื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนนี้ ในห่วงโซ่คุณค่าของคูเร็กซ์ อย่างไรก็ตาม RB เป็นเพียงหนึ่งในลูกค้าจำนวนมากของซัพพลายเออร์ลำดับที่หนึ่งนี้เท่านั้น และด้วยเหตุนี้เอง อิทธิพลต่อซัพพลายเออร์ดังกล่าวจึงมีความเกี่ยวข้องกับ ผู้ซื้อรายอื่น ๆ ด้วย ซัพพลายเออร์ของ RB จัดหาน้ำยางสดจากเกษตรกรรายย่อยจำนวนมากผ่านตัวแทนจำหน่ายที่ได้รับใบอนุญาต 48 รายและศูนย์เก็บรวบรวมผลผลิตในเครือของพวกเขา โรงงานแห่งนี้ว่าจ้างพนักงานประมาณ 200 คน ส่งผลให้โรงงานสามารถใช้เครื่องจักรได้ประมาณ 70 เครื่องทั้งกลางวันและกลางคืน

มีการเดินทางไปเยี่ยมชมซัพพลายเออร์ผู้จัดหาน้ำยางของ RB ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินนี้ การเยี่ยมชมรวมถึงการประชุมร่วมกับผู้บริหาร การเยี่ยมชมบริเวณโรงงานและที่พักของคณงาน และการสัมภาษณ์โดยเน้นที่กลุ่มคณงานในส่วนที่อยู่อาศัย และการสัมภาษณ์คณงานจากคณะกรรมการฝ่ายคณงานของโรงงาน

3.2.1 ปัจจัยเสี่ยงของแรงงานข้ามชาติในโรงงาน

เนื่องจากงานประเภทที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยางระดับกลางน้ำนี้ใช้ทักษะต่ำและใช้กำลังค่อนข้างมาก จึงมีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากทำงานในขั้นตอนนี้รวมถึงในซัพพลายเออร์ของ RB ด้วย คณงานในโรงงานนี้มีทั้งคนไทย พม่า ลาว และกัมพูชา รวมถึงซัพพลายเออร์ ของ RB ในปี 2018 มีผู้ที่ไม่ใช่คนไทยซึ่งอยู่ในประเทศไทยประมาณ 4.9 ล้านคน โดยในจำนวนนี้ ประมาณ 3.9 ล้านคนเป็นแรงงานข้ามชาติทักษะต่ำจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม ส่วนที่เหลือก็คือคนไร้สัญชาติและชาวเขาประมาณ 550,000 คน (บางคนอาจเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม) ผู้พำนักอาศัยชั่วคราว 200,000 คน รวมถึงผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยอีก 100,000 คน และแรงงานข้ามชาติประมาณครึ่งหนึ่งเป็นผู้หญิง แบ่งเป็นกลุ่มแรงงานข้ามชาติคิดเป็นจำนวนมากกว่า 10% ของกำลังแรงงานทั้งหมด⁵¹

เป็นที่ทราบกันดีว่าพวกลักลอบค้ามนุษย์ บริษัทจัดหางาน และเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองที่ทุจริตต่างก็ใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ที่ล่อแหลมของแรงงานข้ามชาติ และเรียกเก็บเงินจากคณงานเหล่านั้นแบบขูดเลือดขูดเนื้อ เมื่อพวกเขาเข้ามาเพื่อทำงานที่ได้รับค่าจ้างต่ำ ค่าใช้จ่ายในการหางานที่ “มองไม่เห็น” นี้ได้แก่ การจ่ายค่าธรรมเนียม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาระของคณงานไม่ใช่ของนายจ้าง และจะหักออกจากเงินเดือนที่คณงานได้รับซึ่งต่ำมากอยู่แล้ว จากการศึกษาของ IOM (องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน) พบว่าค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นฐานนั้นแตกต่างกันไปอย่างมีนัยสำคัญระหว่างประเทศ เพื่อนบ้านต่าง ๆ แรงงานข้ามชาติชาวลาวต้องจ่ายเงินประมาณ 366 เหรียญสหรัฐ ในขณะที่แรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชา (55 เหรียญสหรัฐ) และผู้ย้ายถิ่นชาวพม่า(44 เหรียญสหรัฐ) จ่ายน้อยกว่ามาก

แรงงานข้ามชาติมากกว่า 40% ต้องกู้ยืม เงินเพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการ
ย้ายถิ่น⁵²

เพื่อแก้ไขปัญหาบางประการที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิของแรงงานข้ามชาติ
และเพื่อการควบคุมอย่างใกล้ชิด รัฐบาลไทยจึงได้อนุมัติระเบียบข้อบังคับใหม่
(พระราชกฤษฎีกาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 (2017)) ซึ่ง
รวมถึงบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับนายจ้าง ซึ่งไม่จ้างแรงงานข้ามชาติอย่างถูก
ต้องตามวิธีของทางราชการ อย่างไรก็ตาม ระเบียบข้อบังคับใหม่ยังรวมถึงบท
ลงโทษต่าง ๆ (รวมถึงโทษจำคุก) สำหรับแรงงานข้ามชาติที่ทำงานโดยไม่ได้รับ
อนุญาต ส่งผลให้ผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากหลบหนีออกจากประเทศไทยหลังจากการ
ประกาศระเบียบข้อบังคับใหม่ และกลุ่มประชาสังคมต่างพากันวิพากษ์วิจารณ์
การตัดสินใจของรัฐบาลเกี่ยวกับการลงโทษแรงงานข้ามชาตินี้⁵³

ตามที่คุณเชี่ยวชาญด้านแรงงานข้ามชาติให้สัมภาษณ์สำหรับการประเมินนี้
เนื่องจากการแก้ไขระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย ส่งผล
ให้ในตอนนี้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายหลายอย่างข้ามชายแดน
ดังนั้นคนงานจึงถูกเรียกเก็บเงินในเมียนมาร์หรือกัมพูชามากกว่าจำนวนที่พวกเขา
ต้องจ่าย ก่อนการเปลี่ยนแปลงกฎหมายในประเทศไทย คนงานส่วนใหญ่ใน
ซัพพลายเออร์ของ RB มีภูมิหลังเป็นผู้ย้ายถิ่น และเกือบ 25% ของคนงาน
กลุ่มนี้มาจากเมียนมาร์ คนงานหลายคนพูดภาษาไทยไม่ได้ แม้ว่าโรงงานจะใช้
คนงานที่พูดได้สองภาษาในการแปลข้อมูลต่าง ๆ ให้คนงานที่พูดภาษาไทยไม่ได้
แต่อุปสรรคด้านภาษาก็นำไปสู่ปัญหาที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มคนงานที่ไม่สามารถพูด
ภาษาไทยได้ โดยปัญหาที่วิเคราะห์ได้ผ่านการสัมภาษณ์ คนงานมีดังต่อไปนี้

- คนงานกล่าวว่าพวกเขาไม่มีสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร สัญญาที่เขียนด้วย
ภาษาที่พวกเขาเข้าใจได้ หรือไม่รับทราบเกี่ยวกับเอกสารใด ๆ ที่ระบุเกี่ยวกับ
สิทธิและเงื่อนไขการทำงานของพวกเขา
- ซัพพลายเออร์ของ RB ใช้การหักเงินค่าจ้างในส่วน of ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง
กับการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน การตรวจสอบสุขภาพที่จำเป็น และการจ่ายเงิน
ให้นายหน้าและหน่วยงานที่อำนวยความสะดวกในกระบวนการ คนงาน
รายงานว่าพวกเขาจำเป็นต้องเดินทางกลับไปยังประเทศต้นทางเพื่อต่อใบ
อนุญาต โดยเฉพาะที่เมียนมาร์ ซึ่งบริษัทจะจ่ายเงินค่าเดินทางให้คนงาน แต่
คนงานต้องจ่ายเงินให้หน่วยงานด้วยตนเอง บางครั้งก็หักค่าจ้าง/เงินกู้ของ
บริษัทซึ่งเป็นจำนวนเงินสูงถึง 2,000 บาทต่อสัปดาห์ ตามรายงานพวกเขาได้
รับเงินเดือนประมาณ 4-6,000 บาทต่อสัปดาห์ และความจำเป็นทางสังคมใน
การส่งเงินกลับบ้านอาจทำให้คนงานเหลือเงิน ใช้จ่ายน้อยมาก
- คนงานไม่พอใจที่โรงงานไม่ค่อยมีการทำงานล่วงเวลา ซึ่งบ่งชี้ว่าระดับค่าจ้าง
สำหรับช่วงเวลาการทำงานตามปกติต่ำกว่าค่าครองชีพ

3.2.2 ปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานในโรงงาน

อุตสาหกรรมยางระดับกลางน้ำ

หนึ่งในกระบวนการเปลี่ยนน้ำยางสดเป็นน้ำยางข้นคือการปั่นน้ำยางสดในเครื่องหมุนเหวี่ยง เพื่อแยกน้ำ สารเคมีละลาย และสิ่งเจือปนอื่น ๆ ออกจากกัน พนักงานในไซต์งานดังกล่าวสามารถมีส่วนร่วมในการทำงานต่าง ๆ ตั้งแต่การรับผลิตภัณฑ์จากตัวแทนจำหน่าย ไปจนถึงการเติมสารเคมี การควบคุมเครื่องจักร หรือการทำความสะอาดถัง เครื่องหมุนเหวี่ยง และอุปกรณ์อื่น ๆ เมื่อใช้งานผ่านการบำบัดน้ำ ตัวอย่างเช่น พนักงานสามารถทำงานในส่วนของการล้างเครื่องหมุนเหวี่ยงที่สัมผัสกับน้ำยางสด และเติมสารเคมีด้วยตนเอง การเยี่ยมชมโรงงานที่ดำเนินการเพื่อการประเมินนี้ แสดงให้เห็นว่าการล้างเครื่องหมุนเหวี่ยงและอุปกรณ์อื่น ๆ นั้นเป็นลักษณะงานที่ต้องใช้แรงงานมาก

พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของประเทศไทย พ.ศ. 2554 (2011) กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานเกี่ยวกับ OHS (ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย) สำหรับพนักงานในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติ ควรกำหนดให้ประเด็นเรื่อง OHS เป็นการดำเนินงานหรือสภาพการทำงานที่ปลอดภัย

จากสาเหตุใด ๆ ที่ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพที่เกิดจากหรือเกี่ยวข้องกับการทำงาน”⁵⁴ ข้อกำหนดทั่วไประบุว่านายจ้างต้องจัด “สภาพการทำงานและ สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย” ให้ลูกจ้าง และปกป้องลูกจ้าง “จากอันตรายใด ๆ ต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพ”⁵⁵ กฎหมายยังรวมถึงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เช่น สภาพการทำงานที่มีความเสี่ยงและเป็นอันตราย และการใช้ PPE (อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล) ด้วย⁵⁶

แม้จะมีข้อบังคับนี้ แต่ผู้นำสภาพแรงงานก็ยังประเมินว่า “มีสถานที่ทำงานเพียง 20% เท่านั้นที่ปฏิบัติตามมาตรฐาน OSH ของรัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดใหญ่ ของบริษัทระหว่างประเทศ”⁵⁷ นอกจากนี้ อุบัติเหตุในสถานที่ทำงานของภาคการเกษตร ของไทยยังเป็นเรื่องปกติที่พบได้บ่อย ๆ และคิดเป็น 17% ของการบาดเจ็บในสถานที่ทำงาน ระหว่างปี 2002 ถึง 2010 ตามรายงานของ IOM สาเหตุของการบาดเจ็บที่พบบ่อยที่สุด เกิดจากสิ่งของตกจากที่สูง (12%) หรือเครื่องจักรกลทางการเกษตร (10%) พนักงานที่ใช้ เครื่องจักรและไม่ได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสม ก็มีแนวโน้มที่จะได้รับบาดเจ็บจากการ ทำงานเช่นกัน⁵⁸

การประเมินนี้ไม่รวมการประเมินทางเทคนิคเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับด้าน สุขภาพและความปลอดภัยโดยซัพพลายเออร์ผู้จัดหาของ RB อย่างไรก็ตาม มีการสังเกตเห็นเกี่ยวกับตัวอย่างของข้อกังวลด้านสุขภาพและความปลอดภัยต่าง ๆ ในระหว่างการเยี่ยมชมโรงงานหรือจากความคิดเห็นของพนักงานในโรงงาน ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงตัวอย่างต่อไปนี้

- ป้ายระบุความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยภายในสถานที่ต่าง ๆ ของบริษัทนั้นไม่เพียงพอ
- ระดับแอมโมเนียที่ตรวจพบในอากาศ น้ำ และน้ำยาง รวมทั้งในคนงานนั้นไม่เพียงพอ
- การใช้ PPE ของคนงานโดยทั่วไปนั้นไม่เพียงพอ (การใช้งานถูกจำกัดหรือไม่มี การสวมใส่แว่นตา หน้ากาก และถุงมือไนรภัย) ตัวอย่างเช่น คนงานใช้มือเปล่า ในการลอกน้ำยางเหลวที่แห้งแล้ว ซึ่งผ่านกระบวนการเติมแอมโมเนียจากถัง เก็บและอุปกรณ์แล้ว
- คนงานที่ทำงานกลางแจ้งโดยไม่มีกำบังหรือสิ่งปกคลุม (คนรับ)
- คนงานปีนขึ้นไปบนถังเก็บที่สูง เก่า และไม่ปลอดภัยโดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน หรืออุปกรณ์รักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ รุนแรงหรือถึงแก่ชีวิตในกรณีที่ลื่นล้ม สะดุด และตกลงมา
- คนงานที่ทำงานในที่อับอากาศ เช่น ถังเก็บที่มีแอมโมเนียระดับสูงและมีความเสี่ยงจากการสูดดม
- การป้องกันหรือปิดกั้นพื้นที่อันตรายไม่เพียงพอ เช่น บริเวณโดยรอบแหล่งกักเก็บน้ำเสียใกล้กับส่วนพักอาศัยของพนักงาน
- ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสียและน้ำเสีย รวมถึงส่วนที่อยู่อาศัยของพนักงานที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

ที่โรงงานของซัพพลายเออร์มีกลิ่นแอมโมเนียฉุนมาก แม้ว่าจะเป็นพื้นที่กลางแจ้งขนาดใหญ่ ก็ตาม และถึงแม้ว่าคนงานจะได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี แต่การตรวจเหล่านี้ไม่รวม โปรแกรมการตรวจสอบสุขภาพซึ่งจะตรวจสอบปัญหาสุขภาพระยะสั้นหรือระยะยาวที่เกี่ยวข้อง กับแอมโมเนีย เช่น โรคภูมิแพ้ผิวหนัง ปัญหาระบบทางเดินหายใจหรือระบบสายตา⁵⁹ บริษัทตรวจสอบระดับแอมโมเนียในอากาศเพียงหนึ่งหรือสองครั้งต่อปีเท่านั้น หรือไม่ก็ตรวจสอบระดับแอมโมเนียเฉพาะในน้ำยางเหลว เนื่องจากประเด็นด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ในขณะที่คนงานบางคนไม่แสดงอาการทางร่างกายหรือสุขภาพใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกับสารเคมีเหล่านี้ แต่ก็มีบางคนที่รายงานว่า มีปัญหาในการหายใจเนื่องจากการสูดดมแอมโมเนียอย่างต่อเนื่อง⁶⁰ การประเมินไม่ได้ระบุรายละเอียด

เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่มีอยู่ นี้ ถึงแม้ว่าฝ่ายบริหารจะเน้นย้ำว่าวิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพในด้านนี้ไม่ใช่ว่าการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือความพร้อมใช้งาน ของ PPE เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการฝึกอบรมและการบังคับใช้มาตรฐานด้านสุขภาพและ ความปลอดภัย และหัวหน้างานที่เพียงพอภายในพื้นที่ของโรงงานเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจ ว่ามีการบังคับใช้มาตรฐานดังกล่าวด้วย

3.2.3 ข้อกังวลเกี่ยวกับที่พักคนงานและสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึง เสรีภาพในการสมาคม

เนื่องจากโดยปกติแล้วแรงงานข้ามชาติมีจำนวนมาก โรงงานยางพาราในภาคใต้ จึงจัดหาที่พักให้คนงานด้วย ซัพพลายเออร์ผู้จัดหาโรงงานของ RB ก็จัดที่พักให้คนงานเช่นกัน และในช่วงเวลาที่ทำการประเมินนี้ มีคนงานของโรงงาน 90% พักอาศัยอยู่ในที่พักแห่งนี้ หอพักนี้ก่อสร้างขึ้นในปี 1990 โดยมีห้องพัก 90 ห้อง คนงานไม่ต้องจ่ายเงินค่าที่พัก แต่พวกเขาต้องจ่ายเงินค่าบำรุงรักษารายเดือน รวมทั้งค่าไฟฟ้าบางส่วน และในที่พักสำหรับคนงานมีทั้งคนงานไทยและแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่

ตามที่ระบุไว้ในคำแนะนำเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับคนงานของ ILO “โดยทั่วไปแล้ว ไม่ควรให้นายจ้างจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับคนงานของตนโดยตรง ยกเว้นในกรณีสถานการณ์จำเป็นซึ่งนายจ้างต้องจัดหาที่อยู่ให้คนงานของตน ตัวอย่างเช่น เมื่อสถานประกอบการตั้งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางประชากรตามปกติ หรือในกรณีที่ลักษณะของการจ้างงานนั้นต้องการให้คนงานพร้อมทำงานทันทีที่มีการเรียกตัว”⁶¹ เมื่อนายจ้างจัดหาที่อยู่ให้คนงาน มีรายการตรวจสอบมากมายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าที่พักเหล่านี้มี “ความเหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัย สุขอนามัย และความสะอาดสบายในระดับที่ปลอดภัยและสมเหตุสมผลเชิงโครงสร้าง”⁶²

ในกรณีของซัพพลายเออร์ของ RB ปัญหาหลายประการที่วิเคราะห์ได้ระหว่างการประเมินมีสาเหตุมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ที่พักอาศัยนั้นถูกสร้างขึ้นเมื่อมีการจ้างคนงานเพียง 100 คนเท่านั้น ด้วยจำนวนคนงานที่เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า หอพักน้ำและความจุของห้องจึงกลายเป็นปัญหาอย่างมาก และเห็นได้ชัดว่ามีความจำเป็นต้องซ่อมบำรุงที่พัก โดยปกติแล้วหนึ่งห้องมีคนงานพักอยู่สี่คน ในขณะที่บางห้องมีห้องน้ำในตัว แต่อีก 40 ห้องไม่มีห้องน้ำในตัว ยิ่งไปกว่านั้น ส่วนที่อยู่อาศัยยังสามารถเข้าถึงได้โดยถนนที่ไม่ได้ลาดยางเท่านั้น คนงานรายงานว่าฝนตกหนักและฝนมรสุมทำให้เกิดปัญหาดินถล่ม ส่งผลกระทบต่อการเดินทางไปกลับที่พักของพวกเขา รวมถึงความปลอดภัยและความสะอาดสบายของบริเวณที่พักด้วย แม้จะมีการแจ้งปัญหานี้ต่อฝ่ายบริหารและแจ้งผ่านคณะกรรมการสวัสดิการคนงานแล้ว แต่ก็ยังไม่มีการปรับปรุงถนนให้คนงาน

คนงานหลายคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักของพนักงานมีครอบครัวรวมทั้งเด็กที่กำลังเรียน หนังสือหรือเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งสิทธิของเด็ก สิทธิในการคุ้มครองมารดา ก่อนและหลัง คลอดบุตร สิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิในชีวิตครอบครัวของครอบครัวคนงานและเด็ก ๆ เหล่านี้มีความเสี่ยงสูง และโรงงานไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยง และผลกระทบด้านที่พักอาศัยที่มีต่อครอบครัวและเด็ก ๆ เหล่านี้ ตัวอย่างเช่น บ่อบำบัด นำผิวดินที่เปิดโล่งตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่พักของพนักงานโดยไม่มีรั้วกันหรือสร้างสิ่งกีดขวาง ไม่ให้เด็กเล็กเข้าถึงได้

โดยทั่วไปแล้ว การอาศัยอยู่ในที่พักของคนงานจะเพิ่มการพึ่งพานายจ้างของคนงานและขัดขวางการรวมตัวทางสังคมของคนงาน ในกรณีที่คนงานอาศัยอยู่ในสถานที่ของนายจ้าง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยอมรับและตระหนักถึงเสรีภาพในการสมาคมของพวกเขา เขาอย่างเต็มที่ตามขอบเขตสูงสุดที่เป็นไปได้ตามความเป็นจริงทางกฎหมายของท้องถิ่น ซึ่งประเด็นนี้เป็นเรื่องที่ทำหายในบริบทของประเทศไทย

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2560 (2017) ของประเทศไทยมอบสิทธิเสรีภาพในการสมาคมให้แต่ละบุคคลภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อ “ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี” พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (LRA) พ.ศ. 2518 (1975) “อนุญาตให้คนงานของภาคเอกชนจัดตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงานที่พวกเขาเลือกได้โดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้า เพื่อต่อรองร่วมกันและประท้วงตามกฎหมายโดยมี ข้อจำกัดหลายประการ” อย่างไรก็ตาม การเจรจาต่อรองร่วมกันในประเทศนั้นมีอุปสรรค ขัดขวางอยู่ เนื่องจากข้อจำกัดที่สำคัญเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถเข้าร่วมสหภาพได้ และข้อกำหนดที่ว่าสหภาพแรงงานต้องเป็นตัวแทนของแรงงานอย่างน้อย 20%⁶³

ข้อจำกัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถเข้าร่วมสหภาพแรงงานได้นั้นมีความเชื่อมโยงกับแรงงานข้ามชาติ ไม่ว่าพวกเขาจะเป็นผู้ย้ายถิ่นที่ขึ้นทะเบียนแล้ว หรือผู้ย้ายถิ่นที่ลักลอบเข้าเมืองก็ตาม เนื่องจากพวกเขาไม่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสหภาพแรงงานหรือรับตำแหน่งที่เป็นทางการในสหภาพแรงงาน อย่างไรก็ตาม แรงงานข้ามชาติได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมสหภาพแรงงานที่จัดตั้งโดยพลเมืองไทยและควบคุมดูแลโดยคนกลุ่มเดียวกัน แม้ว่าจะมีตัวเลือกนี้ แต่แรงงานข้ามชาติก็ไม่ได้มีส่วนร่วมในสหภาพแรงงานมากนัก ซึ่งเป็นผลมาจากอุปสรรคด้านภาษา การขาดความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของพวกเขา อีกทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติยังถูกแยกออกจากกันทั้งในภาคอุตสาหกรรมและลักษณะทางภูมิศาสตร์⁶⁴

ในขณะที่มีการอนุญาตให้ใช้ระบบการเจรจาทางสังคมในประเทศไทย แต่ก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งมีหลักฐานจาก “อัตราความคุ้มครองในการเจรจาต่อรองร่วมกันที่ต่ำและอัตราสมาชิกภาพของสหภาพแรงงานที่ต่ำมาก” จากข้อมูลของ ILO อัตราสมาชิกภาพของสหภาพแรงงานอยู่ที่ 3.2% ในปี 2016 โดยเพิ่มขึ้นจากระดับที่ต่ำกว่าที่ 1.4% ในปี 2008 นอกจากนี้ การมีสหภาพแรงงานอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (34 จาก 76 จังหวัด) ก็เป็นปัญหาหนึ่ง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าระบบการเจรจาต่อรองร่วมกันและกระบวนการไตรภาคีในระดับจังหวัดนั้นไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁶⁵

การยกตัวอย่างเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการเจรจาต่อรองร่วมกันซึ่งไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ มีรายงานว่าคนงานถูกเลิกจ้างเนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมของสหภาพ นายจ้างว่าจ้างผู้รับเหมาช่วงมาทำงานแทนคนงานที่เข้าร่วมการประท้วง การข่มขู่ผู้นำสหภาพแรงงาน และการยุยงให้เกิดความรุนแรงเพื่อขอให้ศาลตัดสินห้ามประท้วงและนัดหยุดงานตามแผนที่วางไว้ องค์การด้านสิทธิมนุษยชนยังกล่าวอ้างว่านายจ้างพยายามปกปิดกิจกรรมต่อต้านสหภาพแรงงานหลายต่อหลายครั้ง⁶⁶

ในกรณีของซัพพลายเออร์ผู้จัดหาถ้วยน้ำยางของ RB นั้นไม่มีสหภาพแรงงาน แต่คนงานก็อยู่ในระบบของคณะกรรมการสวัสดิการคนงาน คณะกรรมการประกอบด้วยพนักงานที่มีภูมิหลังเป็นผู้ย้ายถิ่นรวมอยู่ด้วย แต่ตัวแทนสามจากห้าคนที่ทีมประเมินได้พบนั้นทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อสถานะทางอำนาจในคณะกรรมการ และอาจขัดขวางสหภาพจากการทำงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.3 RB เป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของดูเร็กซ์

ตารางที่ 7 ภาพรวมของดูเร็กซ์ – การสังเกตการปฏิบัติงานของตนเอง

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความเสี่ยง	สิทธิในค่าจ้างที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต สิทธิในการพักผ่อน สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่เท่ากันสำหรับการทำงานที่เท่ากัน สิทธิในสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพ
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบ	คนงานในโรงงาน รวมถึงคนงานที่เป็นผู้หญิง คนงานภายนอก คนงานไร้ฝีมือและคนงานที่มีภูมิหลังเป็นผู้ย้ายถิ่น
ประเด็นหลักที่พบ	การทำงานล่วงเวลาที่เป็นระบบ ปัญหาค่าจ้างที่เพียงพอปะกังชีพ เงินโอทีที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนงานประจำและคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว การเคลื่อนไหวช้า ๆ และข้อก้งวลด้านสุขภาพและความปลอดภัยอื่น ๆ ทางเลือกของกลไกการร้องทุกข์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

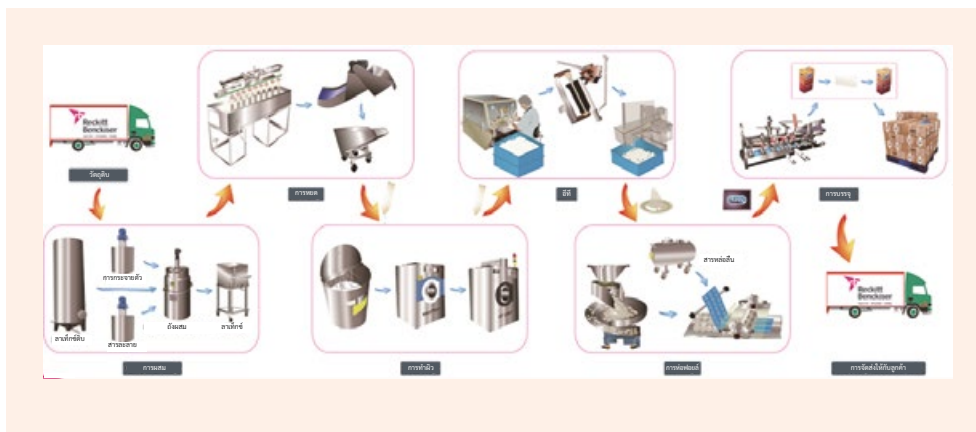
ขั้นตอนที่สามของห่วงโซ่คุณค่าของดูเร็กซ์ครอบคลุมการผลิตถุงยางอนามัยซึ่งเกิดขึ้นตามจริงในโรงงานของ RB โรงงานผลิตถุงยางอนามัยของ RB ที่บางปะกง ชานเมืองของกรุงเทพฯ และผลิตถุงยางอนามัยดูเร็กซ์สำหรับประเทศไทยและยังส่งออกไปยังตลาดทั่วโลกด้วย ในปี 2018 มีการจัดส่งถุงยางอนามัยมากกว่า 1 พันล้านชิ้นจากโรงงานแห่งนี้ไปยังประเทศต่าง ๆ มากกว่า 50 ประเทศ โดยที่ 97% เป็นการผลิตเพื่อส่งออก นอกเหนือจากการผลิตถุงยางอนามัยแล้ว โรงงานยังเป็นที่ตั้งของการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการจัดหาวัตถุดิบจากซัพพลายเออร์ 29 รายและวัสดุสำหรับบรรจุภัณฑ์จากซัพพลายเออร์อีก 22 ราย

โรงงานแห่งนี้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี 1994 ในปัจจุบันนี้มีคนงานประมาณ 1,000 คน (ประมาณ 700 คนเป็นพนักงานประจำและ 300 คนเป็นผู้รับจ้างช่วง) ในการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อทำงานเป็นกะในส่วนต่าง ๆ ของโรงงานตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน ในขณะที่กำลังดำเนินการตลอด 24 ชั่วโมง 6 วันต่อสัปดาห์ และคนงาน 70% นั้นเป็นผู้หญิง

กระบวนการผลิตประกอบด้วยขั้นตอนการผลิต 14 วันตามที่อธิบายไว้ด้านล่างและแสดงให้เห็นในรูปที่ 3

1. ซัพพลายเออร์กลางน้ำจัดส่งน้ำยางข้นจำนวนมากไปยังโรงงาน
2. การผสม
3. การหยุด
4. การจัดการขั้นสุดท้าย (ล้างและทำให้แห้ง)
5. การทดสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ ฤงยางอนามัยแต่ละชั้นผ่านการทดสอบเพื่อตรวจหารู
6. การห่อด้วยกระดาษพอยล์และสารหล่อลื่น
7. การบรรจุ
8. การจัดส่ง

รูปที่ 3 กระบวนการผลิตฤงยางอนามัยของ RB

การประเมินรวมถึงการเยี่ยมชมโรงงานแห่งนี้ทั้งวัน การเยี่ยมชมรวมถึงการประชุมร่วมกับผู้บริหาร การเยี่ยมชมบริเวณโรงงาน ตลอดจนการสัมภาษณ์พนักงานเป็นกลุ่มทั้งพนักงานประจำของบริษัทและพนักงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวจากส่วนงานต่าง ๆ และการสัมภาษณ์ตัวแทนของสหภาพ

3.3.1 สิทธิแรงงานซึ่งรวมถึงเสรีภาพในการสมาคมสำหรับพนักงานของ RB
พนักงานในโรงงานได้จัดตั้งสหภาพขึ้นเมื่อต้นปี 2010 สหภาพแรงงานเปิดรับคนงานของ RB ตามกฎหมายภายในประเทศ การจัดตั้งสหภาพแรงงานและการร่วมมือกับฝ่ายบริหารของ โรงงานนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย แต่การสัมภาษณ์ทั้งผู้บริหารโรงงาน ตัวแทนสหภาพแรงงาน และคนงานเผยให้เห็นผลลัพธ์เชิงบวกหลายประการสำหรับคนงานของ RB ตัวอย่างเช่น

1. ก่อนหน้านี้โรงงานใช้คนงานรายวัน แต่ในปัจจุบันคนงานทุกคนได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน
2. มีการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับการปรับปรุงสวัสดิการหลายประการของคนงาน เช่น การเพิ่มเบี้ยเลี้ยงค่าอาหาร เงินค่าจ้างสำหรับการทำงานกะกลางคืน และวันหยุดพักผ่อนประจำปีที่ยังได้รับเงินค่าจ้างจำนวนหนึ่ง
3. นอกจากนี้ การสนทนาอย่างตรงไปตรงมาระหว่างฝ่ายบริหารและสหภาพแรงงานยังให้ผลลัพธ์ที่ดี ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจในระดับหนึ่ง อีกทั้งยังยินยอมให้ตัวแทนสหภาพสามารถพูดคุยกับบุคคลภายนอกได้อย่างเปิดเผย

แม้จะเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนและสร้างความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดผลดีกับสหภาพ แต่การเยี่ยมชมเพื่อการประเมินนี้ยังบ่งชี้ถึงจุดที่ควรปรับปรุงหลายประการเกี่ยวกับสภาพการทำงาน สำหรับคนงานของ RB เอง ตัวอย่างเช่น

- โรงงานใช้ประโยชน์จากการทำงานล่วงเวลาตามระบบ ในระดับที่การทำงานเป็นกะ 12 ชั่วโมงเป็นเรื่องปกติและไม่มีข้อยกเว้น ตามรายละเอียดในการจัดการไชต์งาน ชั่วโมงการทำงานตามสัญญาในสัญญาจ้างงานคือ 08.00 น. – 17.00 น. รวมเวลาพัก 1 ชั่วโมง การทำงานล่วงเวลาเป็นไปตามความสมัครใจและอยู่นอกเหนือเวลาข้างต้นนี้ ตามรายละเอียดในการจัดการไชต์งาน คนงานจะต้องลงชื่อทำงานล่วง เวลาเป็นรายเดือน แต่หากคนงานไม่สามารถทำงานล่วงเวลาได้ด้วยเหตุผลส่วนตัวบางประการ พวกเขาจำเป็นต้องแจ้งให้หัวหน้าทราบล่วงหน้า 1 วัน คนงานที่ถูกสัมภาษณ์นั้นทราบดีว่าการทำงานล่วงเวลาไม่ใช่การบังคับ แต่พวกเขาได้รับทราบตามความเข้าใจของตนเองว่า
  - สัญญากำหนดชั่วโมงการทำงานตั้งแต่ 7.00 น. – 19.00 น.
  - หากพนักงานไม่ต้องการทำงานล่วงเวลา พวกเขาจะต้องแจ้งให้โรงงานทราบล่วงหน้าหนึ่งเดือน
  - มีการจำกัดจำนวนคนที่จะได้รับอนุญาตให้หยุดทำงานล่วงเวลาต่อหนึ่งสถานีนงาน
  - หากคนงานไม่ทำงานล่วงเวลาสี่กะภายในหนึ่งเดือน คนงานจะไม่มีสิทธิ์ได้รับ “เบี่ยขยัน” รายเดือนอีกต่อไป ซึ่งคนงานเน้นย้ำหลายครั้งว่าเป็นเงินจูงใจที่สำคัญ⁶⁷

แม้ว่า RB จะไม่บังคับให้ทำงานล่วงเวลาตามสัญญาจ้างงาน แต่การสัมภาษณ์คนงานระบุว่ามีการกำหนดการทำงานล่วงเวลาตามระบบในตารางการทำงาน และการปฏิบัติตามนโยบาย แนวทางปฏิบัติ และโครงสร้างเงินจูงใจนำไปสู่สถานการณ์ที่การทำงานล่วงเวลากลายเป็นข้อบังคับโดยพฤตินัยตามความคิดเห็นของคนงาน

- คนงานทำงานได้สูงสุดหกวันต่อสัปดาห์ตามกฎหมาย แต่เนื่องจากการผลิตเปลี่ยนกะการทำงาน วันที่แน่นอนซึ่งพวกเขาต้องทำงานในหนึ่งสัปดาห์จึงแตกต่างกันไป คนงานในสายการผลิตแสดงความคิดเห็นว่าพวกเขาต้องการให้วันอาทิตย์เป็นวันหยุดเพื่อจะได้มีเวลาอยู่กับครอบครัว นอกจากนี้ พวกเขา ยังตั้งคำถามว่าทำไมพนักงานในสำนักงานของโรงงานจึงทำงานเพียงห้าวัน และมีวันหยุดทั้งวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในขณะที่พวกเขาต้องทำงานหกวันต่อสัปดาห์

ความสัมพันธ์ที่ดีในปัจจุบันระหว่างโรงงานกับสหภาพถือเป็นจุดแข็งและประเด็นที่สมควรได้รับการยอมรับในบริบทของประเทศที่มีการจำกัดเสรีภาพในการสมาคมอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่คนงานทุกคนที่เป็นสมาชิกของสหภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ฝ่ายบริหารของโรงงานจะต้องเสนอช่องทางเสริมสำหรับการสนทนาและการแจ้งข้อร้องเรียนหรือข้อกังวลใจ เพื่อให้แน่ใจว่ามีทางเลือกในการสนทนาสำหรับคนงานทุกคน ในขณะที่โรงงานมีกล่องข้อเสนอแนะและกลไกการร้องทุกข์ภายในของ RB และมีรายละเอียดของสายด่วนการแจ้งเรื่องอยู่ในสถานที่ทำงาน การสัมภาษณ์คนงานของ RB เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการตรวจสอบให้แน่ใจว่าเครื่องมือดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามกฎหมาย และคนงานสามารถเข้าใช้งานได้ง่าย การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพนั้นยังรวมถึงการสร้างเชื่อมั่นว่าคนงานเข้าใจถึงความเกี่ยวข้องของกลไกเหล่านี้ เพื่อรายงานผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นหรือที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับสภาพการทำงานของพวกเขา คนงานบางคนให้สัมภาษณ์โดยเน้นย้ำตามความเข้าใจของตนเองว่า สายด่วนการแจ้งเรื่องนั้นใช้สำหรับการรายงานเหตุการณ์ด้านการต่อต้านการทุจริตและการคุกคามทางเพศเป็นส่วนใหญ่

การจัดการกับผลกระทบเชิงลบบางประการที่ตรวจพบและสรุปไว้ข้างต้น จำเป็นต้องมีการปรึกษาหารืออย่างรอบคอบของคนงาน ตัวอย่างเช่น คนงานของ RB หลายคนให้สัมภาษณ์โดยเน้นย้ำว่าการกำหนดการทำงานล่วงเวลาตามระบบของโรงงานคือหนึ่งในข้อดีเกี่ยวกับการทำงานที่ RB เทียบกับโรงงานอื่น ๆ ที่ไม่ค่อยมีการทำงานล่วงเวลา การลดการทำงานล่วงเวลาตามระบบให้น้อยลงควรดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีความจำเป็นต้องดำเนินการนี้โดยให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านค่าจ้างของคนงานที่ลดลง ยิ่งไปกว่านั้น ปัญหาการทำงานล่วงเวลาและค่าจ้างนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะที่ RB เท่านั้น แต่เป็นปัญหาเชิงระบบสำหรับคนงานในโรงงานของประเทศไทย จากการคาดการณ์ที่ชัดเจนว่าเศรษฐกิจจะชะลอตัวในปี 2020 รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโรคโควิด-19 จึงคาดว่าคนงานจะประสบปัญหาเป็นพิเศษ หากไม่ดำเนินการในการลดการทำงานล่วงเวลาโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับการครองชีพ⁶⁸

ประเทศไทยมีกฎหมายที่กำหนดดูแลและควบคุมค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายในประเทศไทย จากข้อสังเกตโดยสรุปตั้งแต่ปี 2015 คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (CESCR) ระบุว่าค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไทย “ไม่เพียงพอที่จะรับประกันสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมสำหรับคนงานและครอบครัวของพวกเขา”⁶⁹ ในปี 2018 ค่าจ้างขั้นต่ำได้เพิ่มขึ้นเป็น 330 บาทต่อวันในจังหวัดที่มีค่าครองชีพสูง และเพิ่มขึ้นเป็น 308 บาทต่อวันในจังหวัดที่มีค่าครองชีพต่ำ⁷⁰ แม้ว่าการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำนั้นจะเป็นผลดี แต่ก็เพิ่มขึ้นน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้⁷¹ ในเดือนธันวาคม 2019 ร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ว่าด้วยระดับค่าจ้างขั้นต่ำมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2020 ซึ่งจะมีผลต่อการเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำเล็กน้อยในทุกจังหวัด⁷² อย่างไรก็ตาม ระดับค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย (2-7%) ตามข้อมูลจากรายงานของ CESCR และค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายในประเทศไทยอาจไม่เพียงพอที่จะใช้เป็นเงินสำหรับการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม นอกจากค่าแรงขั้นต่ำที่น้อยเกินไป ยังมีรายงานว่าค่าแรงขั้นต่ำนั้นยังไม่มีผลบังคับใช้อย่างเหมาะสมในบริษัทขนาดเล็ก โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนและชนบท รวมถึงภาคอุตสาหกรรมบางประเภท⁷³

ในกรณีที่คนงานประท้วงเรื่องการที่ลดชั่วโมงทำงาน อาจเป็นสัญญาณว่าค่าจ้างตาม “ชั่วโมงทำงานปกติ” ของโรงงาน (เช่น 48 ในประเทศไทย) ไม่เพียงพอสำหรับการใช้เพื่อยังชีพ แม้ว่าจะเป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย ในท้องถิ่นแล้วก็ตาม⁷⁴ การปรึกษาหารือกับคนงานเกี่ยวกับการปรับชั่วโมงการทำงานเป็นสิ่งสำคัญมาก ในขณะที่แนวคิดเรื่องค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพนั้นเพิ่งจะได้รับความสนใจอย่างมากทั้งจากองค์กรพัฒนาเอกชนและวิสาหกิจข้ามชาติ (MNE) แต่หลักการนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ ตัวอย่างเช่น กฎบัตรแรงงานที่รวมอยู่ในสนธิสัญญาแวร์ซาย ซึ่งในเวลาต่อมากลายเป็นหน่วยงาน ILO ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นของ ‘การจ่ายเงินค่าจ้าง ให้กับลูกจ้างในจำนวนที่เพียงพอเพื่อรักษามาตรฐานชีวิตที่สมเหตุสมผลตามที่เข้าใจได้ ในช่วงเวลาและประเทศของพวกเขา’⁷⁵ แต่ที่พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการปฏิบัติตามหลักการนี้เป็นเรื่องที่ยากลำบากสำหรับทั้งบริษัทและภาครัฐ

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (LPA) ของประเทศไทยกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานไว้ ตามพระราชบัญญัติ ชั่วโมงการทำงานปกติสูงสุดต่อวันคือ 8 ชั่วโมง และสูงสุดต่อสัปดาห์คือ 48 ชั่วโมง (หกวันทำงานในหนึ่งสัปดาห์) สำหรับงานที่เป็นอันตราย (ตามกฎหมายกระทรวง) ชั่วโมงการทำงานสูงสุดต่อวันคือ 7 ชั่วโมง และสูงสุดต่อสัปดาห์คือ 42 ชั่วโมง⁷⁶ ในส่วนของการทำงานล่วงเวลา ชั่วโมงการทำงานเป็นไปตามกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งจำกัดไว้สูงสุด 36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์⁷⁷ จำนวนรวมนี้เท่ากับสัปดาห์การทำงานสูงสุดที่ยอมรับได้คือ 84 ชั่วโมง แต่เกินกว่ามาตรฐานแรงงานของ ILO อย่างมาก ซึ่งกำหนดไว้ สูงสุด 60 ชั่วโมงภายใต้สถานการณ์ที่มีข้อยกเว้น⁷⁸ การทำงานล่วงเวลาคืออีกประเด็นหนึ่งที่มีการปฏิบัติตามกฎหมายไม่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลได้

อีกแง่มุมหนึ่งที่อาจเปลี่ยนแปลงการจ้างงานของโรงงานในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญคือ การเริ่มใช้ระบบอัตโนมัติที่ค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่โรงงานจัดทำแผนสำหรับระบบการทำงานอัตโนมัติ เช่น ฟังก์ชันการทดสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์และการบรรจุหีบห่อ กฎหมายสำคัญก็คือการวิเคราะห์และบรรเทาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงานด้วยวิธีการที่ดีที่สุด และการเชิญชวนแรงงานเข้าร่วมในการออกแบบการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น การหารือร่วมกับแรงงานอย่างใกล้ชิดเพื่อคาดการณ์และป้องกันผลกระทบต่อพวกเขา เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าความกังวลเรื่องการตกงานนั้นส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของแรงงาน ซึ่งรวมถึงการฝึกอบรมใหม่และการฝึกทักษะใหม่ให้กับแรงงาน ในปัจจุบัน เพื่อช่วยให้พวกเขาทำงานใหม่ ๆ ที่สามารถส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีได้ ตลอดจนการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตามจำนวนที่หารือร่วมกับแรงงานแล้ว หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเลิกจ้างได้ การคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับช่องว่างทางทักษะและการลงทุนในการฝึกอบรมพนักงานสามารถช่วยสร้างพันธมิตรรายใหม่และการทำงานร่วมกันกับรัฐบาลท้องถิ่น และลำดับความสำคัญของสถาบันการศึกษาในยุคของระบบอัตโนมัติ⁷⁹

3.3.2 เจือจางสำหรับแรงงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวและหลักปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน

แรงงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวของ RB อยู่ภายใต้เงื่อนไขการทำงานที่กำหนดโดยนายจ้างหรือผู้รับเหมาโดยตรงของพวกเขา ไม่ใช่ RB ซึ่งแรงงาน 30% ในโรงงานเป็น แรงงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว แรงงานเหล่านี้ไม่ได้เป็นสมาชิกของสหภาพโรงงาน แรงงานของบุคคลที่สามได้รับการว่าจ้างให้ทำงานเฉพาะทาง เช่น พนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานทำความสะอาด พนักงานในโรงอาหาร และพยาบาลประจำ โรงงานแต่คนงานส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกระบวนการผลิตหลักของโรงงาน (ในสายงานบรรจุหีบห่อเป็นหลัก) ตามรายละเอียดการจัดการไซต์งาน ก่อนหน้านั้น โรงงานได้ดำเนินการในการจัดทำแผนที่เพื่อระบุบทบาทด้านการผลิตที่สำคัญและไม่สำคัญ ในมุมมองของ RB บทบาทที่ไม่สำคัญคืองานใช้แรงกายที่มีการใช้งานเครื่องจักรอย่างจำกัด ซึ่งรวมถึงการบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์และการจัดส่งวัสดุ งานที่ไม่สำคัญทั้งหมดนั้นเป็นหน้าที่ของแรงงานตามสัญญาจ้าง

หลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องในบริบทนี้คือการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ในบริบทนี้ การหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบรวมถึงการสร้างความมั่นใจในด้านความเท่าเทียมกัน ในสภาพการทำงานและการจ้างงานขั้นพื้นฐาน เช่น ค่าจ้าง เวลาทำงาน การทำงานล่วงเวลา การพัก วันหยุด เป็นต้น ตามปกติแล้วหลักปฏิบัติที่เท่าเทียมกันระบุอยู่ในกฎหมายแรงงานแห่งชาติ เช่นเดียวกับในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานของประเทศไทย ในมาตรา 11/1

ในปี 2008 รัฐบาลไทยได้ดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้เพิ่มเติมเป็นการเฉพาะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องแรงงานเหมาช่วงซึ่งทำงานเช่นเดียวกับพนักงานประจำ โดยที่งานดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของ “กระบวนการผลิตหรือการดำเนินธุรกิจ” ของบริษัท ในตอนนั้นพระราชบัญญัติระบุว่า “ในกรณีที่ผู้ประกอบการมอบหมายให้บุคคลใด ๆ จัดหาบุคคลเข้าทำงาน ซึ่งไม่ใช่ธุรกิจบริการจัดหา

งาน และงานดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตหรือการดำเนินธุรกิจ ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเอง โดยไม่คำนึงว่าบุคคลดังกล่าวจะเป็นหัวหน้างานหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานหรือไม่ก็ตามให้ถือว่าผู้ประกอบการเป็นนายจ้างของคณงานดังกล่าว ผู้ประกอบการจะต้องจัดหาผลประโยชน์และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติกับพนักงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว ซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับพนักงานตามสัญญาจ้างงานของบริษัท”⁸⁰

การแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าลูกจ้างแบบรับเหมาช่วงและ ลูกจ้างโดยตรงควรได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกันในการปฏิบัติตาม กฎหมาย ความล้มเหลวในการดำเนินการดังกล่าวอาจเป็นปัญหาด้านความรับผิดชอบ ซึ่งก็มีการเน้นย้ำให้เห็นอย่างชัดเจนในคดีปี 2012 ที่ดำเนินการโดยศาลฎีกาของไทย ซึ่งยืนยันว่าการตีความที่ถูกต้องของ “เป็นธรรมหรือยุติธรรม” ก็คือเท่าเทียมกัน⁸¹ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ประกอบการไม่สามารถและไม่ควรใช้การว่าจ้างคนงานเหมาช่วงเป็นวิธีลดต้นทุนแรงงาน หากการทำงานที่แท้จริงของคนงานเหมาช่วงนั้นเหมือนกับการทำงานของคนงานประจำ

เพราะฉะนั้น เพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนที่มีต่อคณงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว จึงจำเป็นต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าโรงงาน รวมถึงโรงงานของ RB ใช้การจ้างเหมาช่วงเฉพาะการทำงานชั่วคราวเท่านั้น เช่น เพื่อเติมเต็มช่องว่างในช่วงเวลาที่งานยุ่งที่สุด หรือเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะทางซึ่งไม่ใช่ส่วนหนึ่งของธุรกิจหลักของโรงงาน หน้าที่หลักสำหรับงานประจำทั้งหมดนั้นควรดำเนินการโดยคณงานของบริษัทเอง ถึงแม้ว่าจะเหมาะสมสำหรับคณงานที่มีทักษะต่ำก็ตาม

จากการสัมภาษณ์คณงานเหมาช่วงในปัจจุบันที่โรงงาน พวกเขาเห็นว่าสถานการณ์การทำงานในตอนนี้เป็นแบบนี้ ตัวอย่างเช่น คณงานเหมาช่วงที่ถูกสัมภาษณ์บางคนกล่าวว่า พวกเขาได้รับการว่าจ้างตามสัญญาสามเดือนซึ่งสามารถต่ออายุได้โดยไม่มีกำหนด ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนทำงานที่โรงงานของ RB เป็นเวลาหนึ่งปีหรือมากกว่านั้นโดยทำงานเหมือนกับคณงานของ RB เช่น การบรรจุหีบห่อหรือการทดสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ET) นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างเพิ่มเติมเกี่ยวกับคณงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว ผู้ซึ่งทำงานที่โรงงานมานานถึงห้าปีแล้ว โดยที่ไม่ได้รับข้อเสนอในการทำสัญญาจ้างงานประจำจาก RB

นอกจากการตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการจ้างคนงานแบบจ้างเหมาช่วงเพื่อทำหน้าที่เฉพาะงานชั่วคราวจริง ๆ ยังจำเป็นต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้รับเหมาที่ใช้เสนอเงื่อนไข ที่คล้ายกับเงื่อนไขของ RB ให้แก่พนักงานของตนเอง นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการ เมื่อการบังคับใช้ข้อกำหนดดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อราคาสำหรับต้นทุนแรงงานด้วย สำหรับโรงงานของ RB มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในสภาพการทำงานขั้นพื้นฐานระหว่างคนงานสองประเภท ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณว่า RB ก็ไม่มั่นใจว่าผู้รับเหมาแรงงานนั้นเหมาะสมตามมาตรฐานของ RB ตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากคนงานที่ให้สัมภาษณ์รวมอยู่ในตารางที่ 8 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเริ่มต้นจ่ายเงินเดือนของ RB ส่งผลให้ทั้งคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราว และคนงานของตนเองได้รับค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากัน (330 บาทต่อวัน)

ตารางที่ 8 ตัวอย่างความแตกต่างระหว่างมาตรฐานสำหรับคนงานของ RB กับคนงานจ้างเหมาช่วง

	คนงานของตนเอง	คนงานจ้างเหมาช่วง
เบี้ยเลี้ยงค่าอาหาร	128	50
เงินค่าจ้างสำหรับการทำงานกะกลางคืน	130	80

ความแตกต่างของค่าตอบแทนและเงื่อนไขพื้นฐานอื่น ๆ อาจกลายเป็นผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชน และยังส่งผลกระทบต่อกันและกันซึ่งกันและกันตามปัจจัยเสี่ยงของคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวเมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานโดยตรงด้วย ตัวอย่างเช่น ที่โรงงานของ RB คนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวและคนงานของ RB เองจะสวมเครื่องแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากการที่คนงานสร้างลำดับชั้นโดยพฤตินัยในหมู่คนงาน แม้ว่าพวกเขาจะทำงานในหน้าที่เดียวกันก็ตาม นอกจากนี้ แม้ว่าคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวจะได้รับการว่าจ้างอย่างเป็นทางการจากบุคคลภายนอก แต่พวกเขายังต้องรายงานตรงต่อผู้จัดการของ RB และใช้เวลาทำงานทั้งหมดในสถานที่ทำงานของ RB ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงมีความไม่สะดวกอย่างมากในการแจ้งข้อกังวลใจหรือความไม่พอใจให้นายจ้างโดยตรงของพวกเขาทราบ ไม่มีคนงานภายนอกที่ให้สัมภาษณ์ที่โรงงานทราบว่า มีช่องทางใด ๆ ในการแจ้งเรื่องร้องทุกข์ต่อนายจ้างโดยตรงของตนเอง ในขณะที่คนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวรับทราบ ว่าพวกเขาสามารถรายงานปัญหาให้ผู้จัดการ RB ที่กำกับดูแลพวกเขาทราบเรื่องได้ แต่พวกเขาอธิบายว่าพวกเขากลัวการทำเช่นนั้น เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่ออายุสัญญา โดยจะได้รับการว่าจ้างในสัญญาระยะสั้นเท่านั้น ในขณะที่คนงานบางคนสังเกตเห็นโปสเตอร์จาก RB ที่ประชาสัมพันธ์เรื่อง “สายด่วนการร้องทุกข์” แต่พวกเขาไม่แน่ใจว่าสายด่วนนี้เปิดให้พวกเขาที่เป็นพนักงานภายนอกใช้งานได้ และไม่มีใครให้สัมภาษณ์ว่าเคยลองโทรไปที่หมายเลขสายด่วนหรือรู้จัก

ใครที่เคยโทรไปเลย แม้ว่าสายด่วนการร้องทุกข์นี้จะพร้อมให้บริการอย่างเป็นทางการสำหรับผู้รับเหมา ซัพพลายเออร์ ผู้จัดจำหน่าย หรือใครก็ตามที่มีปัญหาหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติของ RB ก็ตาม

ประการสุดท้าย หลักปฏิบัติที่เท่าเทียมกันไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบเงินเดือนระหว่างคุณงานของตนเองกับคนงานตามสัญญาจ้างชั่วคราวเท่านั้น การสัมภาษณ์นี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการตรวจสอบให้แน่ใจว่าในหมู่คนงานนั้นเข้าใจเกี่ยวกับหลักการนี้โดยทั่วไปอย่างถ่องแท้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น ช่วงพักกลางวันสำหรับคนงานใน ET (การทดสอบระบบอิเล็กทรอนิกส์) จะใช้เวลาเพียง 45 นาทีเนื่องจากพวกเขามีเวลาพักอีก 15 นาทีในช่วงกลางวัน/กลางคืน ในขณะที่คนงานในส่วนอื่น ๆ มีเวลาทานอาหารกลางวันหนึ่งชั่วโมงเต็ม คนงาน ET อธิบายว่าประเด็นนี้เป็นปัญหาเนื่องจากพวกเขาต้องใช้เวลาในการเข้าและออกจากโรงงานและต้องเดินไปที่โรงอาหารและเดินกลับ ซึ่งทำให้เวลาพัก 45 นาทีนั้นไม่เพียงพอ คนงานในส่วนการทดสอบระบบอิเล็กทรอนิกส์มีเป้าหมายรายวันที่ต้องทำเพิ่มเติม และแจ้งว่าหากไม่สามารถทำตามเป้าหมายดังกล่าวได้ เป้าหมายจะถูกเพิ่มในโควตาสำหรับวันถัดไป ในขณะที่คนงานในส่วนการบรรจุหีบห่อไม่มีเป้าหมายรายวันที่ต้องทำ อย่างไรก็ตามประเด็นนี้ขัดแย้งกับข้อมูลที่ RB แจ้งว่ามีการจัดการบุคคลที่ผ่านการยืนยันการใช้เป้าหมายรายวันใน ET แต่อ้างว่าไม่มีการเพิ่มโควตาในวันถัดไปเมื่อพวกเขาไม่สามารถทำตามเป้าหมายได้

3.3.3 สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัย

มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง ธนาการเพื่อการบูรณะและพัฒนายุโรป (European Bank for Reconstruction and Development หรือ EBRD) จึงได้จัดทำบันทึกแนวทางปฏิบัติที่พร้อมใช้งานทันทีสำหรับการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง แนวทางปฏิบัติชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของน้ำเสียและการใช้น้ำ การจัดการวัสดุอันตรายและสารเคมี ตลอดจนความเสี่ยงจากไฟไหม้และการระเบิด⁸²

อย่างไรก็ตามการประเมินนี้ไม่รวมการประเมินทางเทคนิคในแง่มุมของสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัย (EHS) รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนโดยรอบ และเห็นได้ชัดว่าโรงงานตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมซึ่งห่างไกลจากชุมชน ดังนั้นจึงคาดว่าจะมีผลกระทบต่อชุมชนน้อยที่สุด นอกจากนี้โรงงานยังมีระบบการจัดการและผู้จัดการฝ่าย EHS โดยเฉพาะ รวมถึงใบรับรองที่เกี่ยวข้องและการตรวจสอบประสิทธิภาพด้วย

แต่คนงานก็ยังพูดถึงประเด็นเรื่องสุขภาพและความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อกังวลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของคนงาน การสัมภาษณ์คนงานชี้ให้เห็นถึงผลกระทบด้านอาชีวอนามัยที่อาจเกิดขึ้นและที่เกิดขึ้นจริงอย่างมีนัยสำคัญจากประสบการณ์ของคนงานที่มีส่วนร่วมในการทำงานและหน้าที่เฉพาะในโรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนงานในส่วน ET มีอาการปวดหลังและปวดไหล่ อันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ ที่เชื่อมโยงกับการทำงาน

ตามหน้าที่และระยะเวลาการทำงานที่ยาวนานของพวกเขา คนงานเน้นย้ำว่าคนงานเกือบทุกคนในส่วน ET มีอาการเหล่านี้ แม้จะได้รับอนุญาตให้พักสองถึงสามนาที่ต่อชั่วโมงเพื่อบริหารร่างกายหรือยืดเส้นยืดสาย คนงานใน ET กล่าวตามความเข้าใจของพวกเขาว่าคนงาน ET นั้นสามารถย้ายไปที่ส่วนงานอื่นได้ เช่น การบรรจุหีบห่อซึ่งเป็นงานที่เบากว่า แต่พวกเขาจำเป็นต้องมีใบรับรองแพทย์ ในขณะที่ผู้จัดการโรงงานเน้นย้ำว่าการสอบถามคนงานในส่วน ET ว่าพวกเขาต้องการย้ายไปทำงานที่ส่วนอื่นหรือไม่ปีละสองสามครั้ง หลังจากนั้นผู้จัดการไซต่งงานมีการย้ายคนงาน ET บางคนไปที่ส่วนการห่อด้วยกระดาษฟอยล์ เป็นต้น ผู้บริหารโรงงานรายงานว่าเขาไม่ได้รับการตอบรับเชิงลบใด ๆ ที่ไซต่งงานจากคนงานหรือผู้นำสหภาพเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ อย่างไรก็ตามคนงานบางคนกล่าวว่าผู้บริหารโรงงานนั้นไม่ตอบสนองต่อความรุนแรงของปัญหาสุขภาพที่คนงาน ET กำลังเผชิญอยู่อย่างเหมาะสม คนงานแนะนำให้พิจารณาเกี่ยวกับการหมุนเวียนสถานี่งาน เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถสลับระหว่างการทำงานใน ET และการบรรจุหีบห่อได้ การเสนอให้ใช้เก้าอี้ที่เหมาะสมกับสรีระร่างกาย ซึ่งมีการสัญญาว่าจะจัดหาให้แต่ยังไม่มีการติดตั้ง หรือคนงานที่มีอาการทางสุขภาพควรได้รับอนุญาตให้ย้ายไปยังสถานี่งานอื่นได้ง่าย

ประการสุดท้ายคือการสลับระหว่างกะกลางวันและกลางคืนเป็นรายสัปดาห์ให้คนงานทุกคน คนงานยังเน้นย้ำเกี่ยวกับอาการต่าง ๆ เช่น การอดนอน การวิงเวียนศีรษะ การปวดศีรษะ และรูปแบบการทานอาหารที่ผิดปกติ ตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวข้องสำหรับคนงานที่มีภาวะผูกพันทางครอบครัวในส่วนที่เชื่อมโยงกับระบบการหมุนเวียนกะการทำงาน

3.4 แง่มุมด้านสิทธิมนุษยชนระดับปลายน้ำ

ตารางที่ 9 ภาพรวมของดูเร็กซ์ – ข้อสังเกตระดับปลายน้ำ

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความเสี่ยง	สิทธิในสุขภาพรวมถึงสิทธิทางเพศและการเจริญพันธุ์ สิทธิในการจัดการเลือกปฏิบัติ สิทธิเสรีภาพในข้อมูล สิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิในการคุ้มครองมารดา ก่อนและหลังคลอดบุตร สิทธิของเด็กและเยาวชน
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบ	ประชากรทั่วไป กลุ่มเสี่ยง ได้แก่ เกย์และผู้ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย ผู้ชายบริการทางเพศ ผู้ที่ใช้ยาเสพติด คนข้ามเพศ นักโทษในสถานที่คุมขังทุกประเภท รวมถึงเด็กสาววัยรุ่นและหญิงสาวและคนอนชายของพวกเขาใน สภาพแวดล้อมที่มีภาระสูง และแรงงานข้ามชาติ
ประเด็นหลักที่พบ	ความเสี่ยงด้านการเข้าถึงที่อาจเกิดขึ้นจากระดับราคาที่เหมาะสม (price points) ความเสี่ยงด้านการยอมรับที่อาจเกิดขึ้นจากบริบททางวัฒนธรรม อุปสรรคจากการตีตรา เป็นต้น

ขั้นสุดท้ายของห่วงโซ่คุณค่าของดูเร็กซ์คือการแนะนำตลาดและผู้บริโภค⁸³ แม้ว่า การผลิตผลิตภัณฑ์ดูเร็กซ์จะดำเนินการในประเทศไทย แต่อันที่จริงแล้ว ตลาดในประเทศไทยเป็นตลาดที่ค่อนข้างเล็กสำหรับดูเร็กซ์ จากตัวอย่าง ดูเร็กซ์มีธุรกิจ RB ในประเทศไทยเพียง 5% ในปี 2018

ในขั้นตอนนี้ของห่วงโซ่คุณค่า ผลิตภัณฑ์ดูเร็กซ์ซึ่งบริษัท RB เป็นเจ้าของ แปรนัยของกลุ่มผลิตภัณฑ์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อลำดับความสำคัญด้านสาธารณสุขหลายประการและยังเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิบัติตามสิทธิทางเพศและการเจริญพันธุ์ด้วย งบประมาณอนามัยเป็นอุปกรณ์เดียวที่ช่วยลดทั้งการแพร่เชื้อเอชไอวีและการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์อื่น รวมถึงป้องกันการตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ⁸⁴ ในเวลาเดียวกัน UNFPA, WHO และ UNAIDS เรียกร้องอย่างชัดเจนให้ภาคเอกชนเพิ่มการลงทุนในการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการขายงบประมาณอนามัย⁸⁵ (ดูกล่องข้อความที่ 4) ในขณะที่การจัดหาวัตถุดิบและการผลิตผลิตภัณฑ์ มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชนหลายประการดังที่แสดงไว้ในส่วนก่อนหน้านี้ ขั้นตอนที่ห่วงโซ่คุณค่านี้ นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางสังคมในเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับดูเร็กซ์ ส่วนด้านล่างนี้จะเน้นว่า การมีส่วนร่วมดังกล่าวสามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งได้อย่างไร โดยการเพิ่มมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนรวมถึงการวิเคราะห์เชิงบริบทในการตลาดและการขายดูเร็กซ์ในประเทศไทย ซึ่งสามารถระบุและแก้ไขข้อกังวลด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นได้

การประเมินส่วนนี้ใช้การวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลเป็นหลัก ควบคู่กับการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรและผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิทางเพศและการเจริญพันธุ์ การประเมินนี้ไม่รวมการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริโภค

กล่องข้อความ 4 UNFPA, WHO และ UNAIDS แลกงจุดยืนเรื่องถุงยางอนามัย

ถุงยางอนามัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของแนวทางที่ครอบคลุม และยั่งยืนเพื่อ การป้องกันเอชไอวี และการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) อื่น ๆ และมี ประสิทธิภาพในการป้องกันการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ ในปี 2013 มีผู้ติดเชื้อเอช ไอวีรายใหม่ประมาณ 2.1 ล้านคน และประมาณ 500 ล้านคนเป็นโรคหนองใน เทียม หนองในแท้ ซิฟิลิส หรือโรคพยาธิในช่องคลอด นอกจากนี้ ทุกปียังมีผู้หญิง ที่มีความประสงค์จะคุมกำเนิดมากกว่า 200 ล้านคนที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจประมาณ 80 ล้านคน การจัดลำดับความ สำคัญ ด้านสาธารณสุขทั้งสามประเด็นนี้จำเป็นต้องได้รับการตอบสนอง อย่าง เต็มขนาดโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่ทั้งหมด ซึ่งถุงยางอนามัยเป็น เครื่องมือที่มี บทบาทสำคัญ

3.4.1 สิทธิทางเพศและการเจริญพันธุ์ และการใช้ถุงยางอนามัยใน ประเทศไทย

ในช่วงต้นปี 1991 รัฐบาลประเทศไทยได้เปิดตัวโครงการ ‘ใช้ถุงยางอนามัย 100%’ โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงอัตราการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญ ในประเทศ และในเวลาต่อมาได้มีการทำโครงการตามแบบอย่างนี้อย่างกว้างขวาง ในภูมิภาคต่าง ๆ แม้ว่าความสนใจของประชาชนและการจัดหาเงินทุนเพื่อ สนับสนุนการใช้ถุงยางอนามัยนั้นจะมีความผันผวน แต่การส่งเสริมการใช้ถุงยาง อนามัยก็เป็นนโยบายและวาระการดำเนินการที่ค่อนข้างสอดคล้องกันสำหรับ รัฐบาลนับตั้งแต่เป็นต้นมา หน่วยงานด้านสุขภาพเริ่มดำเนินการในแคมเปญ ใหม่ระยะสามปีในปี 2016 (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ถุงยางอนามัยแห่ง ชาตินปี 2015-2019) โดยแจกจ่ายถุงยางอนามัยฟรีประมาณ 40 ล้านชิ้นต่อปีซึ่งมี กลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนโดยเฉพาะ⁸⁶ ยุทธศาสตร์ถุงยางอนามัยแห่งชาติรวม ถึงการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยและต่อต้าน ความ เข้าใจเชิงลบเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย⁸⁷

แม้จะมีความพยายามในการดำเนินการดังกล่าว แต่การใช้ถุงยางอนามัย
ในประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งคาดว่าผู้ใหญ่ทุกช่วงอายุราว 2 ใน 3
ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอนชั่วคราว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่เชื่อถือได้ในขอบเขต
ความรู้นี้อาจเป็นเรื่องท้าทาย ในการเปรียบเทียบการศึกษาทางวิทยาศาสตร์
ในปี 2017 กับข้อมูลจากจังหวัดเชียงใหม่สรุปได้ว่ามีรายงานการใช้ถุงยาง
อนามัย

เป็นประจำในประชากรน้อยกว่า 5%⁸⁸ ข้อกังวลที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการใช้
ถุงยางอนามัยในระดับต่ำของเยาวชน ในปี 2010 มีรายงานว่าวัยรุ่นที่มีเพศ
สัมพันธ์เพียง 20-40% เท่านั้นที่ใช้ถุงยางอนามัย⁸⁹ ซึ่งประเทศไทยมีอัตรา
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงเป็นอันดับสองในภูมิภาค^{90, 91}

ผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานในสาขาอนามัยทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ใน
ประเทศไทยให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินนี้ โดยพูดถึงปัญหาเพิ่มเติมเรื่อง
การขาดแคลนถุงยางอนามัยในประเทศไทย ซึ่งยังเป็นไปไม่ได้ที่จะยืนยันปัญหา
ที่อาจเกิดขึ้นนี้เพิ่มเติมผ่านข้อมูลที่มีอยู่ทางออนไลน์ แต่จากข้อมูลของผู้ให้
สัมภาษณ์ระบุว่า มีช่องว่างระดับชาติที่คาดว่าจะมีถุงยางอนามัย 20 ล้านชิ้นตาม
ที่คาดการณ์ไว้ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม กองทุนระดับโลกตระหนักถึง
ช่องว่างที่สำคัญในการเข้าถึงและใช้ถุงยางอนามัยในหลายประเทศ กองทุน
แนะนำให้มีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์และโครงการถุงยางอนามัยในระดับต่าง
ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา “ในระดับระบบ เพื่อการกำกับดูแลโครงการถุงยางอนามัย
แห่งชาติที่ดีขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงการกำหนดปริมาณความต้องการและความ
เข้าใจเกี่ยวกับการใช้งาน แบบเดิม ระบบการจัดซื้อและการจัดหาที่มี
ประสิทธิภาพ และหลักฐานที่หนักแน่นเพื่อทำความเข้าใจพลวัตของตลาดและ
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจและการนำไปใช้ โครงการถุงยางอนามัยแห่ง
ชาติต้องใช้ความพยายามในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย รวมถึงความ
พยายามในการสร้างอุปสงค์ของประเทศ การประสานงานที่ดีขึ้นและการ
โฆษณาเพื่อสนับสนุนแนวทางของตลาดโดยรวม และการกำหนดนโยบายและ
สภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบซึ่งสนับสนุนตลาดที่หลากหลายเพื่อทำให้การเข้า
ถึงถุงยางอนามัยนั้นคงอยู่ต่อไป ในระดับชุมชน ความพยายามจำเป็นต้องรวมถึง
การจัดซื้อและการจัดหาถุงยางอนามัยสำหรับผู้ชายและผู้หญิงและสารหล่อลื่น
ที่เพียงพอ การกระจายแบบส่งต่อตามกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญ การแจก
จ่ายสินค้าฟรีสำหรับผู้ที่มีความต้องการสูงสุดโดยเฉพาะในชนบทและพื้นที่ห่าง
ไกล การสื่อสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อสนับสนุนการใช้ถุงยาง
อนามัยอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมการสร้างความต้องการและการตลาดเพื่อ
สังคมเป้าหมาย ความช่วยเหลือเกี่ยวกับถุงยางอนามัยควรจัดการกับอุปสรรคที่
ขัดขวางการเข้าถึงการใช้ถุงยางอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคนหนุ่มสาวและ
กลุ่มประชากรหลัก และตรวจสอบให้แน่ใจว่าประชาชนมีความรู้ ทักษะ และ
อำนาจในการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ”⁹²

เนื้อหาเชิงบริบทและนโยบายนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของ RB เกี่ยวกับการตลาดและการขายดูเร็กซ์ในประเทศไทย การสัมภาษณ์องค์กรด้านสิทธิทางเพศและการเจริญพันธุ์และสุขภาพในบริบทของ HRIA นี้เน้นว่า หากบริษัทอย่างเช่น RB ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงอัตราการใช้ถุงยางอนามัยในประเทศไทยและเพิ่มมูลค่าทางสังคม ของผลิตภัณฑ์ ก็ต้องอาศัยความเต็มใจจาก RB เพื่อทำการตัดสินใจที่เป็นรากฐานในการวิเคราะห์ห่ออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในเชิงบริบทสำหรับประชากรไทยในการใช้ถุงยางอนามัย ดูเร็กซ์ แม้ว่าจะมีผลกระทบทางการค้าก็ตาม

3.4.2 AAAQ และดูเร็กซ์ในประเทศไทย

วิธีหนึ่งในการวิเคราะห์สถานะทางการตลาดของดูเร็กซ์ ด้วยมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนคือ การดำเนินการผ่านเกณฑ์การมีวางจำหน่ายในตลาด การเข้าถึง การยอมรับ และคุณภาพ โดยใช้กรอบงานที่เรียกว่า AAAQ เกณฑ์เหล่านี้เป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานร่วมกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงสิทธิด้านสุขภาพ และสิทธิทางเพศและการเจริญพันธุ์³

ความคิดเห็นทั่วไปข้อที่ 14 ในเรื่องสิทธิด้านสุขภาพรวมถึงข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์หลายประการ รวมถึงในบริบทของการวางแผนครอบครัวและสิทธิในการป้องกันโรค⁴ ตามมาตรฐานการการวางแผนครอบครัวในความคิดเห็น ทั่วไปและการป้องกันและรักษาการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ สุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์จะต้องเป็นไปตามเกณฑ์ AAAQ ส่วนในบริบทของถุงยางอนามัย ภาพรวมด้านล่างนำเสนอข้อมูลให้เข้าใจง่ายขึ้นถึงความเกี่ยวข้องกันของเกณฑ์ AAAQ กับการขายและการตลาดของถุงยางอนามัย

การมีวางจำหน่ายในตลาด หมายถึงการมีถุงยางอนามัยในปริมาณที่เพียงพอทั่วประเทศ

ความสามารถในการเข้าถึง หมายถึงการเข้าถึงถุงยางอนามัยทางกายภาพและทาง เศรษฐกิจ (ระยะทางและค่าใช้จ่าย) ตลอดจนการเข้าถึงโดยไม่เลือกปฏิบัติ และมีข้อมูล ที่เพียงพอ

ความสามารถในการยอมรับ หมายถึงภาวะความรู้สึของผู้ผลิตถุงยางอนามัย ซึ่งรวมถึงแนวทางปฏิบัติทางการตลาดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและจริยธรรมในท้องถิ่น รวมถึงลักษณะที่อ่อนไหวทางเพศ

คุณภาพ หมายถึงความต้องการถุงยางอนามัยที่มีความเหมาะสมทางวิทยาศาสตร์และ ทางกายภาพ รวมถึงคุณภาพที่ดี

รูปภาพที่ 4 ตัวอย่างอนามัยที่วางจำหน่ายใน 7-อีเลฟเว่น กรุงเทพมหานคร ภาพโดยทีมประเมิน DIHR

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายคนให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับส่วนนี้ของ HRIA โดยเน้นว่าคูเร็กซ์เป็นที่รู้จักในหมู่ผู้บริโภคชาวไทยในฐานะแบรนด์ที่มีคุณภาพสูงและมีดีด้านคุณภาพยังทำให้ผู้บริโภคเต็มใจที่จะจ่ายเงินซื้อถุงยางอนามัยคูเร็กซ์มากกว่าแบรนด์อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ AAAQ สองข้ออาจก่อให้เกิดความเสี่ยง เมื่อนำไปใช้กับแบรนด์คูเร็กซ์ในด้านความสามารถในการเข้าถึง คูเร็กซ์เป็นแบรนด์ระดับไฮเอนด์และส่งผลให้ราคาของผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูงกว่าแบรนด์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในตลาดของประเทศไทย จึงก่อให้เกิดปัญหาในแง่ของความสามารถในการจับจ่าย สำหรับกลุ่มคนที่ยากจนกว่าในสังคม (ดูภาพเพื่อเปรียบเทียบ) ในบริบทของถุงยางอนามัย เนื่องจากโดยหลักการแล้วความพยายามในการดำเนินการด้านสาธารณสุขนั้น พร้อมให้บริการและสามารถใช้ได้อย่างเสรี เช่น ที่คลินิกสุขภาพ อย่างไรก็ตามอาจมีคนโต้แย้งว่าเรื่องนี้ไม่น่าเป็นห่วงเพราะผู้ที่ต้องการถุงยางอนามัยสามารถขอได้ฟรีที่คลินิก แต่ผู้ให้สัมภาษณ์จากองค์กรด้านอนามัยทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ได้หักล้างข้อโต้แย้งนี้ โดยเน้นว่าเนื่องจากเรื่องเพศและวิธีการป้องกันเป็นประเด็นที่น่าอับอาย กลุ่มเสี่ยงบางกลุ่มอาจไม่พร้อมที่จะขอถุงยางอนามัยจากคลินิกซึ่งพวกเขาอาจต้องเผชิญหน้ากับบุคลากรทางการแพทย์ ตัวอย่างของกลุ่มที่อาจต้องเผชิญกับความอับอายนี้ ได้แก่ วัยรุ่นหนุ่มสาว และแรงงานข้ามชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับกลุ่มหลัง ความกลัวที่จะติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานของรัฐตลอดจนช่องว่างในการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ อาจขัดขวางไม่ให้ แรงงานข้ามชาติขอความช่วยเหลือทางเพศและการเจริญพันธุ์จากสถานบริการด้าน สุขภาพ ทำให้พวกเขาต้องพึ่งพาผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายตามเคาน์เตอร์ แรงงานข้ามชาติจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงประกันสังคมได้เหมือนกับพลเมืองไทย เนื่องจากเงื่อนไขการทำงานที่อยู่นอกเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงล้มเลิกที่จะไปโรงพยาบาลหรือศูนย์ดูแลสุขภาพเนื่องจากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง แรงงานข้ามชาติที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมทางเพศของไทยเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เฉพาะเจาะจง ประเทศไทยและประเทศอื่นๆ อีกมากมายไม่สามารถปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิทธิของแรงงานทั้งผู้ชาย ผู้หญิง และบุคคลข้ามเพศเหล่านี้ได้อย่างเพียงพอ การให้บริการทางเพศยังเป็นงานที่ผิดกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความอับอายและการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับบริการทางเพศและผู้ที่มีส่วนร่วมในงานประเภนี้ โดยที่ไม่สามารถแก้ไขได้ การกำหนดให้งานเกี่ยวกับบริการทางเพศเป็นสิ่งผิดกฎหมายสร้างความเสี่ยงเพิ่มเติมให้กับประชากรที่เป็นแรงงาน

ชายขอบ⁹⁵ กล่าวโดยสรุปคือราคาขายในปัจจุบันของผลิตภัณฑ์ดูเร็กซ์ของ RB มีส่วนในการสร้างปัญหาการเลือกปฏิบัติทางเพศและการเจริญพันธุ์ในประเทศไทยโดยไม่ได้ตั้งใจ เนื่องจากกลุ่มที่มีฐานะยากจนและกลุ่มเปราะบางอื่นๆ ในสังคมไม่สามารถเข้าถึง ผลิตภัณฑ์ได้

เกณฑ์ข้อที่สองซึ่งเน้นในด้านความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับแบรนด์ดูเร็กซ์ก็คือความสามารถในการยอมรับ ผู้ให้สัมภาษณ์เน้นย้ำว่าปัญหาด้านการยอมรับเป็นประเด็นที่ตรงจุดมากกว่าในบริบทของประเทศไทย เมื่อเทียบกับการมีวงจำหน่ายในตลาดและราคา ผู้ให้สัมภาษณ์เน้นย้ำว่าความอับอายในการซื้อถุงยางอนามัยเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามในบริบทของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ หลาย ๆ คนจึงไม่สะดวกใจที่จะซื้อถุงยางอนามัยหนึ่งแพ็คเกจผ่านเคาน์เตอร์ เนื่องจากการกระทำนี้เป็นการบ่งชี้ว่าพวกเขากำลังจะมีเพศสัมพันธ์ ผู้ให้สัมภาษณ์เชื่อว่าบรรจุกฎหมายและการตั้งชื่อผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะทางเพศอย่างโจ่งแจ้งเป็นอุปสรรคใน การซื้อถุงยางอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิงซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงในประเทศไทย

ตามข้อมูลจากสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ผู้ให้สัมภาษณ์เหล่านี้เน้นว่าการใช้บรรจุกฎหมายของถุงยางอนามัยเหมือนถุงยางอนามัยน้อยลง หรือ สามารถ ‘ปลอมแปลง’ ให้มีลักษณะเหมือนผลิตภัณฑ์อื่นแทน จะเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญในการขายถุงยางอนามัยในตลาดของ ประเทศไทย ควบคู่ไปกับการปรับให้การสั่งซื้อทางออนไลน์นั้นเข้าถึงได้ง่ายขึ้น และควรคำนึงถึงการแยกบรรจุกฎหมายสำหรับใช้บริการการจัดส่งสินค้าที่บ้านด้วย นอกจากนี้การประเมินความเสี่ยงด้านการยอมรับที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์ดูเร็กซ์ยังรวมถึงการตระหนักว่าประชากรบางส่วนมีความเสี่ยงเป็นพิเศษในประเด็นที่เชื่อมโยงกับความอับอาย ซึ่งได้แก่ เกย์และผู้ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย ผู้ขายบริการทางเพศ ผู้ที่ใช้ยาเสพติด คนข้ามเพศ นักโทษในสถานที่คุมขังทุกประเภท รวมถึงเด็กสาววัยรุ่นและหญิงสาวและคู่นอนชายของพวกเธอในสภาพแวดล้อมที่มีภาระสูง⁹⁶ อย่างไรก็ตาม การกำหนดเป้าหมายกลุ่มเสี่ยง ดังกล่าวจำเป็นต้องสมดุลกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติด้วย บางคนโต้แย้งว่าการตลาดทางตรง และการส่งเสริมการขายถุงยางอนามัยแก่ผู้ให้บริการทางเพศและบุคคลที่ไม่ใช่ประชากรทั่วไป สามารถเพิ่มการเลือกปฏิบัติต่อประชากรกลุ่มนี้ได้โดยการกำหนดให้พวกเขา กลายเป็นพาหะของโรค⁹⁷

3.4.3 ความร่วมมือกับ PPAT – โอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มเติม
ตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.1 ในปัจจุบันนี้ RB ได้ร่วมมือกับสมาคมวางแผน
ครอบครัวแห่งประเทศไทย (PPAT) ในการปรับปรุงสุขภาพทางเพศและอนามัย
การเจริญพันธุ์ของแรงงานในโรงงานผลิตน้ำตาลและสวนยางพาราในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ความร่วมมือนี้ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มเติมจาก
การเชื่อมโยงขอบเขตการดำเนินการของ RB ในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันความ
สัมพันธ์กับ PPAT อาจเป็นโอกาสที่ดีในการใช้ประโยชน์จากความรู้และความ
เชี่ยวชาญจากองค์กรและผู้เชี่ยวชาญของที่นี่และที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการตัดสินใจของ RB เกี่ยวกับการตลาดและการขายของ
แบรนด์อย่างใกล้ชิดมากขึ้น รวมถึงวิธีการของ RB ในด้านการตลาดและการขาย
ผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่มีความละเอียดอ่อนต่อสิทธิมนุษยชนและบริบทในท้องถิ่น การสนทนาดังกล่าวจะช่วยให้ RB สามารถเพิ่มมูลค่าของการบริจาคเพื่อ
สร้างผลลัพธ์ทางสังคมและผลทางการเงินได้

บทที่ 4

บทที่ 4

ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับเอนฟาในประเทศไทย

หลังจากที่ RB เข้าซื้อกิจการ Mead Johnson Nutrition (MJN) ในปี 2017 RB ได้ขยายธุรกิจด้วยแผนกนมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการสำหรับเด็ก (IFCN)⁹⁸ แผนก IFCN เป็นรายได้หลักของธุรกิจ RB ในประเทศไทย ซึ่งทำให้แผนก IFCN เป็นหนึ่งในแบรนด์สำคัญสำหรับธุรกิจของ RB ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งในศูนย์กลางหลักในการผลิตผลิตภัณฑ์เอนฟาของ RB

ส่วนด้านล่างนี้เป็นการอธิบายถึงผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นและที่เกิดขึ้นจริงตามห่วงโซ่คุณค่าทั้งหมดของเอนฟา ต่างจากบทที่ 3 ในส่วนของดูเร็กซ์ข้างต้น บทนี้เริ่มต้นด้วยการตลาด การโฆษณา และการขายผลิตภัณฑ์เอนฟา (นมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการเด็ก: IFCN) ตามด้วยกระบวนการผลิตนมผงดัดแปลงสำหรับทารกโดย RB เองไปจนถึงซัพพลายเออร์ที่เกี่ยวข้องกับการบรรจุหีบห่อ การตกแต่งผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย จนถึงขั้นตอนการนำเข้านมสดพร้อมมันเนมมายังประเทศไทย เป็นการดูปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนระดับปลายน้ำที่เกี่ยวข้องกับการตลาด และ HRIA ได้ให้ความสำคัญกับการบริโภคผลิตภัณฑ์เอนฟามากกว่าอันเนื่องมาจากแนวโน้มความรุนแรงของปัญหานี้

4.1 แง่มุมระดับปลายน้ำ: การตลาด การโฆษณา และการขายเอนฟาในประเทศไทย

ข้อมูลขององค์การอนามัยโลกระบุว่า สำหรับทารกที่ไม่สามารถเลี้ยงด้วยนมแม่ได้นั้น อาหารทดแทนนมแม่ที่เหมาะสมคือนมผงดัดแปลงสำหรับทารกเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การทำตลาดและการโฆษณานมผงดัดแปลงสำหรับทารกก็มาพร้อมกับแนวโน้มความเสี่ยง และผลกระทบเชิงลบจำนวนมากซึ่งจะกล่าวถึงเพิ่มเติมด้านล่าง

โดยทั่วไปอุตสาหกรรมอาหารทดแทนนมแม่ (BMS) ทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทยใช้ มาตรฐานอุตสาหกรรมและดำเนินการตามกฎหมายระดับประเทศในเรื่องการตลาดและการโฆษณา BMS ซึ่งก็ไม่ได้สอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศไปทั้งหมด รวมถึงไม่ได้ยึดมั่นในเรื่องสิทธิของเด็กด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้งจาก UN ได้กล่าวว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก และตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติ “เด็ก ๆ มีสิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนา และได้รับมาตรฐานสุขภาพสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้” ซึ่งต้องถือว่าการ

เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในแถลงการณ์ร่วมฉบับเดียวกันนี้ ผู้เชี่ยวชาญของสหประชาชาติในด้านสิทธิในอาหาร สิทธิในสุขภาพ การเลือกปฏิบัติต่อสตรี และสิทธิของเด็กสนับสนุนความพยายามในการส่งเสริมสนับสนุน และปกป้องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้มากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญได้เตือนว่าอุปสรรคสำคัญในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่คือการตลาดของบริษัทผลิตภัณฑ์ทดแทนนมแม่ที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด และอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของเด็กในหลาย ๆ ด้าน⁹⁹.

การขาดความสอดคล้องเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบริษัทบางบริษัท อย่างเช่น RB และ บริษัท BMS อื่น ๆ อีกหลายแห่งมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตาม UNGPs ในขณะที่อุตสาหกรรมนี้โดยรวมแล้วยังไม่ให้การสนับสนุนในเรื่องนี้

ดังนั้น นอกเหนือจากการที่ผู้ผลิต BMS แต่ละรายจะดำเนินการเองแล้ว ยังจะต้องมีการร่วมมือกันทั่วทั้งอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับมาตรฐานและจัดการกับแนวโน้มความเสี่ยงและผลกระทบต่อระบบดังที่พบในรายงานนี้ รายงานนี้ประกอบด้วยข้อสังเกตและคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับ RB ตลอดจนการรวบรวมข้อสังเกตที่กล่าวถึงอุตสาหกรรม BMS โดยรวม

จากมุมมองด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์ IFCN ของ RB เป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญที่สุดสำหรับ RB ประเทศไทย รายได้ที่สำคัญของ RB ประเทศไทย มาจากผลิตภัณฑ์ IFCN ภายใต้แบรนด์เอนฟา หากดูในด้านผลิตภัณฑ์เฉพาะนมผงเอนฟาครองสัดส่วนร้อยละ 50% ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ RB ในประเทศไทย ซึ่งเอนฟาโกร เอพลัส นมสูตรสำหรับทารกอายุ 1-3 ปีครองสัดส่วนร้อยละ 39% ของพอร์ตโฟลิโอ และเอนฟา สมาร์ทพลัส อีกร้อยละ 11% ในหมวดผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ซึ่งได้แก่นมผงดัดแปลงสำหรับเด็กเล็ก เอนฟาแล็ค - 56% (สูตร 1 และ 2), นมผงดัดแปลงสำหรับเด็กเอนฟาโกร - 22% (สูตร 3 และ 4) และนมกล่องเอนฟาโกร (ยูเอชที) - 16% (สูตร 3 และ 4) แบรินด์อื่น ๆ ได้แก่ เอนฟามามา (Enfamama), นูทรามิเจน (Nutramigen), พรีเจสติมิล (Pregestimil) และเพอร์อะมิโน (Puramino) ผลิตภัณฑ์เอนฟาแบ่งเป็นสูตรต่าง ๆ ตั้งแต่สูตร 1 ถึงสูตร 4

RB จำหน่ายผลิตภัณฑ์ IFCN ในประเทศไทยผ่านหลากหลายช่องทาง ซึ่งรวมถึงเครือข่ายซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่ เช่น เทสโก้โลตัส และบิ๊กซี และร้านค้า เช่น 7-อีเลฟเว่น ผ่านการขายทั่วไป การกระจายไปยังร้านค้าปลีกทั่วประเทศไทย ผ่านช่องทางอีคอมเมิร์ซ รวมถึงเว็บไซต์ เช่น Lazada, Shopee, BZB และอื่น ๆ และผ่านช่องทางทางการแพทย์ เช่นโรงพยาบาลและคลินิก ผลิตภัณฑ์เอนฟาของ RB มีจำหน่ายทั่วประเทศไทย

หลังจากเข้าซื้อกิจการ MJN ในปี 2017 RB มุ่งมั่นที่จะทำการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่ของบริษัท BMS อย่างมีจริยธรรมและมีความรับผิดชอบตลอดเวลา

นอกจากนี้ RB ยังมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานอย่างโปร่งใส เพื่อร่วมมือและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติงานร่วมกับอุตสาหกรรม BMS¹⁰⁰ ไม่นานหลังจากเข้าซื้อกิจการ RB ได้ออกนโยบายและขั้นตอนการทำตลาด BMS แบบสแตนด์อโลน ในนโยบายของ RB บริษัทให้การรับรองการจัดหาโภชนาการที่ปลอดภัยและเพียงพอ และทำการตลาดและการจัดจำหน่ายอย่างเหมาะสม RB ยังให้คำมั่นที่จะสนับสนุนรัฐบาลในการพัฒนาและดำเนินการตามมาตรฐานอุตสาหกรรมที่เหมาะสมผ่านการดำเนินการร่วมกัน

ในนโยบายดังกล่าว RB ยอมรับถึงความสำคัญของหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักจรรยาบรรณทางการตลาดระหว่างประเทศขององค์การอนามัยโลก¹⁰¹ (WHO Code) ปี 1981 และมติของ WHA ที่เกี่ยวข้องต่อมา ในประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำ นโยบายคือการปฏิบัติตามหลักปฏิบัติของ WHO Code และมติ WHA ในระดับชาติ นโยบายนี้ใช้ได้กับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงกว่า (ซึ่งรวมถึงประเทศไทย) ตามที่กำหนดโดยเกณฑ์การตลาด BMS FTSE4Good ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงคือประเทศที่มีอัตราการเสียชีวิตของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีมากกว่า 10 คนต่อประชากร 1,000 คน หรือมีเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีมากกว่า 2% ที่ประสบภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลัน (การสูญเสียในระดับปานกลาง หรือรุนแรง) ในประเทศเหล่านี้ RB จะปฏิบัติตามข้อกำหนดใด ๆ ก็ตามที่เข้มงวดกว่า กฎหมายภายในประเทศและ / หรือข้อบังคับที่ใช้ WHO Code หรือนโยบาย BMS ของ RB เอง¹⁰² อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติทางการตลาดของ MJN ในอดีตนั้นได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น รายงานประจำปี 2018 เกี่ยวกับการทำตลาด BMS ในประเทศไทยที่จัดพิมพ์โดยมูลนิธิการเข้าถึงโภชนาการ (Access to Nutrition Foundation) ได้กล่าวหาว่าการทำตลาด BMS ไม่ค่อยทำตามหลักปฏิบัติของ WHO Code โดยระบุว่าพบการไม่ปฏิบัติตาม WHO Code และมติต่อมาของสมัชชาอนามัยโลก (World Health Assembly: WHA) และกฎระเบียบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องถึง 1,007 รายการ ตามรายงานดังกล่าว ข้อกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมการขาย ณ จุดขาย (POS) (935 จาก 1,007) และการโฆษณาแฝงของผลิตภัณฑ์หรือในสื่อการเรียนรู้¹⁰³

RB ตอบสนองต่อรายงานโดยโต้แย้งเรื่องการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด 1,007
รายการดังต่อไปนี้:

- ก) มาตรฐานการวัดผลควรทำโดยรัฐบาลท้องถิ่นที่รับเอา WHO Code และมติ
ของ WHA ไปดำเนินการ มิใช่โดย WHO Code และมติของ WHA เอง
กฎหมายของประเทศในขณะนั้นได้บังคับใช้ข้อจำกัดทางการตลาดสำหรับ
ผลิตภัณฑ์สำหรับทารกอายุไม่เกิน 12 เดือน มิใช่ช่วงอายุ 12-24 เดือน
- ข) ข้อสังเกตที่ “เกี่ยวข้อง” หลายประการ เป็นเรื่องของการส่งเสริมการขาย
POS โดยผู้ค้าปลีก ซึ่งอยู่นอกขอบเขตการควบคุมของ RB
- ค) มูลนิธิเข้าถึงโภชนาการไม่สามารถให้ข้อมูลสนับสนุนและการพิสูจน์
(ภาพถ่ายหลักฐาน) สำหรับเหตุการณ์ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวหา
ดังนั้น RB จึงไม่เพียงสงสัยถึงความถูกต้องของข้อกล่าวหาเท่านั้น แต่ยังไม่
สามารถติดตาม/ดำเนินการแก้ไขเรื่องดังกล่าวเหล่านั้นได้อีกด้วย¹⁰⁴

นอกจากนี้องค์กรช่วยเหลือเด็ก Save the Children ยังแสดงความกังวลเกี่ยวกับ
การที่ RB เข้าซื้อกิจการ MJN และย้ำว่า RB ต้อง “ลดความกดดันของการทำ
ตลาดเชิงรุกของสูตรนม ที่ผู้บริหารคนก่อนของ Mead Johnson ใช้” องค์กรดัง
กล่าวยุติความร่วมมือกับ RB ภายหลังจาก RB เข้าซื้อกิจการ Mead Johnson¹⁰⁵

การระบุและจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเป็นบริษัทนมผงดัดแปลง
สำหรับทารกและ โภชนาการเด็ก (IFCN) นั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่ค่อนข้างใหม่สำหรับ
RB ในขณะเดียวกันก็มีปัจจัยเชิงบริบทหลายประการที่มีอิทธิพลต่อระดับความ
เสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการทำตลาด BMS ในประเทศไทย ซึ่งรวมถึง
ปัญหาเดิมที่สืบทอดมาจาก MJN, นโยบาย BMS ที่ไม่ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ตั้งแต่
12 ถึง 36 เดือน (ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ด้านล่าง) และ
บริบทของประเทศไทยที่กฎหมายระดับประเทศบางประเด็นเข้มงวดน้อยกว่า
WHO Code และมติ WHA องค์กรประกอบเหล่านี้เมื่อรวมกันแล้ว ทำให้กิจกรรม
BMS ของ RB ประเทศไทยตกอยู่ในความเสี่ยงสูงในแง่ของการเคารพสิทธิมนุษยชน
ระหว่างประเทศ รวมถึงสิทธิเด็ก

เนื่องจาก RB มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามหลักการชั้นนำของสหประชาชาติว่า
ด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน บริษัทจึงตกลงที่จะจัดกิจกรรมของตนให้สอดคล้อง
กับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนและเด็กระหว่างประเทศ ซึ่งในประเด็นนี้มีมาตรฐาน
ที่สูงกว่ากฎหมายภายในของประเทศไทย การนำมาตรฐานที่สูงกว่าที่ผู้อื่น ผู้มี
บทบาทในอุตสาหกรรมรายอื่น ๆ มาปฏิบัติมันไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากอาจต้อง
เผชิญเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่ยากต่อการตัดสินใจ

เนื่องจากนี้เป็นมาตรการที่ค่อนข้างใหม่สำหรับผู้ผลิต BMS ทั่วโลก และมีเพียงไม่กี่บริษัทเท่านั้นที่นำมาตราฐานที่สูงขึ้นดังกล่าวมาปฏิบัติ การแสวงหาความร่วมมือและการดำเนินการร่วมกันทั้งภาคอุตสาหกรรมในหัวข้อนี้จึงเป็นหนึ่งในเส้นทางที่ RB นำมาพิจารณาได้ ส่วนด้านล่างนี้นำเสนอประเด็นและข้อสังเกตหลักในเรื่องนี้

4.1.1 ข้อสังเกตที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบระดับปลายน้ำของเอนฟา ตารางที่ 10 ภาพรวมของเอนฟา – ข้อสังเกตระดับปลายน้ำ

ภาพรวมของส่วนนี้	ซีพีพลายเออร์ผู้รับเหมาและพันธมิตรทางธุรกิจ
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความเสี่ยง	สิทธิในสุขภาพ สิทธิในการจัดการเลือกปฏิบัติ สิทธิเสรีภาพในข้อมูล สิทธิในการคุ้มครองมารดา ก่อนและหลังคลอดบุตร สิทธิของเด็กและเยาวชน
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบ	ทารกและเด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ มารดา และผู้ปกครอง
ประเด็นหลักที่พบ	การตลาดนมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่อง (follow-up formula) และนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโต (growing-up milks) สำหรับเด็กอายุ 1 ปี ไม่อยู่ในขอบเขตของนโยบาย BMS ของ RB และ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก, แนวทางปฏิบัติทางการตลาดของ RB Thailand ที่ดำเนินการผ่านกิจกรรมส่งเสริมการขาย การส่งเสริมการตลาดแบบข้ามชนิด (cross promotion) สื่อสังคมออนไลน์ และการปฏิสัมพันธ์กับระบบการดูแลสุขภาพนั้นไม่สอดคล้องกับมติของ WHA, ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวอ้างด้านสุขภาพบนบรรจุภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน รัฐบาลไทย อุตสาหกรรม BMS และผู้ค้าปลีกโดยทั่วไปไม่ค่อยดำเนินการในการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมให้ สอดคล้องกับมติของ WHA

ในส่วนด้านล่างนี้จะระบุถึงแนวโน้มผลกระทบเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติในการทำ ตลาด การโฆษณา และการขายของแบรด์เอนฟาในประเทศไทย ข้อสังเกตดังกล่าวมาจากการวิจัยทุติยภูมิ (desktop research) ด้านแนวทางการปฏิบัติทางการตลาดของผู้ผลิตนมผงดัดแปลงสำหรับทารกในประเทศไทย รวมถึงการเปรียบเทียบมาตรฐานของ WHO Code และมติของ WHA เทียบกับพระราชบัญญัติควบคุมการตลาดของไทยว่าด้วยอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก (ต่อไปนี้จะเรียกว่า พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก) ซึ่งประกาศใช้ในปี 2017 และมีผลบังคับใช้ในปี 2018 นอกจากนี้ ทีมประเมินยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทั้งองค์กรไทยและต่างประเทศ และผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานเกี่ยวกับจุดตัดกันของสิทธิเด็ก การตลาดสำหรับนมผงดัดแปลงสำหรับเด็กและทารกและการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทยด้วย สุดท้ายนี้ มีการสัมภาษณ์ผู้จัดการของ RB ประเทศไทยที่รับผิดชอบด้านการตลาดของ BMS และงานด้านวิทยาศาสตร์และกฎระเบียบ รวมถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเอนฟาด้วย

นอกจากนี้ ทีมประเมินยังได้เข้าไปสังเกตร้านค้าจำนวนหนึ่ง เพื่อดูว่ามีการ
ทำการตลาดและโฆษณาผลิตภัณฑ์เอนฟาในร้านค้าเหล่านั้นอย่างไรด้วย ซึ่งรวม
ถึงร้าน 7-อีเลฟเวน และเทสโก้หลายสาขา รวมถึงร้านค้าปลีกรายย่อยใน
กรุงเทพฯ แต่ในการประเมินนี้ ไม่ได้มีการสัมภาษณ์ผู้ค้าปลีก ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์
BMS (ผู้ปกครอง ผู้ดูแล หรือสตรีมีครรภ์) หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพ
นอกจากนี้ ข้อสังเกตหลายประการที่กล่าวถึงด้านล่างนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
อุตสาหกรรมนมผงดัดแปลงสำหรับทารก/BMS ในประเทศไทยโดยทั่วไปไม่ได้
เฉพาะเจาะจงว่าเป็น RB และแบรนด์เอนฟาเท่านั้น มีการรวมประเด็นเหล่านี้
เข้าไว้เพื่อสร้างความตระหนักให้กับ RB และผู้ผลิต BMS รายอื่น ๆ ในเรื่องแนว
โน้มความเสี่ยงจากการทำการตลาดและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ BMS ในประเทศไทย
ประเด็นที่ค้นพบที่เกี่ยวข้องกับ RB ประเทศไทยโดยเฉพาะจะมีการไฮไลต์ไว้

โดยทั่วไป การวิจัยทฤษฎีและการสัมภาษณ์ที่จัดขึ้นระหว่างการประเมินชี้ให้
เห็นว่าในขณะที่ผู้ผลิต BMS รายใหญ่ส่วนใหญ่ในประเทศไทยปฏิบัติตาม
กฎหมายไทย แต่ไม่ได้ปฏิบัติตาม WHO Code และมติของ WHA บางประการ

ข้อสังเกตที่สำคัญในแง่ของแนวโน้มผลกระทบทางการตลาดและการโฆษณา
ผลิตภัณฑ์ เอนฟาในประเทศไทยมีดังนี้

ขอบเขตของ WHO Code และมติ WHA และเรื่องหมวดอายุ

WHO Code ได้รับการรับรองในปี 2524 โดย WHA เพื่อปกป้องและส่งเสริมการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยการรับรองการตลาดที่เหมาะสมและการกระจายของ
BMS (ดูกล่องข้อความที่ 5 ด้านล่างเกี่ยวกับตำแหน่งของ WHO เกี่ยวกับการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เทียบกับอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทยใน
ปัจจุบัน)¹⁰⁶

ในเกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทดแทนนมแม่ (WHO Code) ปี 1981
ฉบับดั้งเดิมนั้นกำหนดขอบเขตเฉพาะการทำตลาดของ BMS ให้กับทารกอายุ
0-6 เดือน และต่อมาขยายเป็น 12 เดือนในปี 2013 โดยผ่านมติเพิ่มเติมของ
WHA นับตั้งแต่มีการนำ WHO Code มาใช้ WHA ได้มีมติเพิ่มเติมหลายประการ
เพื่อขยายความและเพิ่มบทบัญญัติใน WHO Code (ดูด้านล่าง) คำแนะนำของ
WHA มีอำนาจระดับเดียวกับ WHO Code โดยชี้แจงและขยายบทบัญญัติบาง
ประการสำหรับบริษัทต่าง ๆ ที่นำ Code มาปฏิบัติอย่างสอดคล้องนั้น ทั้ง WHO
Code และมติของ WHA นั้นมีศักดิ์และสิทธิ์ที่เท่าเทียมกัน¹⁰⁷

กล่องข้อความ 5 จุดยืนของ WHO ในเรื่องประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

WHO ให้ความเห็นว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีหนึ่งในการประกันสุขภาพและความอยู่รอดของเด็ก อย่างไรก็ตาม ทารกเกือบสองในสามคนไม่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวในช่วงหกเดือนตามที่แนะนำ นมแม่ถือได้ว่าปลอดภัย และสะอาด และมีแอนติบอดีที่ช่วยป้องกันความเจ็บป่วยที่พบบ่อยในวัยเด็ก นมแม่ให้พลังงานและสารอาหารทั้งหมดที่ทารกต้องการในช่วงเดือนแรก ๆ ของชีวิต และยังคงให้โภชนาการมากถึงครึ่งหรือกว่านั้นของความต้องการของเด็กในช่วงครึ่งหลังของปีแรก และมากถึงหนึ่งในสามในช่วงปีที่สองของชีวิต เด็กที่เลี้ยงด้วยนมแม่จะทำการทดสอบด้านสติปัญญาได้ดีกว่า ไม่ค่อยพบว่ามีน้ำหนักเกินหรือเป็นโรคอ้วน และมีแนวโน้มเป็นโรคเบาหวานน้อยกว่าเมื่ออายุมากขึ้น

อัตราส่วนของเด็กที่ได้รับนมแม่ในประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำมาก แม้ว่าร้อยละ 97.4% ของเด็กในประเทศไทยจะได้รับนมแม่มาบ้าง แต่จากข้อมูลในปี 2018 มีทารกเพียงร้อยละ 23.1% เท่านั้นที่ได้รับนมแม่เพียงอย่างเดียวจนถึงอายุ 6 เดือน และมีเพียงร้อยละ 13% ที่ได้รับนมแม่จนถึง 2 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญระบุว่าร้อยละ 28% ของทารกได้รับเฉพาะนมแม่เพียงอย่างเดียว อัตราส่วนที่ค่อนข้างต่ำนี้มาจากการที่ผู้หญิงจำนวนมากเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการลาคลอดมีระยะเวลาสั้นมากในประเทศไทย (ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานปี 1998 พนักงานหญิงมีสิทธิลาคลอดได้ 90 วัน แต่วันลาที่ยังได้รับค่าจ้างจะน้อยกว่านั้น) ส่งผลให้อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ลดลง

การทำตลาด BMS ที่ไม่เหมาะสมสามารถบั่นทอนความพยายามในการเพิ่มอัตราและการขยายระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทั่วโลกได้ ด้วยอัตราการค้าเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ต่ำอยู่แล้ว จึงทำให้ตลาดผู้บริโภคในประเทศไทยยังเป็นตลาดเป้าหมายของผู้ผลิต BMS ที่ใหญ่ขึ้นไปอีก

ที่สำคัญ ในเดือนพฤษภาคม 2016 ได้มีการผ่านมติ WHA 69.9 (ยุติการส่งเสริมอย่างไม่เหมาะสมของอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก)¹⁰⁸ และมีการพิมพ์เผยแพร่คำแนะนำในเวลาต่อมา ซึ่งชี้แจงว่า BMS “ควรรวมนมประเภทใด ๆ (หรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ทดแทนนมได้ เช่น นมถั่วเหลืองเสริมสารอาหาร) ทั้งในรูปแบบของเหลวหรือผงที่วางตลาดสำหรับเลี้ยง ทารกและเด็กเล็กที่อายุไม่เกิน 3 ปี โดยเฉพาะ (รวมถึงนมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่อง และนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโต) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่อง และนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโตนั้นอยู่ภายใต้ขอบเขตของ Code และไม่ควรมี การส่งเสริมการตลาด”¹⁰⁹

โดยสรุปแล้ว WHO Code และมติที่ตามมาของ WHA มีเป้าหมายเพื่อป้องกันการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยยุติการตลาดและการจำหน่ายที่ไม่เหมาะสมของ BMS
เนื่องจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่องไปจนทารกมีอายุ 2 ปีขึ้นไปจะช่วย
ปกป้องชีวิตและส่งเสริมสุขภาพของทั้งแม่และทารก จึงจำเป็นที่การปกป้องนี้
ต้องครอบคลุมไปถึงนมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องด้วย มีการแสดงให้เห็นว่านมผง
ดัดแปลงสูตรต่อเนื่องแทนที่การดื่มนมแม่และด้วยเหตุนี้จึงทำหน้าที่เป็น BMS
ดังนั้นองค์การอนามัยโลกจึงระบุว่าการจำหน่ายนมผง
ดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับเด็กอายุ 6-36 เดือนว่าเป็นผลิตภัณฑ์ BMS นั้น
สอดคล้องกับ WHO Code และนโยบายและคำแนะนำอื่น ๆ ของ WHO¹¹⁰

แม้ว่า WHO Code จะไม่ใช่เครื่องมือที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย แต่ประเทศ
สมาชิก WHO จำนวน 191 ประเทศได้ยืนยันการสนับสนุน WHO Code และนำ
Code และมติเพิ่มเติมที่ตามมาไปปฏิบัติ รวมถึงใช้ผ่านกฎหมายภายใน
ประเทศ¹¹¹ นับแต่เดือนเมษายน 2020 ประเทศสมาชิก WHO 136 ประเทศจาก
194 ประเทศได้บังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ WHO Code ในจำนวน
นี้ 25 ประเทศมีมาตรการที่สอดคล้องกับแนวทางของ Code อย่างมาก 42
ประเทศมีมาตรการที่สอดคล้องปานกลาง 69 ประเทศได้นำเฉพาะบาง
บทบัญญัติมาใช้ และ 58 ไม่มีมาตรการทางกฎหมายด้านนี้เลย¹¹² ในอนุสัญญา
ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิเด็กยังมีการกล่าวถึง WHO Code ด้วยองค์ประกอบ
เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงรัฐและบริษัท ต่าง ๆ มี
ความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริม การนำไปปฏิบัติและเคารพในข้อความและเจตนารมณ์
ของ WHO Code และมติของ WHA¹¹³

นอกเหนือจากเป้าหมายหลักซึ่งก็คือรัฐบาลแล้ว, WHO Code ปี 1981 ยังเจาะจง
ไปที่บริษัทต่าง ๆ อย่างชัดเจนซึ่งรวมถึงผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย BMS ด้วย โดย
ระบุว่า “บริษัทต่าง ๆ ต้องถือว่าตนมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลัก
การและจุดมุ่งหมายของ Code นี้ โดยไม่ขึ้นกับมาตรการอื่น ๆ”

ในนโยบาย BMS ของ RB RB “ยอมรับถึงความสำคัญของหลักการและจุดมุ่ง
หมายของ WHO Code และมติเพิ่มเติมที่ตามมาของ WHA”¹¹⁴ ในขณะเดียวกัน
นโยบายนี้ มีผลบังคับใช้กับผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กอายุ 0-12 เดือนเท่านั้น มติ
WHA 69.9 และเอกสารคำแนะนำที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 11)¹¹⁵ ไม่เพียงแต่กำหนด
ให้หลีกเลี่ยงการทำตลาดเชิงรุกของนมผงดัดแปลงสำหรับทารกที่มีอายุไม่เกิน
12 เดือนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงนมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องและนมสำหรับเด็กวัย
เจริญเติบโตที่มุ่งเป้าไปที่เด็กอายุ 36 เดือน (สามปี) ด้วย

เฉพาะผลิตภัณฑ์เอนฟาสำหรับทารกจนถึงอายุ 12 เดือนเท่านั้นที่อยู่ภายใต้
ขอบเขตของนโยบาย BMS ของ RB และ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาด
อาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก (ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์เอนฟาสูตรที่ 1 และ 2
โปรตีนดัดแปลง) RB เรียกผลิตภัณฑ์เหล่านี้ว่าเป็น “ผลิตภัณฑ์ภายใต้เกณฑ์”

ผลิตภัณฑ์ที่ไม่อยู่ภายใต้เกณฑ์ จึงหมายถึง นมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องของเอนฟาและผลิตภัณฑ์โภชนาการสำหรับเด็กอื่น ๆ สำหรับเด็กอายุมากกว่า 12 เดือนจนถึงอายุสามปี (เช่น ผลิตภัณฑ์เอนฟาสูตร 3 และ 4)

กล่องข้อความ 6 WHO Code และมติ WHA

เกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทดแทนนมแม่ (หรือที่เรียกว่า WHO Code) เป็นกรอบนโยบายด้านสุขภาพ ระหว่างประเทศในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ประชุม WHA ของ WHO นำมาใช้ในปี 1981 การประชุม WHA เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดให้กับ WHO และกำหนดนโยบายของ WHO, WHO Code เป็นชุดคำแนะนำตัว Code เองนั้นไม่ใช่สนธิสัญญาหรือกฎหมายที่มีผลผูกพัน แต่ประเทศที่ยินยอมปฏิบัติตาม WHO Code จะต้องออกกฎหมายภายในเพื่อนำบทบัญญัติของ WHO Code มาบังคับใช้

WHO Code แนะนำให้จำกัด การทำการตลาด ของ ผลิตภัณฑ์อาหารทดแทนนมแม่ เช่น นมผงดัดแปลงสำหรับทารกเพื่อให้แน่ใจว่ามารดาจะไม่ทอดทิ้งในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และอาจใช้ผลิตภัณฑ์อาหารทดแทนได้อย่างปลอดภัยหากจำเป็น มีการร่างมติของ WHA ตามมาอีกหลายฉบับและได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกว่าควรขยายความหรือขยายบทบัญญัติบางประการของ WHO Code

รัฐบาลจะต้องปฏิบัติตาม WHO Code โดยพิจารณามติเพิ่มเติมต่อ ๆ มาของ WHA ด้วย ในมติของ WHA ที่นำ WHO Code มาใช้ ประเทศสมาชิกของ WHO ได้รับการกำชับให้แปล WHO Code ให้เป็นกฎหมายภายใน ข้อบังคับหรือมาตรการภายในที่เหมาะสมอื่น ๆ ในขณะที่หลายประเทศประกาศบังคับใช้ WHO Code เป็นกฎหมายอย่างสมบูรณ์หรือนำมาใช้บางส่วน แต่บางประเทศก็ยังไม่ได้นำมาบังคับใช้ ในประเทศที่ยังไม่ได้ นำ

WHO Code มาปฏิบัติเป็นมาตรฐานภายในประเทศ หรือในกรณีที่มีการตรวจสอบและการบังคับใช้ไม่เข้มงวด การละเมิด WHO Code ก็ยังคงมีอยู่ WHO Code เพียงอย่างเดียวนั้นไม่ได้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายกับภาคเอกชน บริษัทต่าง ๆ จะต้องโทษตามกฎหมายเมื่อไม่ปฏิบัติตาม WHO Code ก็ต่อเมื่อ WHO Code ถูกรวมอยู่ในกฎหมายแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม บริษัท BMS มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตาม WHO Code นั้น “โดยไม่ขึ้นอยู่กับมาตรการอื่นใดที่มีผลบังคับใช้” ซึ่งหมายความว่าแม้ว่ารัฐบาลจะไม่ได้ นำ WHO Code มาร่างเป็นกฎหมายภายในประเทศอย่างจริงจัง แต่ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายก็ยังคงต้องปฏิบัติตาม Code

เช่นเดียวกับผู้ผลิต BMS ระดับโลกรายอื่น ๆ ในขณะที่ดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบาย BMS ของตนและกฎหมายของไทย ซึ่งก็คือ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก RB ยังไม่มั่นใจว่าจะดำเนินการตามมติ WHA 69.9 ได้ หากผลิตภัณฑ์นมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องและนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโตจนถึงอายุสามปีควรอยู่ภายใต้เกณฑ์ดังกล่าวด้วย ดังนั้น RB ยังคงต้องดำเนินการจัดการกับประเด็นแนวโน้มความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กบางประการที่มันนี่ตั้งเป้าจะแก้ไขอยู่

บริบทของประเทศไทยเอื้อให้อุตสาหกรรม BMS ทั้งหมดทั่วประเทศไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ในประเทศไทยมักมีการพบว่าผู้ผลิต BMS ไม่ปฏิบัติตาม พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และ WHO Code และมติของ WHA เนื่องจากปัจจัยหลายประการ

ประการแรก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความเห็นว่า การตรวจสอบการปฏิบัติตาม พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ไม่เข้มงวดเนื่องจากกรมอนามัยซึ่งได้รับมอบหมายให้ติดตามการปฏิบัติตามกฎหมายขาดประสิทธิภาพและทรัพยากร โดยเฉพาะในระดับจังหวัด การบังคับใช้กฎหมายยังหยาบคาย นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายหนึ่งกล่าวว่า มีบทลงโทษที่ค่อนข้างต่ำ สำหรับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของไทยอาจขัดขวางการปฏิบัติตามกฎดังกล่าวอย่างเต็มที่รวมถึงบริษัทข้ามชาติ ตัวอย่างเช่น บริษัทใด ๆ ที่โฆษณานมผงสำหรับทารก ที่ไม่เป็นไปตามมาตรา 24 ของ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก อาจถูกปรับ 100,000 บาทไทย (เกิน 3,000 ดอลลาร์สหรัฐเล็กน้อย) คุกหนึ่งปีหรือทั้งจำทั้งปรับและ 10,000 บาทไทยต่อวันของการไม่ปฏิบัติตามส่วนอื่น ๆ ของ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก มีบทลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามเป็นเงินสูงสุด 300,000 บาทไทย (9200 ดอลลาร์สหรัฐ)

อีกปัจจัยหนึ่งในบริบทของไทย คือ การขาดเงินทุนสาธารณะเพื่อการวิจัยและการพัฒนาวิชาชีพในระบบสาธารณสุข เช่น การเข้าร่วมการประชุมและสัมมนา ดังนั้น ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียได้ให้ความเห็นในการสัมภาษณ์ว่าเป็นเพราะเหตุนี้ภาคเอกชน เช่น บริษัท BMS จึงเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นและให้ทุนกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพื่อร่วมจัดงานเพื่อเปิด โอกาสให้ทางมหาวิทยาลัยได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข (HCP) แม้ว่าทุนที่ทุนจากอุตสาหกรรม BMS อาจช่วยพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ ในขณะที่รัฐบาลขาดแคลนทรัพยากร จากการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวสร้างความเสี่ยงว่าผู้ผลิต BMS ในประเทศไทยบางรายมีการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ IFCN (ทางอ้อม)

ปัจจัยสุดท้าย คือ ในประเทศไทย ภาคประชาสังคมขาดความกระตือรือร้นในการเป็นแกนนำในหัวข้อนี้ เมื่อเทียบกับกรณีของบังกลาเทศและอินเดีย¹¹⁶ ที่องค์กรภาคประชาสังคมสามารถบังคับให้ผู้ผลิต BMS และรัฐบาลแสดงความรับผิดชอบได้ ตัวอย่างเช่น ในขณะที่องค์การช่วยเหลือเด็กนานาชาติเป็นแกนนำในประเด็นนี้อย่างจริงจังในระดับสากล แต่สาขาขององค์การในประเทศไทยไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้อย่างกระตือรือร้นนัก

ความไม่สอดคล้องกันระหว่าง พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหาร สำหรับทารกและเด็กเล็ก กับ WHO Code และมติของ WHA

อีกสาเหตุหนึ่งของการไม่ปฏิบัติตาม WHO Code และมติของ WHA เกิดจากที่บริษัท BMS เข้าใจไปว่าการปฏิบัติตาม พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เท่ากับการปฏิบัติตาม WHO Code และมติเพิ่มเติมที่ตามมาของ WHA ในขณะที่ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ค่อนข้างเข้มงวดในหลาย ๆ ด้านและบริษัท BMS ก็ได้ปฏิบัติตามด้านดังกล่าวเหล่านี้พร้อมกับ WHO Code และมติที่ตามมา แต่ในบางด้าน พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ก็หย่อนยานกว่า จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ให้ข้อมูลว่า ในขณะที่มีการร่าง พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ฉบับใหม่ มีการกล่าวหาโดยไม่ระบุชื่อผู้ผลิต BMS บางรายในประเทศไทยพยายามล็อบบี้เพื่อให้ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก มีความเข้มงวดน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก มีสาระสำคัญครอบคลุมอาหาร 3 ประเภท ได้แก่ (1) อาหารสำหรับทารกในช่วง 12 เดือนแรกซึ่งหมายถึงนมหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ใช้เป็นอาหารซึ่งมีสารอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการเลี้ยงทารกตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร และนมหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ใช้เป็นอาหาร โดยมีข้อความระบุว่าสามารถใช้ได้กับทารก (2) ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสำหรับทารกอายุหกเดือนถึงหนึ่งปี (3) อาหารสำหรับเด็กเล็ก อายุ 1-3 ปี ซึ่งหมายถึงนมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร โดยมีข้อความระบุว่าใช้ได้ สำหรับเด็กเล็ก และเฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาหาร

พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก กล่าวว่าอนุญาตให้โฆษณาอาหารสำหรับเด็กอายุ 12-36 เดือน ได้ตราบใดที่ไม่มีการกล่าวถึงหรืออ้างอิงถึงทารกเท่านั้น มาตราอื่น ๆ ของ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก มีผลครอบคลุมใช้กับทั้งทารกและเด็กเล็ก พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก สอดคล้องหรือเข้มงวดกว่า WHO Code และมติของ WHA ในบางประเด็น ในขณะที่บทบัญญัติหลายประการใน พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก นั้นไม่เข้มงวดเท่าและทำให้เกิดช่องโหว่ในกฎหมายท้องถิ่น

ส่วนนโยบาย BMS ของ RB นั้นเข้มงวดกว่า พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ในหลาย ๆ ด้าน ตารางด้านล่างแสดงภาพรวมของตัวอย่างบางส่วนของ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ย่อหย่อนกว่า WHO Code และมติของ WHA และตัวอย่างที่ซึ่งนโยบาย BMS ของ RB เข้มงวดกว่า พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และนโยบาย BMS ของ RB

ช่องโหว่ใน พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เทียบกับ WHO CODE และมติของ WHA	นโยบาย BMS ของ RB – ข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่า
พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ไม่ได้กำหนดว่าผู้จัดจำหน่ายเป็นบุคคลใด ๆ ที่ร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตลาด แต่กำหนดว่าเป็นผู้มีบทบาท เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนสินค้า อย่างไรก็ตาม WHO Code ไม่เพียงแต่ระบุถึงบุคคลใดก็ตาม ที่มีส่วนร่วมในธุรกิจ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงบุคคล หรือองค์กร ที่เป็นตัวแทนจำหน่ายและตัวแทนการตลาดโดยเฉพาะด้วย กรณีนี้จึงทำให้เกิดช่องโหว่เมื่อกล่าวถึงบุคลากรทางการตลาดหรือ ตัวแทนการตลาดภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ แลกเปลี่ยนทางการค้าโดยตรง	มาตรา 2 ของนโยบาย BMS ของ RB มีผลใช้บังคับโดยชัดแจ้งกับบุคคลที่สามที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของ RB ซึ่งหมายรวมถึงตัวแทนจัดจำหน่าย ตัวแทนขาย/การตลาด และผู้รับจ้างด้วย
พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ไม่ได้ให้คำจำกัดความของบุคลากรทางการตลาด และไม่กล่าวถึง คำจำกัดความ ใด ๆ ที่ชี้ถึงการทำการตลาดโดยตรง	นโยบาย BMS ของ RB ให้คำจำกัดความของบุคลากรด้านการตลาดและการตลาด
WHO Code ระบุว่าไม่ควรรวมปริมาณการขายนมผงดัดแปลง สำหรับทารกในการคำนวณ โบนัส และไม่ควรเจาะจงกำหนดโควตาสำหรับการขายผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ในค่าคอมมิชชั่นสำหรับบุคลากรทางการตลาด มาตรฐานนี้ไม่ได้รวมอยู่ใน พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก	ตามข้อ 8.1 ของนโยบาย BMS ของ RB โบนัสหรือค่าคอมมิชชั่นสำหรับบุคลากรทางการตลาดของ RB จะต้องไม่ขึ้นอยู่กับการขายผลิตภัณฑ์ภายใต้เกณฑ์ให้ได้ปริมาณเป้าหมายที่เจาะจงและ/หรือการบรรลุโควตาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

**ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหาร
สำหรับทารกและเด็กเล็ก และนโยบาย BMS ของ RB ต่อ**

ช่องโหว่ใน พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เทียบกับ WHO CODE และมติของ WHA	นโยบาย BMS ของ RB – ข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่า
<p>แม้ว่า WHO Code จะมีขอบเขตครอบคลุม ถึง ศูนย์ดูแลสุขภาพ เอกชน ไม่ให้มีการทำการ ตลาด และการโฆษณาที่ดัดแปลงสำหรับทารก แก่ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข แต่ในคำ จำกัดความของบุคลากรทางการแพทย์ และ สาธารณสุข พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ไม่ได้มีการกล่าว ถึงคลินิกเอกชนด้วยซึ่งทำให้เกิดช่องโหว่ เนื่องจากในปัจจุบันคนจำนวนมาก โดยเฉพาะ ครอบครัวไทยที่มีรายได้ปานกลางมักใช้บริการ คลินิกเอกชนมากกว่าโรงพยาบาลของรัฐหรือ สถานีนอามัย หากขอบเขตไม่ครอบคลุมถึงคลินิก เอกชนแล้วก็จะทำให้ผู้ผลิต BMS ที่ต้องการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ของตนเข้าหาผ่านทาง บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขได้</p>	<p>นโยบาย BMS ของ RB ระบุถึงหน่วยงานการ แพทย์เอกชน ในคำจำกัดความนี้ หน่วยงานด้าน การแพทย์คือ “สถาบันหรือองค์กรของรัฐ ไม่ใช่ ของรัฐหรือเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ด้านการดูแล สุขภาพแก่สตรีมีครรภ์ มารดา หรือ ทารก ซึ่งรวมถึงส่วนงานที่บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ ในสถานประกอบการส่วนตัว แต่ไม่ได้รวมถึงบ้าน ส่วนตัว หรือร้านขายยา หรือร้านค้าอื่น ๆ”</p>
<p>พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ให้ความหมายของการติดฉลาก ตามพระราชบัญญัติอาหารและยาของไทย¹¹⁷ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ไม่ได้กำหนด กล่าวถึงอันตราย ต่อสุขภาพอันเป็นผลมาจากการเตรียม IFCN ที่ไม่ ถูกต้องบนฉลากผลิตภัณฑ์</p>	<p>ข้อ 9.2 ของนโยบาย BMS ของ RB กล่าวว่า ฉลาก ของผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้เกณฑ์ควรมีความ ชัดเจน เห็นเด่นชัด อ่านและเข้าใจได้ง่าย และใช้ ภาษาที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึง (ง) คำแนะนำใน การเตรียมที่เหมาะสม และคำเตือนเกี่ยวกับการ อันตรายต่อสุขภาพของการเตรียมที่ไม่เหมาะสม</p>
<p>แม้ว่า พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหาร สำหรับทารกและเด็กเล็ก จะห้ามไม่ให้ผู้ผลิต ผู้นำ เข้า และผู้จัดจำหน่ายบริจาคสื่อใด ๆ หรือจัด สัมมนาทางวิชาการเพื่อเป็นการส่งเสริมการตลาด หรือการโฆษณา แต่ก็ไม่ได้เจาะจง กล่าวถึงการ บริจาค “สื่อการเรียนรู้” ให้กับ HCP หรือระบบให้ บริการทางด้านสุขภาพนี้เป็นช่องโหว่ที่เปิดโอกาส บริษัทต่าง ๆ แจกจ่ายของเพื่อเป็น สื่อการศึกษา ได้ แม้ว่ามันจะมีส่วนประกอบที่เป็นการทำตลาด ก็ตาม</p>	<p>ข้อ 4.3 ของนโยบาย BMS ของ RB เจาะจงระบุถึง สื่อข้อมูล/การศึกษา และ/หรือรายการของที่ เกี่ยวข้องกับการประกอบการโดยเฉพาะ และ รายการสื่อ และระบุว่าสิ่งของเหล่านี้ไม่ควรมีชื่อ แบรินด์ หรือโลโก้ของผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้เกณฑ์ ปรากฏอยู่ นอกจากนี้ ข้อ 6.8 ไม่อนุญาตให้บริจาค สื่อ/ สิ่งของที่เกี่ยวข้องที่แสดงชื่อแบรินด์หรือโลโก้ของ ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง</p>

**ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหาร
สำหรับทารกและเด็กเล็ก และนโยบาย BMS ของ RB ต่อ**

ช่องโหว่ใน พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เทียบกับ WHO CODE และมติของ WHA	นโยบาย BMS ของ RB – ข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่า
<p>พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ห้ามมิให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือ ผู้จัดจำหน่าย ให้ หรือเสนอของกำนัลเงิน หรือสิ่งใด ๆ เพื่อชักชวนหรือเอื้อประโยชน์แก่ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก อนุญาตให้มอบ “ของขวัญตามประเพณี” หรือ “ของขวัญตามธรรมเนียม”¹¹⁸ แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขได้ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่ผู้ผลิต BMS จะตีความแตกต่างกันไปในเรื่องที่ว่าอะไรจึงนับว่าเป็นของขวัญตามประเพณีและอะไรที่ถือเป็นของกำนัลหรือผลประโยชน์หวานล่อมที่ให้แก่ HCP</p>	<p>ตามข้อ 7.3 ของนโยบาย BMS ของ RB RB อนุญาตให้มอบของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ ราคาไม่แพงแก่ HCP ได้เป็นครั้งคราว เป็นการระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญทางวัฒนธรรมของชาติ หรือทางศาสนา นอกจากนี้ RB ยังมีขั้นตอนปฏิบัติการที่เป็นมาตรฐานเฉพาะในการมอบของขวัญให้ HCP ด้วย</p>

ตารางด้านบนแสดงให้เห็นว่า RB ใช้ข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่า พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ในหลาย ๆ ด้านและนโยบายที่เข้มงวดเช่นนี้ควรได้รับการยกย่อง อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามกฎหมายภายในประเทศ หรือตามนโยบาย BMS ของ RB ประเทศไทยเองก็ไม่ได้รับประกันว่าจะเป็นการปฏิบัติตาม WHO Code และมติของ WHA โดยสมบูรณ์

นอกจากนี้มาตรฐานนโยบายที่สูงขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่ได้รับประกันว่าได้มีการดำเนินการ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ RB จะต้องบังคับใช้และตรวจสอบนโยบายดังกล่าวผ่านโปรแกรมการปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการตรวจสอบ BMS

ที่ดำเนินการโดย Bureau Veritas และผู้ตรวจสอบบุคคลที่สามรายอื่น ๆ RB มีขั้นตอนการดำเนินการที่รวมถึงการติดตามตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก ทีมงาน HRIA ไม่ได้ประเมินประสิทธิผลของการดำเนินการและขั้นตอนการติดตามตรวจสอบเหล่านี้

นอกจากนี้ เนื่องจาก พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก หย่อนกว่า WHO Code และมติของ WHA ในหลาย ๆ ด้าน จึงมีโอกาที่ RB พร้อมทั้งเพื่อนพ้องในอุตสาหกรรม BMS จะโน้มน้าวให้รัฐบาลไทยในยกระดับมาตรฐานไทยให้สอดคล้องกับ WHO Code และมติของ WHA

การสร้างความปลอดภัยกับสตรีมีครรภ์และมารดา

แม้ว่า WHO Code และมติที่ตามมาจะห้ามไม่ให้มีการตลาดของผู้ผลิต BMS และสตรีมีครรภ์และ/หรือมารดาของทารกและเด็กเล็กที่อายุไม่เกินสามปีไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แต่ในประเทศไทยก็ยังคงมีการติดต่อดังกล่าวอยู่ นโยบาย BMS ของ RB จำกัดการติดต่อเพื่อจุดประสงค์ในการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้เกณฑ์โดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งจำกัดเฉพาะผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกิน 12 เดือน อย่างไรก็ตาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทีมได้พบกล่าวว่าผู้ผลิต BMS รวมถึง RB ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวางในการเข้าถึงสตรีมีครรภ์และมารดา โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ปานกลาง

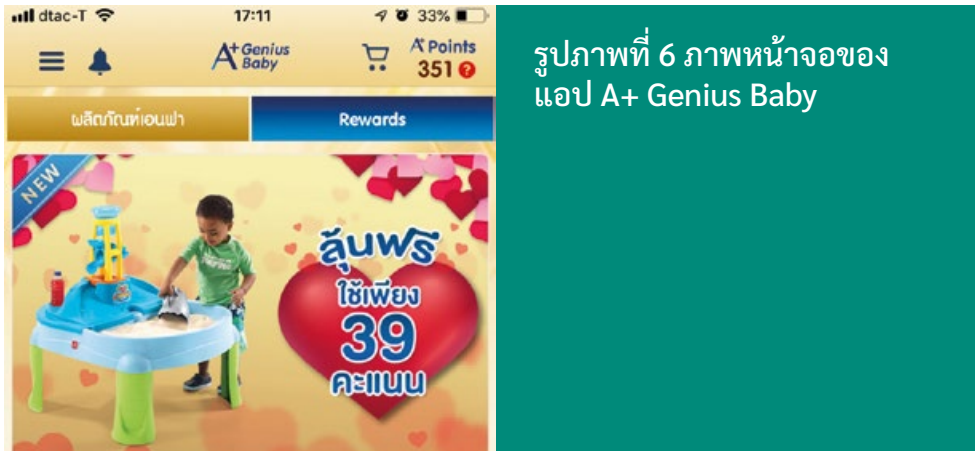
ซึ่งกระทำผ่าน ตัวอย่างเช่น กลุ่ม WhatsApp หรือ Line¹¹⁹ และ/หรือกลุ่ม Facebook ใน ประเทศไทย RB มีแอปพลิเคชันเฉพาะที่เจาะ เป้าหมายไปยังผู้บริโภคเอนฟา รวมถึงกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์ผ่าน เช่น Facebook, Whatsapp และ Line นอกเหนือไปจากเว็บไซต์ Enfababy ของตัวเอง (ดูภาพ 5 ภาพหน้าจอของแอป 'A + Genius Baby')

RB ประเทศไทยยอมรับว่าได้ใช้ช่องทางเหล่านี้เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ แบรินด์เอนฟาทั้งหมด ยกเว้นผลิตภัณฑ์สูตร 1 และ 2 รวมถึงการประชาสัมพันธ์ไปยังสตรีมีครรภ์ เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่อยู่ภายใต้ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และข้อ 5.5 ของนโยบาย BMS ของ RB ซึ่งจำกัดการติดต่อเพื่อการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้เกณฑ์ แอปดังกล่าวขายผลิตภัณฑ์สูตร 1 และ 2 แต่ไม่เสนอส่วนลดสำหรับผลิตภัณฑ์เหล่านี้

แอป A + Genius Baby แนะนำให้ผู้บริโภคแชทสดและใช้กลุ่ม Facebook เมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติมว่าผลิตภัณฑ์ใดเหมาะกับทารกมากที่สุด มีความเสี่ยงที่ผู้ผลิตหรือตัวแทนการตลาดของ BMS จะใช้กลุ่มสื่อสังคมออนไลน์และแอปในการโฆษณาผลิตภัณฑ์ต่อมารดาหรือสตรีมีครรภ์ แม่ว่านั้นจะเป็นสิ่งต้องห้ามในข้อกำหนดไทย (มาตรา 18 ของ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก) โทษของการฝ่าฝืนมาตรา 18 คือปรับไม่เกิน 300,000 บาท (มาตรา 38) จากผลการวิจัยระหว่างประเทศเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการตลาดนมผงตัดแปลงสำหรับทารก แม้ว่าจะไม่ได้เจาะจงเฉพาะในประเทศไทย แต่ผู้ผลิตและนักการตลาด BMS สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และแอปพลิเคชันกันอย่างกว้างขวาง นักการตลาดใช้กลยุทธ์สื่อสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย

(รวมถึง Twitter, Facebook และโพสต์ที่ได้รับการสนับสนุนในบล็อกหลัก) ในการเข้าถึงลูกค้า¹²⁰ งานวิจัยอื่นแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิต BMS สามารถใช้ Facebook เพจและเทคโนโลยีและเว็บอื่น ๆ บนมือถือ เป็นแพลตฟอร์มที่ขาดการควบคุมสำหรับการส่งเสริมการตลาด BMS ทุกประเภท แบ่งปันข้อมูลโฆษณาการและข้อมูลการให้นมบุตร และกระตุ้นให้ผู้ปกครองร่วมการสนทนาแบบดิจิทัล¹²¹ งานวิจัยทางวิชาการชี้ให้เห็นว่าต้องมีการเพิ่มการตรวจสอบและบังคับใช้ให้เข้มงวดขึ้น เนื่องจากมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการตลาด BMS ซึ่งยากต่อการควบคุม¹²²

รูปภาพที่ 6 ภาพหน้าจอของ
แอป A+ Genius Baby

ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการตลาดและการโฆษณา BMS เป็นเรื่องธรรมดาและมาพร้อมกับความท้าทายหลายประการนี้ สามารถเป็นโอกาสให้ RB Thailand ร่วมกับรัฐบาลไทย สมาคมอุตสาหกรรมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างความตระหนักในอุตสาหกรรม BMS ในประเทศไทยเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ และให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตั้งแต่ผู้ผลิต BMS ไปจนถึงผู้ค้าปลีก ในสิ่งที่อนุญาตและไม่ได้รับอนุญาตให้กระทำตาม WHO Code และมติของ WHA

นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สัมภาษณ์ในการประเมินครั้งนี้ยังกล่าวอีกว่า บริษัท BMS บางแห่ง แม้จะไม่ได้เจาะจงชื่อ แต่เป็นบริษัทในประเทศไทย ก็แจกตัวอย่างและของขวัญฟรีให้กับสตรีมีครรภ์ที่โรงพยาบาล ซึ่งเป็นวิธีที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายนี้ตั้งแต่แรกเริ่มและ ‘จับ’ กลุ่มเป้าหมายนี้ให้ติดกับบริษัทตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา ในแอป A + Genius Baby มีการมอบของขวัญหลายรายการเป็นของแถมสำหรับ ผลิตภัณฑ์สูตร 3 และแอปนี้มีตัวเลือกเป็นส่วนลดที่ทำให้ราคาต่ำลงมากซึ่งละเมิดมาตรา 18 (1) (3) และ (4) ของพระราชบัญญัติไทย (ดูตัวอย่างในรูปภาพ)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกรายกล่าวว่า เนื่องจากข้อจำกัดทางการตลาดของนมผง ดัดแปลงสำหรับทารก ผู้ผลิต BMS บางรายในประเทศไทย (แม้ว่าจะไม่ได้ระบุว่า เป็นบริษัทใดก็ตาม) จึงมุ่งเป้าทำการตลาดผลิตภัณฑ์เชิงรุกไปที่สตรีมีครรภ์แทน เช่น พยายามขายผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเสริมอาหารมากจนถึงระดับที่สตรีมีครรภ์บริโภคผลิตภัณฑ์เหล่านี้มากเกินไปซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเด็กในครรภ์ได้

รู้หรือไม่..
85% ของสมอง
พัฒนาตั้งแต่ตั้งครรภ์
ถึง 3 ปีแรก

เสริมพัฒนาการสมองลูกน้อย
ให้พร้อมสู่ความสำเร็จ
ด้วย DHA 100 มก./วัน

รูปภาพที่ 7 ภาพหน้าจอจาก
www.enfababy.com

การทำให้อาหารทดแทนนมแม่ดูเลิศเลอ

WHO Code ระบุชัดเจนว่า “ไม่ควรมี รูปภาพหรือข้อความใด ๆ ซึ่งอาจยกย่อง การใช้ BMS บนสื่อวัสดุที่ให้ข้อมูลและสื่อ การเรียนรู้” ตัวอย่างเช่น เมื่อแบรนด์ BMS เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ของตนกับสิ่ง ที่คุณต้องการให้บุตรหลานของคุณเป็น ในกรณีของ RB และเอนฟามีการเน้นเป็น อย่างมากว่าการใช้ผลิตภัณฑ์เอน ฟาจะ ส่งผลเชิงบวกในการพัฒนาสมองของ ทารก ตัวอย่างเช่น ภาพหน้าจอนี้ กล่าวไว้ว่า ‘คุณรู้หรือไม่ว่า 85% ของสมองพัฒนา ตั้งแต่ตั้งครรภ์ถึง 3 ปีแรก เสริม พัฒนา สมองของลูกน้อยให้พร้อมสู่ความสำเร็จ ด้วย DHA 100 มก. ต่อวัน’ จาก นั้นแสดง ภาพนม “เอ พลัส” หนึ่งถ้วย

แอปนี้ชื่อ “Genius” และคลับสำหรับสมาชิกที่เป็นผู้บริโภครีเรียกว่า “Enfa smart” จากแอปนี้ การเป็นสมาชิกของ Enfa Smart Club จะได้รับ ‘1.) คู่มือ การพัฒนาทักษะที่รอบด้านของเด็กในช่วงอายุ 3 ปีแรก 2.) คู่มือสายตรงกับผู้ เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็กได้หลายช่องทาง 3.) SMS เคล็ดลับ – พัฒนาการ รอบด้านในช่วงอายุ 3 ปีแรกและ 4.) สิทธิประโยชน์พิเศษตลอดปีสำหรับ ครอบครัว Enfa Smart Club ’ มีโอกาสเสียงที่ผู้บริโภคร จะตีความสิ่งที่บอกเป็นนัยว่าผลิตภัณฑ์ Enfa ช่วยเพิ่มการพัฒนาสมองและ ทำให้เด็ก ๆ ฉลาดขึ้น ดังนั้นมันจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด รวมถึงสำหรับทารกด้วย

การส่งเสริมการตลาดและโฆษณาณมผงดัดแปลงสำหรับทารกและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการกล่าวถึงว่า แม้ว่า WHO Code จะห้ามไม่ให้ผู้ผลิต BMS ประชาสัมพันธ์ BMS ในสถานบริการด้านสุขภาพ ซึ่งหมายรวมถึงการให้การสนับสนุนการประชุมของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขหรือการประชุมทางวิทยาศาสตร์ด้วย แต่ในประเทศไทยผู้ผลิต BMS จำนวนหนึ่ง (ไม่มีการระบุชื่อบริษัทใดบริษัทหนึ่ง) ยังคงมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขผ่านการจัดกิจกรรมการสัมมนาและการประชุมที่มีการเชิญ HCP เข้าร่วมกิจกรรม นโยบาย BMS ของ RB มีข้อบังคับที่เจาะจงเรื่องกิจกรรมสำหรับ HCP ดังนั้นกิจกรรมของ RB ในประเทศไทยจึงมีความเสี่ยงน้อยที่สุด นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทีมได้สนทนาด้วยยังกล่าวด้วยว่า ผู้ผลิต BMS บางรายมักจัดเตรียมของขวัญและการส่งเสริมการตลาดให้กับบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้กับกุมารแพทย์ การโฆษณาของผู้ผลิต BMS ภายในโรงพยาบาลและศูนย์บริการสุขภาพถือเป็นเรื่องปกติในประเทศไทย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า พวกเขาได้ตั้งข้อสังเกตว่าในโรงพยาบาลเด็กมีผลิตภัณฑ์ที่มีตราเอนฟาในรูปแบบของเครื่องชั่งน้ำหนักและวัดความสูงและอื่น ๆ ที่คล้ายกันนี้ที่ทางแบรนด์เป็นผู้ให้การสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ทีมประเมินไม่ได้เห็นผลิตภัณฑ์เหล่านี้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่ได้มีการเยี่ยมชมโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล

อย่างสุดท้าย รายงานดัชนีการเข้าถึงโภชนาการประจำปี 2018 ของประเทศไทยได้กล่าวถึงการที่ RB/MJN ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเก็ารายการในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลและสื่อการเรียนรู้ ของผลิตภัณฑ์เอนฟาซึ่งการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทำรายการเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ สูตร 2 และ 3 สำหรับเด็กอายุ 12-36 เดือน RB ตอบโต้ข้อกล่าวหาดังกล่าว โดยอ้างว่าการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทำรายการเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กอายุ 12-36 เดือน ดังนั้นจึงสอดคล้องกับ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และไม่มีหลักฐานภาพถ่ายที่แสดง ถึงการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านี้

การส่งเสริมการตลาดของ BMS แบบข้ามชนิด

องค์การอนามัยโลกนิยามการส่งเสริมการขายแบบข้ามชนิดว่าเป็นเทคนิคส่งเสริมการขาย ที่ผู้ผลิตพยายามขายผลิตภัณฑ์ใหม่หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ ผู้บริโภคใช้อยู่แล้ว หรือผลิตภัณฑ์ที่นักการตลาดมีขายอยู่ให้แก่ผู้บริโภค WHO ได้ชี้ให้เห็นว่า “วิธีการนี้อาจรวมถึงบรรจุภัณฑ์ การสร้างตราและการติดฉลากของผลิตภัณฑ์ให้ดูคล้ายกับของผลิตภัณฑ์อีกอย่าง (ส่วนขยายตราสินค้า)”¹²³.

เป็นเรื่องปกติที่จะมีการส่งเสริมการขายข้ามผลิตภัณฑ์ของนมผงดัดแปลง สำหรับทารกเมื่อมีการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ที่คล้ายคลึงกันสำหรับเด็กโต (เช่น นมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องและนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโต) ผ่านเทคนิคทางการตลาด เช่น ส่งเสริมการตลาดขนาดบรรจุภัณฑ์ที่คุ้มค่า ส่วนลด ของเล่น หรือเสนอบัตรกำนัลในบรรจุภัณฑ์ หรือโอกาสได้รับรางวัล เมื่อแบรนด์โปรโมตผลิตภัณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้บริโภคถูกโน้มน้าวและชักจูง ให้ซื้อผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของแบรนด์ รวมถึงนมผงสำหรับทารกจนถึง 12 เดือนซึ่งมักมีบรรจุภัณฑ์และฉลากที่มีลักษณะคล้ายกัน WHO เรียกวิธีการนี้ว่าการขยายตราสินค้า

นี่เป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้บ่อยในการทำตลาด BMS และพบว่าบริษัทต่าง ๆ ใช้การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ข้ามชนิดในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า RB ใช้การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ข้ามชนิด โดยทำการตลาดผลิตภัณฑ์ ‘เอนฟาโกร’ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กอายุมากกว่า 12 เดือน ผ่านการลดราคาและให้ของขวัญ ซึ่งมีโอกาสลงให้ผู้บริโภครายเดียวกันซื้อ นมผงดัดแปลงสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 12 เดือนไปด้วย อีกตัวอย่างหนึ่งให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวคือการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ข้ามชนิดผ่านการโฆษณาทางโทรทัศน์

ในขณะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวว่า โดยทั่วไปผู้ผลิต BMS ในประเทศไทยไม่ได้โฆษณานมผงดัดแปลงสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 12 เดือนทางโทรทัศน์ แต่ก็มีผู้ผลิต BMS บางรายทำการโฆษณานมสูตรสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโตแล้วมีเพียงไม่กี่วินาทีสุดท้ายของการโฆษณา เท่านั้นที่ระบุชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์นี้เป็นสูตรสำหรับเด็กอายุมากกว่า 12 เดือนแทนที่จะเป็น BMS สำหรับอายุ <12 เดือน โฆษณาดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคแยกความแตกต่างออกได้ยากกว่าผลิตภัณฑ์ที่โฆษณาเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับทารกหรือสำหรับเด็กโต และที่อาจเสี่ยงต่อการให้ข้อมูลลูกค้าน่าผิด ๆ ได้

การติดฉลากผลิตภัณฑ์

WHO Code ระบุว่า ‘ข้อมูลผลิตภัณฑ์จะต้องเป็นข้อเท็จจริงและเป็นวิทยาศาสตร์ ไม่ควรแสดงภาพทารกหรือรูปภาพหรือข้อความอื่น ๆ ทำให้การใช้ นมผงดัดแปลงสำหรับทารกดูเลิศเลอ และฉลากต้องระบุว่า การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ นั้นดีกว่าและมีค่าเตือนเกี่ยวกับอันตรายต่อสุขภาพ ฉลากต้องเขียนด้วยภาษา ‘ท้องถิ่น’

อย่างไรก็ตาม พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก นั้นย่อหย่อนกว่า เนื่องจากองค์ประกอบฉลากในกฎหมายดังกล่าวอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ไม่ใช่กรมอนามัย ดังนั้น ในประเทศไทย ผู้ผลิต BMS สามารถใส่คำกล่าวอ้างทางสุขภาพบนฉลากของตนได้และยังคงเป็นการกระทำภายใต้กฎหมาย ตัวอย่างเช่น ตามรายงานการเข้าถึง

โภชนาการปี 2018 จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และจากการสังเกตของทีมประเมินพบว่าฉลากผลิตภัณฑ์ของ RB ระบุว่าผลิตภัณฑ์ของ RB มีสารอาหารที่พบในนมแม่ด้วย หรือที่ว่านม ‘สำหรับเด็กวัยเจริญเติบโต’ ดีต่อการพัฒนาสมอง รวมถึงการ

ทำตลาดผลิตภัณฑ์โดยใช้คำว่า ‘อัจฉริยะ’ (‘Genius’) หรือ ‘ฉลาด’ (‘Smart’) การทำเช่นนี้ทำให้เกิดความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามแนวทางของ WHO Code ว่าด้วยการยกย่องใช้นมผงดัดแปลงสำหรับทารก หรือทำให้ผู้บริโภคสงสัยในประโยชน์ที่เหนือกว่าของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

รูปภาพที่ 8 การลดราคาผลิตภัณฑ์เอนฟา ภาพโดยทีมประเมิน DIHR

มติ WHA 69.9 กล่าวว่าผู้ผลิต BMS จะต้องแยกให้เห็นความแตกต่างของบรรจุภัณฑ์และฉลากระหว่างนมผงดัดแปลงสำหรับทารกและ ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของตน อย่างชัดเจน ผลิตภัณฑ์ เหล่านี้ควรมีการออกแบบที่ แตกต่างกัน¹²⁴ สิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยทั่วไปในประเทศไทย คือ บรรดาผู้ผลิต BMS จะเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์และฉลากเล็กน้อย เพื่อเป็นการปฏิบัติตาม กฎหมายแต่ในทางปฏิบัติแล้วความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์สูตร 2 และสูตร 3 มีน้อยมากจนผู้บริโภคเห็นได้ไม่ชัดเจน สิ่งนี้ขัดต่อมติ WHA 69.9 ซึ่งแนะนำว่า “ฉลากและการออกแบบบนผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์อาหาร ทดแทนนมแม่ต้องแตกต่างจากที่ใช้บนผลิตภัณฑ์อาหารทดแทนนมแม่เพื่อหลีกเลี่ยง การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ข้ามชนิด” เช่น ใช้โทนสีที่ต่างกัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ได้สัมภาษณ์เห็นว่า นี่เป็นพื้นที่หลักที่บริษัทต่าง ๆ ที่ยึดมั่น ปฏิบัติตามWHO Code สามารถแสดงให้เห็นว่าตนตระหนักและไวต่อความเปราะบางของทารกได้ง่าย ๆ ด้วยการใช้อฉลากและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สำหรับทารกที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด

ภาพนี้ถ่ายโดยทีมประเมิน แสดงให้เห็นว่าเอนฟาแล็คสูตร 2 (สำหรับทารกอายุต่ำกว่า 12 เดือน) และเอนฟาแล็คสูตร 3 (สำหรับเด็กเล็กที่มีอายุมากกว่า 12 เดือน) ของ RB อยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่มีสีต่างกันและระบุอย่างชัดเจนว่าสำหรับชั้นอายุใด อย่างไรก็ตาม สีของกล่องผลิตภัณฑ์สูตร 2 และ 3 นั้นเป็นสีทองทั้งคู่ ซึ่งอาจนำไปสู่การสับสนได้ แม้ว่าจะมีแบนเนอร์สีต่างกัน (ซึ่งได้แก่ สีส้มและสีชมพูตามลำดับ)

การส่งเสริมการตลาดผ่านการขายและการจัดจำหน่าย BMS

เพื่อป้องกันผลกระทบเชิงลบจากการกระทำของผู้จัดจำหน่ายหรือผู้ค้าปลีก จึงเป็นหน้าที่ของผู้ผลิต BMS ในการใช้อำนาจต่อรอง ซึ่งรวมถึงการสร้าง ความตระหนักกับผู้จัดจำหน่ายหรือร้านค้าปลีกในเรื่องการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และตรวจสอบให้แน่ใจว่าไม่ได้มีการทำตลาดหรือโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้ ความควบคุมของ WHO Code

ผลิตภัณฑ์ BMS ของ RB มีจำหน่ายทั่วประเทศไทยในร้านค้าขนาดใหญ่ เช่น Tesco Lotus, BigC และ 7-อีเลฟเวน และในร้านค้าปลีกขนาดเล็กในเมืองและต่างจังหวัด RB Thailand จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญคู่ค้าทั่วไป (ผู้ค้าปลีก) มาอบรมเกี่ยวกับนโยบาย BMS ของ RB, พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และประมวลหลักการปฏิบัติทางอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายกย่อง อย่างไรก็ตาม พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และนโยบาย BMS ของ RB ครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกิน 12 เดือน ดังนั้นจึงมีความเสี่ยงที่ผู้ค้าปลีกเหล่านี้จะทำการตลาดและโฆษณาผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กที่มีอายุจนถึงสามปี ซึ่งไม่เป็นไปตามมติของ WHA

รูปภาพที่ 9 ตัวอย่างการ
ตกแต่งชั้นแสดงสินค้า ใน
เทสโก้โลตัสประเทศไทยที่
แสดงให้เห็นถึง การส่งเสริม
การตลาดสินค้า

WHO Code หรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่ยากหรือแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ซึ่งรวมถึงกรณีสินค้าของ RB ตัวอย่างเช่น บางครั้งร้านขายสินค้าไม่มีการเชื่อมโยงหรือปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับแบรนด์ BMS เลย ตัวอย่างเช่น ภาพการตกแต่งชั้นแสดงสินค้าเอนฟาในเทสโก้โลตัส “เมื่อซื้อเอนฟาสูตร เอพลัส 3 กล่อง รับชุดเรียนรู้เรื่องชายหาดฟรี และลุ้นรับสร้อยคอทองคำ” ผลิตภัณฑ์ BMS ของ RB

มีขายทางออนไลน์ ผ่านอีคอมเมิร์ซแพลตฟอร์มเช่น Lazada, Shopee เป็นต้น RB ให้การฝึกอบรมแก่แพลตฟอร์มเหล่านี้ และพวกเขาตระหนักดีว่าผลิตภัณฑ์ใด

ที่พวกเขาสามารถหรือไม่สามารถส่งเสริมการตลาดได้ RB ใช้ พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดสำหรับทารกและเด็กเล็ก

และนโยบาย BMS ของตัวเองซึ่งอนุญาตให้ทำการตลาดและโฆษณาผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ดังนั้นแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซทั้งหลายที่ขายผลิตภัณฑ์ของ RB จึงใช้กรอบการทำงานเดียวกัน แนวปฏิบัตินี้ไม่ถือว่าเป็นไปตามมติ WHA 69.9 ความท้าทายเฉพาะอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นคือการที่บุคคลใด ๆ ก็ได้สามารถขาย ทำการตลาด และส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์บน Lazada ทำให้ยากต่อการควบคุม อย่างไรก็ตาม ควรยกย่องว่า RB ประเทศไทยมีความพยายามในการแก้ไขปัญหานี้ ทีมงาน RB ประเทศไทยติดตามการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) เป็นประจำทุกวัน และเมื่อพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด พวกเขาจะแจ้งเตือน Lazada และ RB ก็จะควบคุมคู่ค้าของตนอีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับหนึ่งในความท้าทายหลักด้านการตลาดและการโฆษณาที่ไม่เหมาะสมของ BMS ในประเทศไทยซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของผู้ค้าปลีก RB ประเทศไทยและเพื่อนพ้องในกลุ่มอุตสาหกรรมอาจเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ สร้างความตระหนักและฝึกอบรมผู้ค้าปลีกในเรื่องแนวทางปฏิบัติทางการตลาด BMS อย่างมีความรับผิดชอบ

รูปภาพที่ 10 รูปภาพจาก
Shopee.com แสดงการส่งเสริมการขายด้วยการแจก
ของขวัญ

ตามกฎหมาย พรบ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็ก
เล็ก บริษัทสามารถขายนมผงอาหารเสริมสำหรับทารกทางออนไลน์ได้ แต่ห้าม
ใช้โปรโมชั่นหรือให้ของขวัญ อย่างไรก็ตาม การขาย การตลาด และการโฆษณา
ทางดิจิทัล ผ่านช่องทาง E-Commerce ยากต่อการเฝ้ามอง ควบคุมให้ปฏิบัติ
ตามกฎหมาย เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถควบคุมการตลาดทางดิจิทัลได้ ใน
รายงาน Access to Nutrition Index ประเทศไทย ปี 2018 พบว่า การ

ขายทางออนไลน์ 935 รายการ ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด ในประเด็นด้านการโปร
โมชันสินค้า ทั้งในร้านค้าปลีกต่างๆ และผ่านการขายออนไลน์ จากการไม่ปฏิบัติ
ตามข้อกำหนด 935 รายการนี้ มี 568 รายการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สำหรับ
เด็กอายุ 0-12 เดือน (ผลิตภัณฑ์ภายใต้เกณฑ์การคุ้มครอง) RB ตอบโต้รายงานนี้
โดยอ้างว่าการเจาะจงว่าการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านี้ขึ้นมาที่ RB-MJN โดย
เฉพาะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านั้น
เกี่ยวข้องกับบุคคลที่สามและผู้ค้าปลีกอิสระ ในรายงานนั้น RB และบริษัทอื่น ๆ
ที่ถูกประเมินไม่ได้มีความแตกต่าง ในแง่ของการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด
อย่างไรก็ตาม รายงานได้ระบุว่าบริษัท BMS ส่วนใหญ่ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด
ที่ปรากฏในรายงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการตลาดด้วยการลด
ราคา และการแจกของกำนัลฟรี เช่น ของเล่น กระเป๋า ผ้ากันเปื้อน ผ้าอ้อม หรือ
ปฏิทิน¹²⁵ กล่าวกันว่าบริษัทผู้ผลิตเช่น RB มัก ไม่ได้ริเริ่มการส่งเสริมการขาย
เหล่านี้ แต่ผู้ค้าปลีกทำกันเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อมีความเสี่ยงที่ผู้ค้าปลีกของ RB
และผู้ขายต่อผลิตภัณฑ์ BMS ไม่ปฏิบัติตาม WHO Code, RB และบริษัทอื่น ๆ
ควรใช้อำนาจต่อรองในการป้องกันผลกระทบของการไม่ ปฏิบัติตามข้อกำหนด
RB อาจต้องใช้อำนาจต่อรองในการบังคับใช้นโยบาย BMS ของตนกับผู้ค้าปลีก
เพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาได้ปฏิบัติตามนโยบาย BMS ของ RB

จากเรื่องนี้ ในระหว่างการเยี่ยมชมศูนย์กระจายสินค้าที่มีการบรรจุผลิตภัณฑ์
BMS ของ RB ทีมประเมินได้รับแจ้งจากคนงานว่าเขามักจะรวมการส่งเสริมการ
ตลาดไว้ในบรรจุภัณฑ์ เช่น บัตรของขวัญรวมลงในเอนฟาโกรแบบแพค หรือเอน
ฟาโกรแพคประหยัด 3 กล่องซึ่งจะลดราคาอีก แม้ว่าเอนฟาโกรไม่ใช่

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามนโยบาย BMS ของ RB แต่ตามมติของ WHA 69.9 ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดสำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกิน 36 เดือน จะได้รับความคุ้มครอง ดังนั้นจึงไม่ควรอนุญาตให้มีการแจกบัตรของขวัญหรือการส่งเสริมการตลาดด้วยการลดราคาสำหรับผลิตภัณฑ์ในหมวดอายุนี้

ความเสี่ยงต่อสุขภาพของการบริโภคนมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการสำหรับเด็ก

แม้ว่าจะไม่เฉพาะเจาะจงในบริบทของไทย แต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชาวไทยรายหนึ่งได้ยกขึ้นมากล่าวถึงผ่านการวิจัยขั้นทุติยภูมิว่านมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องมีส่วนผสมที่ไม่ดีต่อสุขภาพ เช่น มีน้ำตาลในปริมาณสูง

การวิจัยสรุปได้ว่านมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องและนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโตทำให้เด็กเล็กได้รับน้ำตาลเพิ่มมากเกินไป และโดยส่วนใหญ่การบริโภคนมชนิดนี้ 400 มล. ต่อวัน หมายความว่าจะได้รับน้ำตาลอิสระเกือบทั้งหมดหรือมากกว่าที่แนะนำให้ได้รับต่อวัน นมเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกปรุงแต่งและอาจกระตุ้นให้เด็กเล็กติดใจรสชาติหวาน ๆ ในเวลาต่อมาและทำให้ไม่ค่อยยอมรับประทานอาหารท้องถิ่นที่ไม่ผ่านการปรุงและแปรรูปน้อยที่สุดตามคำแนะนำ¹²⁶

ผลกระทบต่อสุขภาพอีกประการหนึ่งที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวถึง คือ ความเสี่ยงของผลกระทบต่อสุขภาพทารกและเด็กจากโรคที่มากับน้ำ เมื่อเด็กบริโภค BMS ผสมน้ำที่ปนเปื้อนในประเทศไทย ไม่เพียงแต่ในพื้นที่ชนบทเท่านั้น แต่ยังรวมทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้วยฉลากผลิตภัณฑ์ของ RB บนผลิตภัณฑ์ไทยทั้งหมดมีคำแนะนำที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเตรียมนมผงอย่างปลอดภัย และมีการเตือนทั่วไปเรื่องความเสี่ยงของการปนเปื้อนในน้ำ

แม้ว่าทีมประเมินจะไม่ได้ทำการวิจัยตามหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้น้ำที่ปนเปื้อนขงนมผงสำหรับทารก แต่เห็นได้ว่ามีความเสี่ยงต่อสุขภาพของเด็กหากได้รับ BMS ที่ชงด้วยน้ำที่ปนเปื้อนดังกล่าว ดังนั้นผู้ใช้นมผงดัดแปลงสำหรับทารกและโภชนาการสำหรับเด็กจะต้องได้รับความรู้ในเรื่องนี้ ตลอดจนต้องมีคำแนะนำที่ชัดเจนบนฉลากเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพดังกล่าว

4.2 การผลิตเอนฟาในประเทศไทย

ขั้นตอนต่อไปในห่วงโซ่คุณค่าของเอนฟา คือ การผลิตผลิตภัณฑ์ RB มีแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ IFCN แห่งเดียวในประเทศไทยซึ่งเป็นโรงงานที่เลือกมาตั้งไม่ไกลจากกรุงเทพฯ และใกล้กับท่าเรือ สนามบิน และจุดเชื่อมต่อทางถนน เพื่อให้สามารถขนส่งวัตถุดิบที่นำเข้าได้ง่ายและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายของ IFCN ที่เสร็จแล้วไปทั่วประเทศไทย และส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

กิจกรรมหลักของโรงงานที่ทีมประเมินได้เยี่ยมชม ได้แก่ การผลิต การวิจัยและพัฒนา และการจัดหาวัตถุดิบสำหรับสูตรนม IFCN โดยมีคนงานประจำประมาณ 250 คน และคนงานเหมาช่วง 200 คนทำงานอยู่ในโรงงานในช่วงเวลาของการประเมิน โรงงานปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง 5 วันต่อสัปดาห์และผลิตแบรนด์

หลัก 3 แบรินด์ ได้แก่เอนฟา (Enfa), ซัสตาเจน (Sustagen) และเจนเทิลแคร์ (Gentlecare)

ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจัดจำหน่ายทั่วประเทศไทย (ร้อยละ 40% ของการผลิตทั้งหมด) และร้อยละ 60% ส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย มัลดีฟส์ ปากีสถาน สิงคโปร์ ศรีลังกา และเวียดนาม ผลิตภัณฑ์หลักของเอนฟา ได้แก่ เอนฟามามา (Enfamama), เอนฟามิล เอพลัส (Enfamil A +), เอนฟาโกร เอพุลัส (EnfaGrow A +) และผลิตภัณฑ์เอนฟาแล็ค (EnfaLac) ต่าง ๆ โรงงานแห่งนี้เคยเป็นโรงงานผลิตของมีด จอห์นสัน (Mead Johnson) ก่อน RB เข้าซื้อกิจการ ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่ทันสมัยซึ่งมีบริษัทข้ามชาติอื่น ๆ อยู่ด้วยหลายแห่ง

ทีมประเมินได้เยี่ยมชมโรงงานของ RB ซึ่งทำการผลิต บรรจุ และจัดส่งผลิตภัณฑ์เอนฟา มีการจัดประชุมเริ่มต้นกับสมาชิกเจ็ดคนของทีมผู้บริหารระดับสูง และทีมประเมินได้เยี่ยมชมอุปกรณ์และเครื่องมือเพื่อให้เข้าใจการดำเนินงานในโรงงานได้ดีขึ้น ทีมงานยังได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้จัดการด้านสิ่งแวดล้อมของนิคมอุตสาหกรรมที่โรงงานตั้งอยู่ด้วย สุดท้าย ทีมงานได้ร่วมประชุมกับหนึ่งในผู้ให้บริการจัดหาแรงงานที่ RB ไม่ได้ว่าจ้างโดยตรงให้กับโรงงาน ทางทีมใช้เวลาที่เหลือขณะอยู่ในโรงงานสัมภาษณ์คนงาน รวมถึงกลุ่มคนงาน ฝ่ายผลิตในโรงงานของ RB เอง คนงานฝ่ายบรรจุภัณฑ์จากภายนอกและคนงาน ทำยกระบวนกรผลิต กลุ่มคนงานที่ไม่ใช่คนไทย และคนงานหญิงซึ่งเป็นตัวแทนของคนงานอีกประเภท รวมถึงพนักงานในโรงอาหารและพนักงานทำความสะอาด เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และพยาบาลประจำโรงงาน มีการสัมภาษณ์คนงานทั้งหมด 19 คน

4.2.1 ข้อสังเกตหลักเกี่ยวกับโรงงานเอนฟาของ RB ในบริบทแรงงานไทย ตารางที่ 12 ภาพรวมของเอนฟา – การสังเกตการปฏิบัติงานของตนเอง

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความเสี่ยง	สิทธิในการได้รับค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ สิทธิในการพักผ่อน และการมีเวลาว่าง สิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิที่จะได้รับค่าจ้างเท่ากันสำหรับงานที่เท่าเทียมกัน สิทธิในการมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมเพียงพอ สิทธิในการใช้น้ำ สิทธิในสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพ
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบ	คนงานในโรงงาน รวมถึง คนงานหญิงและคนงานที่มีภูมิหลังเป็นคนต่างด้าว คนงานไร้ฝีมือ สมาชิกในชุมชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงงาน
ประเด็นหลักที่พบ	การทำงานล่วงเวลาที่เป็นระบบ ปัญหาค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เงินโบนัสที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างแรงงานประจำและแรงงานตามสัญญาจ้าง การยกของหนัก การเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ และปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัยอื่น ๆ ผลกระทบสะสมที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชน รวมถึงผลกระทบต่อเรื่องการใช้หนี้ ตัวเลือกกลไกการร้องทุกข์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นหลักที่ทีมประเมินระบุความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนมีดังต่อไปนี้

ค่าจ้าง

ในโรงงานเอนฟาของ RB ไม่มีคนงานที่ถูกสัมภาษณ์รายงานว่าได้รับรายได้ต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ และคนงานหลายประเภท รวมถึงในโรงอาหารและพนักงานทำความสะอาดก็ได้รับค่าจ้างที่สูงกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ตามที่เน้นในหัวข้อ 3.3 ข้างต้น ค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย ไม่ได้หมายความว่า เป็นค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพซึ่งคนงานเหล่านี้ก็ยอมรับ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ทางโรงงานได้ลดจำนวนวันทำงานจากหกวันเหลือห้าวันต่อสัปดาห์ เนื่องจากความต้องการเอนฟาลดลงจึงทำให้การผลิตต้องลดลง เนื่องจากการลดวันทำงานลงเช่นนี้ ทำให้คนงานภายนอกทั้งหมดมีรายได้น้อยลงกว่าที่ผ่านมา บริษัทจัดหาแรงงานได้มีความพยายามที่จะทำให้การลดค่าแรงเกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยจ่ายค่าจ้างคนงานต่อไปที่ร้อยละ 75% ของค่าจ้างรายวันในวันที่หกที่พวกเขาเคยทำงาน อย่างไรก็ตาม คนงานได้กล่าวว่า เนื่องจากเวลางานลดลงทำให้ค่าจ้างที่เขาได้รับไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพอีกต่อไป พวกเขาเคยมีรายได้ประมาณ 8,000-9,000 บาทต่อ 15 วัน แต่ตอนนี้ค่าจ้างของพวกเขาอยู่ที่ประมาณ 6,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่จะหมดไปกับ การจ่ายค่าที่พักซึ่งมีราคาสูงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ชั่วโมงทำงาน

ในโรงงานที่ทำงานเจ็ดวันต่อสัปดาห์และตลอด 24 ชั่วโมง มีความเสี่ยงมากของการมีชั่วโมงการทำงานยาวนานเกินไป ในขณะที่มีกฎหมายควบคุมชั่วโมงการทำงาน ซึ่งรวมถึงการทำงานในระดับโรงงานโดยทั่วไป ในประเทศไทยชั่วโมงการทำงานจะยาวนาน โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่คนงานก็ยินดีกับชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน เนื่องจากการทำงานล่วงเวลากลายเป็นวิธีที่ช่วยให้ได้รับค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ในขณะที่เงินเดือนพื้นฐานต่ำเกินไป

ในขณะที่ทำการประเมินนั้น โรงงานเอนฟาเปิดทำการเพียงห้าวันต่อสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม การทำงานกะละ 12 ชั่วโมง และการทำงานล่วงเวลาอย่างเป็นระบบเป็นเรื่องปกติ ตัวอย่างเช่น พนักงานบรรจุหีบห่อจากภายนอกที่ทำงานในโรงงานมักจะต้องทำวันละ 12 ชั่วโมง โดยมีเวลาพัก 1.5 ชั่วโมง (พักกลางวัน 1 ชั่วโมงและ 0.5 ชั่วโมงก่อนเริ่มทำงาน ล่วงเวลา) ตามข้อมูลจากฝ่ายจัดการโรงงาน คนงานทุกคนสามารถลงชื่อทำงานล่วงเวลาตามสมัครใจ ก่อนเริ่มกะแต่ละครั้ง หากต้องการทำงานเกิน 8 ชั่วโมงทำงานในหนึ่งวัน ในทำนองเดียวกัน คนงานสามารถแจ้งหัวหน้างานของตนล่วงหน้าได้หากพวกเขาไม่ต้องการทำงานล่วงเวลา และในกรณีเร่งด่วน คนงานสามารถลาได้ตลอดเวลา แต่จากการสัมภาษณ์ คนงานที่จ้างจากภายนอกกลับเรียกการทำงานล่วงเวลาว่าเป็น “ภาระหน้าที่” เป็น “เงื่อนไขในการทำงาน” และเมื่อถูกถามถึงชั่วโมงทำงานกะปกติก็รายงานว่า เป็น 7.00 น. – 19.00 น. ซึ่งบ่งบอกถึงการใช้งานล่วงเวลาอย่างเป็นระบบกลุ่มคนงานของ RB เองที่ให้สัมภาษณ์ก็ยอมรับว่าพวกเขาสามารถลงชื่อทำงานล่วงเวลาในสัญญาด้วยความสมัครใจแต่ ‘ถ้าคุณเป็นพนักงานล่วงเวลา คุณก็ต้องทำล่วงเวลา’

อัตราค่าจ้างทำงานล่วงเวลาแตกต่างกันอยู่ระหว่าง 1 ถึง 3 เท่าของอัตราค่าจ้างรายชั่วโมงปกติ ตามที่อธิบายไว้ในหัวข้อ 3.3 ใน LPA ของไทยมีข้อบังคับเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานและการทำงานล่วงเวลา¹²⁷ ที่โรงงาน RB คนงานทุกประเภทที่รายงานว่าทำงานล่วงเวลา ยังรายงานด้วยว่าได้รับการชดเชยค่าล่วงเวลาตามกฎหมาย

อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ชั่วโมงการทำงานที่มากเกินไปตามที่อธิบายไว้ในหัวข้อ 3.3 ถือเป็นความเสี่ยงด้าน OHS เมื่อคนงานในโรงงานทำงานนานเกินไป หรือติดต่อกันหลายวันโดยไม่มีวันพัก และใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ ก็จะช่วยเพิ่มความชอบต่อมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ นอกจากนี้ โรงงานยังเป็นสถานที่ที่ส่งผลกระทบ ต่อสุขภาพประเภทต่าง ๆ ได้ หากมีการดำเนินมาตรการที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้อุปกรณ์ ป้องกัน การฝึกอบรม และช่องทางในการรายงานความเสี่ยง

ตามที่อธิบายไว้ในหัวข้อ 3.3 ประเทศไทยมีข้อบังคับที่กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานตาม OHS สำหรับแรงงานในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม มีการคาดการณ์ว่ามีโรงงานน้อยกว่า หนึ่งในสี่เท่านั้นที่ปฏิบัติตามมาตรฐาน OSH ของรัฐบาล¹²⁸ คนงานในโรงงานของ RB แสดงความพึงพอใจต่อสภาพการทำงาน ทั้งในแง่ของปริมาณงานและการควบคุมที่พอเหมาะ เมื่อเทียบกับโรงงานอื่น ๆ ที่พวกเขาเคยทำงานมา พวกเขายังกล่าวอีกว่า โดยทั่วไปแล้วทางโรงงานมีวัฒนธรรมด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่แข็งแกร่ง นอกจากนี้เรื่องลื่น สะดุด และการถูกบาดเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้ว ที่ผ่านมาเร็ว ๆ นี้ก็ยังไม่มียุบัติเหตุใหญ่ที่ทำให้ต้องหยุดงานเกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในการสัมภาษณ์ทั้งพนักงาน RB และคนงานที่จ้างจากภายนอก ได้ตั้งข้อสังเกตและกล่าวถึงข้อกังวลหลายประการ ซึ่งบ่งชี้ว่าที่โรงงานนี้ไม่มีการประเมิน ความเสี่ยงและผลกระทบของ OHS อย่างเป็นระบบ ที่มุ่งเน้นแนวโน้มผลกระทบต่อสุขภาพ ในระยะยาวจากการทำงานกะกลางคืน การเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ และการยกของหนัก คนงานกล่าวว่าพวกเขาได้ร้องขออุปกรณ์พยุงหลังที่ช่วยลดภาระการยกของหนัก 25 กก. แต่ได้รับการปฏิเสธโดยผู้บริหารที่แย้งว่าไม่มีการวิจัยใดที่แนะนำให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าว พวกเขายังกล่าวอีกว่าไม่มีระบบหมุนเวียนเพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากความเครียดซ้ำ ๆ นอกจากนี้ แม้ว่าในโรงงานจะมีพยาบาลที่ผ่านการฝึกอบรมประจำอยู่ตามกฎหมายท้องถิ่น แต่พยาบาลก็ไม่อยู่ในช่วงกะเย็น กลางคืน หรือวันหยุดสุดสัปดาห์ ดังนั้นจึงขาดการดูแลทางการแพทย์ที่ทันทั่วถึงอย่างเพียงพอแก่คนงาน ตัวอย่างเช่น คนงานจ้างจากภายนอก คนหนึ่งกล่าวว่าเขาถูกโลหะบาดในช่วงกะกลางคืนและต้องทำแผลเอาเอง

เสรีภาพในการรวมกลุ่ม

ตามที่อธิบายไว้ในข้อ 3.3 พนักงานมีสิทธิที่จะรวมกลุ่มและร่วมกันต่อรองตามกฎหมายไทย แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัด และคนงานจำนวนมากในประเทศไทยไม่ได้รวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน ที่โรงงานเอนฟาไม่มีสหภาพแรงงาน แต่ที่โรงงานอื่น ๆ ในนิคมอุตสาหกรรมมีสหภาพแรงงาน เช่นเดียวกับโรงงาน RB แห่งอื่น ๆ แม้ว่าฝ่ายบริหารของโรงงานจะไม่ยินยอมอย่างเป็นทางการในการต่อต้านการรวมตัวเป็นสหภาพ แต่ตัวแทนฝ่ายบริหารก็แสดงความกังวลต่อทีมประเมินหากคนงานในโรงงานจะรวมตัวกัน โดยชี้ให้เห็นว่าการรวมตัวเป็นสหภาพแรงงานในโรงงานอื่นก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้น ในอย่างไรบ้าง

แม้ว่าจะไม่ใช่หน้าที่ของผู้บริหารโรงงานในการจัดตั้งสหภาพแรงงาน แต่สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คือ ต้องเคารพสิทธิของคนงานและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้คนงานสามารถรวมตัวกัน ได้โดยเฉพาะในกรณีที่มีรายงานว่าคนงานถูกเลิกจ้าง เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมของ สหภาพ นายจ้างว่าจ้างผู้รับจ้างเหมาช่วงมาทำงานแทนคนงานที่เข้าร่วมการประท้วง การข่มขู่ผู้นำสหภาพแรงงาน และการ

ยุ่งให้เกิดความรุนแรงเพื่อขอให้ศาลตัดสิน ห้ามประท้วงและนัดหยุดงานตาม
แผนที่วางไว้ องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนยังกล่าวอ้างว่า นายจ้างพยายามปกปิด
กิจกรรมต่อต้านสหภาพแรงงานหลายต่อหลายครั้ง¹²⁹

ตามที่อธิบายไว้ โรงงานอื่นของ RB ซึ่งก็คือโรงงานผลิตคูเร็กซ์ มีสหภาพแรงงาน
และมีความแตกต่างด้านสภาพการทำงานที่เห็นได้ชัดหลายประการระหว่าง
โรงงานทั้งสอง ความแตกต่างเหล่านี้แสดงให้เห็นได้ว่าการมีสหภาพแรงงาน
สามารถนำไปสู่การเจรจา ระหว่างคนงานและฝ่ายบริหารที่ดีขึ้น และบ่อยครั้งที่
มีการใช้สิทธิแรงงานในทางปฏิบัติ ได้ดีขึ้นด้วย

กลุ่มเปราะบางในสถานที่ทำงาน

ตามที่อธิบายไว้ข้างต้นในหัวข้อ 3.3 แรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มหนึ่งในสถานที่
ทำงาน ของไทยที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิแรงงานมากที่สุด พวกเขาจะต้อง
จ่ายค่าธรรมเนียม การจัดหาหรือค่าธรรมเนียมในการต่ออายุใบอนุญาต
ทำงานเอง ซึ่งนายจ้างควรเป็นผู้จ่ายให้ พบว่าที่โรงงานของ RB หน่วยงานด้าน
แรงงานที่จ้างแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาร์ และกัมพูชาเป็นผู้จ่ายค่าใบอนุญาต
ทำงานและต่ออายุใบอนุญาต หากที่คนงานไม่สามารถ อ่านสัญญาเป็นภาษา
ไทยได้ เพื่อนร่วมงานจะอ่านเนื้อหาให้ฟังจนแน่ใจว่าคนงานผู้นั้น เข้าใจเนื้อหา
ก่อนการลงนาม

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคนงานที่ไม่ใช่คนไทยบางคนทำงานในโรงงาน ไม่
สามารถ อ่านภาษาไทยได้ จึงน่ากังวลว่าคนงานเหล่านี้จะไม่สามารถ อ่านป้าย
ความปลอดภัยและ ป้องกันภัย หรืออ่านนโยบายและขั้นตอนของโรงงาน RB ไม่
ออก ซึ่งรวมถึงการให้ข้อมูล สายด่วนแจ้งเรื่องหากต้องการยื่นเรื่องร้องเรียน

รูปภาพที่ 11 ห้องปั๊มนมแม่ที่
โรงงานผลิตเอนฟาของ RB

ผู้หญิงในที่ทำงานก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการถูกเลือกปฏิบัติและ
ความไม่ เสมอภาคในการปฏิบัติ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานไทยกำหนดให้
มีการประกัน การปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกันทั้งคนงาน
ชายและหญิง เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้
นอกจากนี้ ยังห้ามการล่วงละเมิดทางเพศหรือการคุกคามทางเพศต่อคนงาน

รวมถึงการคุ้มครองพิเศษสำหรับคนงานที่ตั้งครรภ์หรือคนงานเหม่าช่วง และห้ามใช้แรงงานเด็ก โดยมีการคุ้มครองเป็นพิเศษสำหรับคนงานอายุน้อยด้วย แม้ว่าจะมีการคุ้มครองอยู่บ้าง แต่ก็ยังมีความต่างของค่าจ้างระหว่างเพศที่เห็นได้ชัดในตลาดแรงงานของประเทศไทย และผู้หญิงมีรายได้น้อยกว่าผู้ชายในทุกภาคส่วนที่โรงงานเอนฟาของ RB มีห้องปัมนมแม่ เนื่องจาก RB เป็นบริษัท BMS และควรส่งเสริมและเอื้อให้พนักงานให้นมแม่อย่างเดียวยุติจนกว่าทารกจะอายุถึง 6 เดือนซึ่งเป็นสิ่งที่ดี ห้องนี้ช่วยให้ผู้หญิงสามารถทำงานต่อไปพร้อมกับทารกครบครันได้ในบทสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าในช่วงพัก คนงานหญิงบางคนใช้ห้องนี้เพื่อให้ทารก หรือนมแม่เก็บไว้

กลุ่มเสี่ยงกลุ่มสุดท้าย คือ คนงานที่อาศัยในที่พักที่นายจ้างจัดหาให้ บริษัทจัดหาแรงงานที่จัดหาคนงานภายนอกให้กับโรงงานของ RB ยังจัดหาที่พักให้กับคนงานด้วย หากพวกเขาต้องการใช้สถานที่เหล่านี้ คนงานที่ให้สัมภาษณ์บอกว่าพวกเขาไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่พักนี้ เนื่องจากถือว่าไม่สะดวกสบาย ดังนั้นจึงไม่มีผู้ให้สัมภาษณ์รายใดสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่พักคนงานนี้ได้ ในขณะที่ทำการประเมิน RB ไม่ได้ตรวจตราหรือตรวจสอบที่พักแห่งนี้เพื่อประเมินสภาพความเป็นอยู่ ซึ่งอาจต่ำกว่ามาตรฐาน

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

เป็นที่ทราบดีว่าโรงงานผลิตที่ผลิตน้ำเสียและของเสียสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ในเขตอุตสาหกรรมที่มีโรงงานหลายแห่งดำเนินการอยู่ มีความเสี่ยงต่อการสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสะสม เมื่อโรงงานมากกว่าหนึ่งแห่งผลิตของเสีย เกินกว่าที่ได้รับอนุญาตหรือปล่อยน้ำเสีย หรือก่อเสียงดังมากเกินไป ทีมประเมินไม่ได้ทำการประเมินทางเทคนิคเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของ โรงงานของ RB หรือเขตอุตสาหกรรมดังกล่าว พื้นที่บริเวณนั้นและสื่อต่างยกย่องนิคม อุตสาหกรรมที่พูดถึงนี้ในเรื่องวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากเจ้าของเขตอุตสาหกรรม มีความพยายามในเชิงรุกในด้านนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสิ่งแวดล้อมของเขต อุตสาหกรรมและบทวิจารณ์จากรายงานของสื่อพบว่าในขณะที่ในนิคมอุตสาหกรรมมี ระบบตรวจสอบมลพิษและสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังเคยมีการร้องเรียน เช่น เรื่องน้ำ ขาวชุมชน ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกังวลว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม¹³⁰ พวกเขาเรียกร้องทุกซ์เรื่องการปนเปื้อนของน้ำ การก่อสร้างสนามกอล์ฟในนิคมอุตสาหกรรมทำให้ ต้องปิดกั้นลำคลองสาธารณะ ซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำท่วม¹³¹ และการที่รถบรรทุกขับผ่าน ทำให้เกิดมลพิษทางเสียง แม้ว่าทีมประเมินจะไม่ได้รวบรวมหลักฐานที่ชัดเจนแต่ก็มี ความเสี่ยงที่ปัญหาเหล่านี้จะมีที่มาจากนิคมอุตสาหกรรมและรวมถึงโรงงานของ RB¹³².

4.3 ท่วงโซ่อุปทานของ RB: ชัฟฟลายเออร์ที่ได้รับเลือก – การบรรจุหีบห่อ การ ตกแต่งผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย

ตารางที่ 13 ภาพรวมของเอนฟา – ข้อสังเกตระดับกลางน้ำ

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความ เสี่ยง	สิทธิในค่าจ้างที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิในสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย สิทธิในการใช้น้ำและการสุขาภิบาล สิทธิในการทำงาน สิทธิในการจัดตั้ง และเข้าร่วมสหภาพแรงงาน สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับใช้แรงงาน สิทธิในข้อมูล สิทธิของชนกลุ่มน้อย
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับ ผลกระทบ	คนงานในโรงงาน รวมถึงคนงานที่เป็นผู้หญิง คนงานภายนอก คนงานไร้ฝีมือและคนงานที่มีภูมิหลังเป็นผู้ย้ายถิ่น และครอบครัวของพวกเขา
ประเด็นหลักที่พบ	สภาพปร่าบางสำหรับแรงงานข้ามชาติและแรงงานหญิง ข้อวิตกกังวลด้านสุขภาพและความปลอดภัย น้ำใช้และสุขอนามัยไม่เพียงพอ ข้อจำกัดด้านเสรีภาพในการสมาคม

แนวโน้มของปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดหาและการผลิต ส่วนผสมหลัก ของผลิตภัณฑ์เอนฟาของ RB ที่เกิดขึ้นนอกประเทศไทยนั้นไม่รวมอยู่ในขอบเขตของการประเมินนี้ ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหานมสด การผลิตนํ้านมผสม(Milk base) และนมผงขาดมันเนย และส่วนผสมหลักอื่น ๆ เช่น น้ำตาล

ในขณะที่ทีมประเมินไม่ได้ไปเยี่ยมชมชัฟฟลายเออร์วัตถุดิบรายใดที่ส่งนมผงหรือส่วนผสม อื่น ๆ ของผลิตภัณฑ์ แต่ทีมได้ไปเยี่ยมชมชัฟฟลายเออร์บรรจุภัณฑ์ที่ส่งฉลากบรรจุภัณฑ์ กระดาษแข็ง ฯลฯ ให้ทั้งแบรนด์ดูเร็กซ์และเอนฟา ชัฟฟลายเออร์บรรจุภัณฑ์รายนี้มีลูกค้าจากต่างประเทศจำนวนมาก และในช่วงเวลาของการประเมินมีพนักงานประมาณ 1,300 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นพนักงานประจำของบริษัท ยกเว้นพนักงานรักษาความปลอดภัย

ทีมงานยังได้เยี่ยมชมหนึ่งในผู้ให้บริการโลจิสติกส์บุคคลที่สี่รายสำคัญ (จากสามราย) ซึ่งเป็นผู้ตกแต่งผลิตภัณฑ์ของ RB และจัดจำหน่าย การตกแต่งผลิตภัณฑ์ครอบคลุมถึงกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นการเพิ่มลงบนบรรจุภัณฑ์สำหรับลูกค้าที่วางจำหน่ายไปก่อนหน้า ซึ่งอาจจะรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง: การเพิ่มดีลจำกัดเวลา หรือสินค้าที่ส่งเสริมการตลาด การมัดรวมกับผลิตภัณฑ์อื่น การประกอบเข้ากับหน่วยจัดแสดงสินค้า เป็นต้น ในกรณีของ RB ประเทศไทย การตกแต่งผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์เอนฟาใหม่ การติดฉลากใหม่ หรือการเพิ่มการส่งเสริมการตลาดหรือบัตรของขวัญลงในบรรจุภัณฑ์

เนื่องจากทั้งสองไซต์ดำเนินการโดยซัพพลายเออร์ของ RB ประเทศไทย การเยี่ยมชมและเปรียบเทียบไซต์ทั้งสองนี้ ทำให้ทีมประเมินเข้าใจได้ดีขึ้นว่าจรรยาบรรณคู่ค้าของ RB ได้ไปถึงซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจมากน้อยแค่ไหน และอย่างไร และพวกเขาได้นำหลักการที่กำหนดไว้ในจรรยาบรรณคู่ค้าของ RB ไปใช้กับผู้รับเหมาช่วงและคนงานภายนอกของตนอย่างไร จรรยาบรรณคู่ค้าของ RB กำหนดใช้กับซัพพลายเออร์ลำดับที่หนึ่งทั้งหมด อย่างไรก็ตาม RB ได้ดำเนินการเชิงรุกมากขึ้นในการนำหลักการดังกล่าวไปใช้สำหรับกลุ่มซัพพลายเออร์บางกลุ่ม และในปีนี้จะนำไปใช้กับซัพพลายเออร์ด้านวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

การเยี่ยมชมไซต์ทั้งสอง ทางทีมได้ร่วมประชุมเริ่มต้นกับทีมผู้บริหารเยี่ยมชมสถานที่ และการสัมภาษณ์กลุ่มแบบสั้น ๆ หรือการสัมภาษณ์กับคนงานประเภทต่าง ๆ เป็นรายบุคคล

4.3.1 ข้อสังเกตที่สำคัญเกี่ยวกับซัพพลายเออร์บรรจุภัณฑ์และศูนย์กระจายสินค้า

โรงงานบรรจุภัณฑ์ซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มบริษัทที่ดำเนินกิจการแบบครอบครัวไทย เป็นโรงงานที่ก้าวหน้า สถานที่ได้รับการดูแลอย่างดีพร้อมระบบการจัดการที่ได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดี การบริหารโรงงานแสดงให้เห็นถึงแนวปฏิบัติที่ดีในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นสิ่งที่พบได้ไม่บ่อยนักในธุรกิจไทย ได้แก่ มาตรฐานความปลอดภัยสูง อัตราการคงอยู่สูง และมีการนำการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวหน้ามาใช้ เช่น การเวียนผลัดเพื่อลดการทำงานต่อสัปดาห์ให้เหลือ 60 ชั่วโมงให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานสากลโดยไม่ต้องลดค่าจ้างสำหรับคนงาน แม้ว่าโรงงานไม่มีสภาพแรงงาน แต่ก็มีความระมัดระวังสวัสดิการคนงานที่ทำหน้าที่ได้ดีในการรับคำร้องต่าง ๆ เช่น ประเด็นเรื่อง OHS และผู้บริหารก็ได้จัดการแก้ไขแล้ว ในส่วนของผลกระทบ OHS พบว่ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงบางส่วน เช่น ขาดถุงมือสำหรับผู้ที่ใช้งานเครื่องตัด กาว มีด และเครื่องมือที่แหลมคม ขาดเก้าอี้ที่เหมาะสมกับสรีระสำหรับผู้ทำงานในท่าเดิมตลอดทั้งวัน และผลจากการต้องสูดดมหมึกกลิ่นแรง

ประเด็นหลักที่พบในโรงกระจายสินค้า คือเรื่องผลกระทบของ OHS และการมีน้ำใช้และสุขอนามัยที่ดี ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เรื่องที่น่ากังวลที่สุดคือคนงานส่วนใหญ่กล่าวว่าพวกเขาไม่มีน้ำสำหรับดื่มอย่างเพียงพอในสถานที่ทำงาน ตามที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศระบุ “นายจ้างมีหน้าที่จัดหาปริมาณที่ปลอดภัยในปริมาณที่เพียงพอและเข้าถึงได้ง่ายให้กับคนงาน เนื่องจากการขาดน้ำสามารถลดสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ ลดประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในที่ทำงาน”¹³³ คนงานยังแสดงให้เห็นว่าจำนวนห้องสุขาไม่เพียงพอ ไม่มีการแยกสุขาสำหรับคนงานชายและหญิง และมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน และไม่ถูกสุขลักษณะ ตามแหล่งข้อมูลของ ILO เดียวกันนี้กล่าวว่า “นายจ้างควรจัดหาห้องสุขาให้เพียงพอ โดย

พิจารณาจากพื้นที่ทำงานและจำนวนคนงานเนื่องจากการให้คนงานรอเข้าห้องน้ำ ทำให้เกิดความหงุดหงิด เกิดปัญหาสุขภาพและทำให้ประสิทธิภาพการทำงาน ลดลง ห้องสุขาควรแยกเพศและมีป้ายระบุอย่างชัดเจน และควรรักษาความ สะอาดสถานที่และอุปกรณ์ด้านสุขอนามัย”¹³⁴

จากประเด็นที่ค้นพบข้างต้น ขอแนะนำให้ซัพพลายเออร์ทั้งสองรายดำเนินการ ประเมินความเสี่ยงด้าน OHS และหลักวิธีปฏิบัติด้วย WASH ในเชิงลึกและ แก้ไขปัญหาที่พบ ซึ่งมีรายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารข้อเสนอแนะแยกต่างหาก สำหรับโรงงาน นอกจากนี้ ขอแนะนำให้ RB ประเทศไทยรวมซัพพลาย เออร์เหล่านี้ไว้ในโปรแกรมการตรวจสอบภายในในเรื่องสิทธิมนุษยชนและ OHS ครั้งต่อไป

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือผู้รับเหมาจากภายนอกรายหนึ่งไม่ได้มีมาตรฐาน ความปลอดภัยระดับเดียวกันกับคนงานของโรงงาน เช่น พนักงานเก็บขยะสวม รองเท้าและทำงานในบริเวณโรงงาน กรณีหลังนี้แสดงให้เห็นว่า ยังคงมีความ เสี่ยงอยู่ แม้ว่า RB ประเทศไทยจะกำหนดให้ซัพพลายเออร์ทำตามจรรยาบรรณ คู่ค้า และซัพพลายเออร์เองก็มีหลักปฏิบัติและโปรแกรมการตรวจสอบซัพพลาย เออร์ของตนเอง แต่บางประเด็นก็ยังพลาดไปซึ่งอาจนำไปสู่อันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยได้ ตัวอย่างดังกล่าวยิ่งตอกย้ำข้อวิพากษ์วิจารณ์ทั่วไปเกี่ยว กับ การปฏิบัติตามโปรแกรมการบริหารซัพพลายเชน ที่มีความรับผิดชอบที่ เกี่ยวข้อง เช่น แบบสอบถามและการตรวจประเมินตนเอง

ประเด็นเสี่ยงสำคัญสุดท้ายที่เราพบนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มเสี่ยงภายในโรงกระจาย สิ้นค้า เช่น แรงงานข้ามชาติซึ่งตามสถานะแล้วขาดทักษะภาษาไทย ฯลฯ และมัก ตกอยู่ในสถานะที่เปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาไม่มีสัญญาการทำงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร กลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ เช่น คนงานหญิงภายใต้สัญญาที่ ไม่รู้หนังสือจึงไม่สามารถเข้าใจสัญญาและป้ายความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ได้ ตัวอย่างความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิแรงงานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าโครงการของ RB ประเทศไทยในเรื่องการจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างมี ความรับผิดชอบต้องได้รับการปรับปรุงเมื่อต้องเผชิญกับซัพพลายเออร์ที่มีความ เสี่ยงสูง การระบุซัพพลายเออร์ที่มีความเสี่ยงสูงอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับซัพพลายเออร์ที่มีผู้รับเหมาช่วงที่อาจจางคนงานกลุ่มเสี่ยง ไปกับการตรวจสอบเฉพาะจุดเป็นประจำและการสนทนาอย่างต่อเนื่องระหว่าง RB ประเทศไทย และซัพพลายเออร์ในเรื่องความเสี่ยงและผลกระทบและวิธีแก้ไขปัญหาล่าช้า สามารถช่วยบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าวได้

4.4 แง่มุมระดับต้นน้ำ: การนำเข้านมผสม (MILK BASE) และนมผงเพื่อ ผลิตผลิตภัณฑ์เอนฟา

นมหรือผลิตภัณฑ์นมสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์เอนฟาไม่ได้มีแหล่งที่มาจาก
ภายในประเทศไทย ในด้านของส่วนผสมจากนม ซึ่งเป็นจุดเน้นของส่วนนี้ ส่วน
ผสมจากนมที่ RB นำเข้าเป็นหลัก (ประกอบด้วยเวย์โปรตีนเข้มข้น 80 แลคโตส
เคซีน นมผงพร้อมมันเนอโปรตีนสูง และบางครั้งก็มีส่วนผสมพิเศษบางอย่างขึ้น
อยู่กับสูตร) ผลิตภัณฑ์นี้นำเข้าจากโรงงานของ RB ในสิงคโปร์ RB จัดหาแหล่ง
นมจากนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ และมีส่วนน้อยที่มาก
จากสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ RB ยังนำเข้านมผงขาดมันเนอ
เพื่อการผลิตน้ำนม และนมผงกึ่งไขมันต่ำเพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์เอนฟาสูตร
3 และ 4 ด้วย

องค์กรพัฒนาเอกชนหลายแห่งชี้ให้เห็นว่าการนำเข้านมจากยุโรปหรือประเทศที่
พัฒนาแล้วอื่น ๆ ไปยังประเทศต่าง ๆ เช่น บังกลาเทศ¹³⁵ และประเทศใน
แอฟริกา เช่น เซเนกัล อาจส่งผลเสียต่อการพัฒนาภาคการผลิตนมของประเทศ
และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในประเทศเหล่านี้ บางบริษัทก็ได้ตระหนักถึง
ปัญหาเหล่านี้ด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในบทความเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บริษัทนม
ของเดนมาร์กที่เข้าสู่เซเนกัล บริษัทระบุว่า การนำเข้าจำนวนมากอาจส่งผลกระทบ
เชิงลบต่อตลาดนมในท้องถิ่น โดยผู้บริโภครายย่อยไปใช้นมผงเพียงอย่าง
เดียว ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมไม่สามารถขายได้นมได้¹³⁶

ผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาภาคการผลิตนมของประเทศอาจนำไปสู่ผลกระทบ
ทุบด้าน สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสูญเสียวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้
เลี้ยงโคนมรายย่อยและผลกระทบต่อสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ
จากรูปแบบธุรกิจของ RB ในการนำเข้ส่วนผสมนมสำหรับผลิตภัณฑ์ตระกูลเอน
ฟาทำให้ได้บทวิเคราะห์สั้น ๆ จากการวิจัยขั้นทุติยภูมิเรื่องแนวโน้มผลกระทบ
การนำเข้ส่วนผสมนมในบริบทของไทย ซึ่งแสดงอยู่ด้านล่าง

4.4.1 ภาคการผลิตนมของไทยและแนวโน้มผลกระทบของการนำเข้าผลิตภัณฑ์นม

ตารางที่ 14 ภาพรวมของเอนฟา – ข้อสังเกตระดับต้นน้ำ

ภาพรวมของส่วนนี้	
สิทธิหลักที่ตกอยู่ในความเสี่ยง	สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ สิทธิในการมีส่วนร่วม
ผู้ถือครองสิทธิที่อาจได้รับผลกระทบ	เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย และสหกรณ์โคนมรายย่อย
ประเด็นหลักที่พบ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทยผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย

ที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่เคยเป็นประเทศผู้ผลิตนมรายใหญ่ อุตสาหกรรมนี้พัฒนาขึ้นในทศวรรษ (ค.ศ.) 1960 ซึ่งเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างราชวงศ์เดนมาร์กและราชวงศ์ไทยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์นม ในช่วงปี 1980 ไทยนำเข้าโคนม 50,000 ตัว จากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ การบริโภคนมและการผลิตนมและผลิตภัณฑ์นมเป็น ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไม่นานในประเทศไทยและระดับการบริโภคต่อหัวยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากไม่มีวัฒนธรรมการบริโภคและการผลิตนมจนกระทั่งต้นทศวรรษ (ค.ศ.) 1980 นมส่วนใหญ่ที่บริโภคในประเทศไทยจึงเป็นนมนำเข้า

ตั้งแต่ปี 2015 ประเทศไทยมีกำลังการผลิตน้ำนมดิบ 2,800 ตันต่อวันหรือมากกว่า 1 ล้านตันต่อปีเล็กน้อย ซึ่งร้อยละ 40% เป็นนมสำหรับโครงการนมโรงเรียนของรัฐบาล อีก 60% ที่เหลือเข้าสู่ภาคผลิตภัณฑ์นมเชิงพาณิชย์ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีความต้องการผลิตภัณฑ์นมเพิ่มขึ้น ทำให้มีการผลิตเพิ่มขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ความต้องการยังคงมีมากกว่าปริมาณการผลิต ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องพึ่งพาการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์จากนมอยู่

ประเทศไทยมีกฎระเบียบการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมที่เข้มงวด โดยมีโควตาการนำเข้าและภาษีการค้าเพื่อปกป้องภาคการผลิตนมของไทย เพื่อปกป้องเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในประเทศ ส่วนหนึ่งมาจากการควบคุมการนำเข้าส่วนผสมจากนม จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการนมและผลิตภัณฑ์นม ตัวอย่างเช่น ปริมาณนมพร่องมันเนยที่อนุญาตให้นำเข้าของต่อปีจะกำหนดโดยปริมาณการผลิตนมวัวสดในประเทศในแต่ละปี ทั้งนี้เพื่อมั่นใจได้ว่าการใช้นมโคในประเทศอย่างเต็มที่ และนำเข้านมพร่องมันเนยเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการที่เหลือในประเทศเท่านั้น จากนั้น ปริมาณที่อนุญาตให้นำเข้าจะถูกแบ่งเป็น “โควตา” สำหรับผู้นำเข้าแต่ละราย การนำเข้านมพร่องมันเนยภายในโควตาที่ได้รับอนุญาตจะต้องเสียภาษี

นำเข้าร้อยละ 5% ในขณะที่ผู้นำเข้าที่ต้องการนำเข้านมพร้อมมันเนยเกินโควตา
จำเป็นต้องเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 200% หากนำเข้าเพื่อส่งตลาดไทย นักวิจารณ์
ให้เหตุผลว่าแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ผลิตนำเข้านมสูงกว่าการซื้อนมที่ผลิตภายใน
ประเทศด้วยนั้น เพราะอัตราภาษีนำเข้าที่ต่ำ ประเทศไทยนำเข้านมผงประมาณ
50,000 ตันต่อปี ในปี 2019 ไทยนำเข้านมผงพร้อมมันเนย 61,305 ตัน¹³⁷
โควตาที่ RB ได้รับภายใต้ ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (WTO) มีทั้งหมด 415
เมตริกตันในปี 2019¹³⁸

อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความมุ่งมั่นของไทยในฐานะสมาชิกของ WTO ไทยจะต้อง
คลายกฎระเบียบการนำเข้าที่เข้มงวดและลดการจำกัดโควตาและการกีดกัน
การนำเข้านม ภายในปี 2003 ประเทศไทยจึงต้องอนุญาตให้มีการค้าผลิตภัณฑ์
นมอย่างเสรี และลดภาษีนำเข้าจากร้อยละ 5% เหลือร้อยละ 1% สำหรับ
ผลิตภัณฑ์บางประเภท เช่น นมผงสำหรับ ทารก นอกจากนี้ประเทศยังต้องถอน
ข้อกำหนดบังคับใช้ชั้นส่วนและวัตถุดิบที่ผลิตในประเทศ ซึ่งถูกนำมาใช้ในปี
1983 เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงโคนม การจำกัดโควตาในการนำเข้านมเต็มมันเนย
ถูกยกเลิกไป ในขณะที่โควตาของนมผงพร้อมมันเนยยังคงมีอยู่ นอกจากนี้ภายใต้
ความตกลงการค้าเสรีทวีปเอเชีย (TAFTA) ซึ่งได้มีการลงนามอย่าง
เป็นทางการ ในเดือนกรกฎาคม 2004 และมีผลบังคับใช้ในเดือนมกราคม 2005
ทำให้มีการยกเลิกภาษีผลิตภัณฑ์นมสำหรับนมผงและโยเกิร์ตที่นำเข้าจาก
ออสเตรเลีย¹³⁹

นักวิจารณ์ได้โต้แย้งว่าการเปิดเสรีการนำเข้านมนี้ทำให้มีการนำเข้านมเพิ่มขึ้น
อย่างมาก และการซื้อนมที่ผลิตในประเทศลดลงจนส่งผลเสียต่อการเลี้ยงโคนม
ในท้องถิ่น จากการศึกษาของ Rabobank ในปี 2004 กล่าวว่า ข้อตกลงทางการ
ค้าระหว่างไทยและนิวซีแลนด์จะส่งผลเสียต่อตลาดนมของไทย เกษตรกรผู้เลี้ยง
โคนมของไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขันด้านราคา เนื่องจากราคารับ
จำหน่ายนมดิบของไทยสูงกว่า ราคาส่วนผสมนมที่นำเข้า จากการศึกษาเดียวกัน
นี้ ยังชี้ให้เห็นอีกว่า ผู้แปรรูปนม ชอบใช้ส่วนผสมจากนมที่นำเข้า เนื่องจากมี
คุณภาพสูงกว่าและราคาต่ำกว่า¹⁴⁰

จากข้อมูลประกอบเหล่านี้ ความท้าทายหลักประการหนึ่งสำหรับภาคการผลิต
นมของไทย คือ ผู้แปรรูปนมรายใหญ่ รวมถึงบริษัทที่ใช้ผลิตภัณฑ์นมนำเข้าเป็น
ส่วนประกอบหลักสำหรับผลิตภัณฑ์ของตน เช่น RB ในประเทศไทยจึงมีแรงจูงใจ
ในการซื้อผลิตภัณฑ์นมนำเข้าที่ราคาถูกลงกว่านมไทยในท้องถิ่นที่มีราคาค่อนข้าง
แพง การที่บริษัทนมข้ามชาติเข้ามาในตลาดไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ อาจทำให้
อุตสาหกรรมนมของไทยได้รับผลกระทบ ที่รุนแรงขึ้น¹⁴¹

มีบริษัทผลิตภัณฑ์นมข้ามชาติจำนวนมากจาก เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่นและ สิงคโปร์
ดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศไทย และมีบริษัทอื่น ๆ ที่สนใจที่จะเข้าร่วมด้วย
เนื่องจากตลาดนมของไทยมีศักยภาพในการเติบโต เป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่าการ

เข้ามาของบริษัทนมจากต่างประเทศนี้อาจไม่ส่งผลดีต่อตลาดในประเทศ เนื่องจากบริษัทเหล่านี้ส่วนใหญ่เอานมนำเข้ามาบรรจุใหม่ ซึ่งเป็นกรณีเดียวกับในประเทศแอฟริกาตะวันตก และส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตนมในประเทศ¹⁴²

การพัฒนาในประเทศไทยได้แสดงให้เห็นตัวอย่างบางส่วนที่สนับสนุนประเด็นที่ยกมากล่าวข้างต้น ตัวอย่างเช่น ในระหว่างปี 2005 ถึง 2007 ประชากรโคนมในประเทศไทยลดลงจาก 310,000 เหลือ 297,000 ตัว ประชากรวัวและการผลิตนมที่ลดลงในช่วงสองปีนี้ ส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรรายย่อยและสหกรณ์โคนมขนาดเล็ก ซึ่งการลดลงนี้เป็นผลมาจากราคาน้ำมันเบนซินที่ปรับตั้งสูงขึ้นซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตนมสูงขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม การขึ้นภาษีนำเข้าดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นยังถูกมองว่าเป็นปัจจัยสนับสนุน¹⁴³.

ในอนาคต เมื่อมีการลงนามในข้อตกลงการค้าใหม่ระหว่างไทยกับ ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ ที่ได้มีการวางแผนไว้สำหรับปี 2025 โดยจะมีการยกเลิกภาษีและโควตาสินค้าจากประเทศเหล่านี้ ซึ่งรวมถึงการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมด้วย จึงคาดว่าไทย อาจมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมเพิ่มขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ ตามที่รายงานโดยองค์การอาหารและเกษตร (FAO) ปี 2017 คาดว่าไทยจะมีการเพิ่มการนำเข้านมผงขาดมันเนย¹⁴⁴ การนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมที่เพิ่มขึ้นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อตลาดนมของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอุตสาหกรรมนมไม่ได้มีการเตรียมที่จะแข่งขันกับผลิตภัณฑ์นมนำเข้าซึ่งมีคุณภาพดีกว่า ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมของไทยจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนให้เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตนมในท้องถิ่น เพื่อพร้อมที่จะแข่งขันกับผู้ผลิตจากต่างประเทศให้ได้¹⁴⁵ บริษัทต่าง ๆ เช่น RB มีบทบาทในการเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อาจจะต้องพิจารณาแนวทางการนำเข้าอีกครั้ง และสำรวจว่าจะสามารถหาแหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่นได้มากขึ้นได้อย่างไร รวมทั้งให้การสนับสนุนการพัฒนาภาคการผลิตนมในท้องถิ่นด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) และอื่น ๆ

ไม่มีการศึกษาเชิงลึกเพื่อประเมินผลกระทบต่อภาคการผลิตนมของไทยจากการนำเข้า ส่วนผสมนมของ RB จากสิงคโปร์และประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ เช่น นิวซีแลนด์และยุโรป อย่างไรก็ตามจากบริบทข้างต้น และจากข้อเท็จจริงที่ว่า RB นำเข้าส่วนผสมนมจากประเทศพัฒนาแล้วจำนวนมากมาผลิตผลิตภัณฑ์ IFCN ในประเทศไทย จึงมีความเสี่ยงที่แนวทางการนำเข้าดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยของไทย ความเสี่ยงข้อนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับประเทศไทยเท่านั้น แต่เป็นไปได้ว่าตลาดสำคัญอื่น ๆ ของ RB เช่น อินเดีย และ จีน ซึ่งเอนฟาเป็นผู้มีบทบาทรายใหญ่ยิ่งกว่า ก็เผชิญความเสี่ยงดังกล่าวเช่นกัน ตัวอย่างเช่น จีนเองก็เป็นหนึ่งในผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์นมรายใหญ่ที่สุด

บทที่ 5

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ดังที่แสดงไว้ข้างต้น เมื่อขยายดูเรื่องสิทธิมนุษยชนกับทั้งคูเร็กซ์และเอนฟาในบริบทของไทย ทำให้เห็นผลกระทบทั้งที่มีโอกาสเกิดขึ้น และที่เกิดขึ้นจริงที่ RB เป็นผู้ก่อ มีส่วนทำให้เกิด หรือมีความเชื่อมโยงโดยตรงทั้งหมด ซึ่งบางส่วนอยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงของ RB และควรได้รับการยุติและแก้ไขเท่าที่ทำได้ ส่วนอื่น ๆ ต้องอาศัยพันธมิตรทางธุรกิจหรือเป็นเรื่องที่อยู่ภายนอกการควบคุมโดยตรงของ RB และต้องอาศัยแนวทางการทำงานร่วมกันมากขึ้น เช่น การใช้อำนาจต่อรองและใช้ความพยายามในการเพิ่มอำนาจต่อรอง หากเผชิญกับกรณีทีในปัจจุบันไม่สามารถสร้างความแตกต่างเองได้

ด้านล่างนี้คือข้อเสนอแนะในการจัดการกับประเด็นหลัก ๆ ที่พบใน HRIA นี้ ข้อเสนอแนะบางข้อให้ไว้เพื่อจัดการกับรายละเอียดบางประเด็นที่สังเกตได้จากการเยี่ยมชมภาคสนาม โดยเป็นการแก้ปัญหาในระยะสั้น นอกนั้นเป็นการจัดการกับสาเหตุของปัญหาที่ซ่อนอยู่และปัญหาเชิงระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบระยะยาวที่ยั่งยืน ข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็นสองแบรנדุดังที่กล่าวถึงใน HRIA นี้ แต่บางส่วนอาจเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ RB ทั่วทั้งประเทศไทย หรือทั้งในระดับภูมิภาคหรือระดับโลก ข้อเสนอแนะบางข้อมีไว้เพื่อให้บริษัทหยุดดำเนินการเท่านั้น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ก็ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง RB สำนักงานใหญ่และ RB ประเทศไทย

RB ควรจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างน้อยหนึ่งแผนเพื่อนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปปฏิบัติ และดึงบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมาเป็นที่ปรึกษาในการวางแผน นอกจากนี้ RB ควรรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดการกับประเด็นที่พบจากการศึกษานี้ และปัญหาที่เผชิญ

5.1 ข้อเสนอแนะคูเร็กซ์

5.1.1 การจัดการกับความเสียงและผลกระทบตั้งแต่ ระดับต้นน้ำที่ไหลออกไป

1. การจัดการกับความเสียงและผลกระทบจากระดับต้นน้ำที่ไหลออกไปนั้น ต้องอาศัยแนวทางการทำงานร่วมกันและภาวะผู้นำแบบปัจเจก (Individual leadership) จาก RB เพื่อให้แน่ใจว่ามีการดำเนินการในระดับอุตสาหกรรม RB ควรกำหนดทางเลือกพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง การทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วน การประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลาย ๆ กลุ่ม หรือในทำนองเดียวกันนี้ ซึ่งจะเข้ามาจัดการกับประเด็นหลักที่มีความเสี่ยง โดยใช้แนวทางที่มีสิทธิเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การดำรงชีวิต แรงงาน

ข้ามชาติ สิทธิในที่ดิน สุขภาพและความปลอดภัย เป็นต้น กระบวนการกำหนดดังกล่าวควรรวมถึงการวางแผนโครงการริเริ่มที่มีอยู่และวางตัวพันธมิตรที่เชื่อถือได้ ตัวอย่างหนึ่ง คือ ผลงานของ IOM และแบรนดิกีฬาชั้นนำที่แก้ไข ปัญหาแรงงานข้ามชาติในภาคยางพาราของเวียดนาม¹⁴⁶ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ Farmer Income Lab ซึ่งก่อตั้งโดย Mars รับฟังความคิดเห็นของธุรกิจอื่น ๆ ที่กำลังดำเนินการ กับความท้าทายในห่วงโซ่อุปทานทางการเกษตร (เช่น Unilever, Mars, Nestlé และ Danone) รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศที่กำลังดำเนินการในประเทศ เหล่านั้น (เช่น Oxfam International) อาจเป็นวิธีที่ช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลมารวบรวมเป็นวิธีที่มีประโยชน์มากที่สุดสำหรับ RB ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการจัดการปัญหาเหล่านี้ในระดับอุตสาหกรรม ประเทศ หรือระดับโลกได้

2. นอกจากนี้ RB ควรสำรวจและออกแบบแผนการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มบทบาทของตนในการ สร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรและผู้กรีดยางที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานของตนว่า จะได้รับค่าแรงพอดำรงชีพและสามารถบรรลุมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม แม้ว่าราคายางพาราจะอยู่ในระดับต่ำก็ตาม RB ควรแจ้งแผนการดังกล่าวให้ทราบโดย ก) ทำการวิเคราะห์ค่าจ้างประทังชีพโดยมีองค์กรผู้เชี่ยวชาญในภูมิภาค การผลิตยางที่เป็นแหล่งวัตถุดิบของ RB ให้การช่วยเหลือ และการกำหนดของฐานค่าจ้างให้ใกล้เคียงกับที่เกษตรกรได้รับในปัจจุบัน รวมทั้ง ข) ทำการวิเคราะห์แบบองค์รวมในเรื่องปัจจัยอำนาจต่าง ๆ ที่สามารถจัดการกับผลกระทบต่อเกษตรกรและผลประโยชน์ของพวกเขา เมื่อมีการพัฒนาแผนการเหล่านั้นแล้ว RB ควรจะจัดประชุมให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจภายในทำการตัดสินใจว่าจะเดินหน้าต่อไปอย่างไร แผนที่ควรพิจารณา ได้แก่:
  - 2.1. ใช้อำนาจต่อรองกับซัพพลายเออร์น้ำยางของ RB เพื่อให้จ่ายค่าจ้างรายวัน ให้กับเกษตรกรตลอดจนค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ทำให้ได้ค่าจ้างพอประทังชีวิต แม้ว่าจะหมายความว่า RB จะต้องจ่ายราคาที่สูงตามมากก็ตาม
  - 2.2. หาซัพพลายเออร์ระดับกลางน้ำทางเลือกที่ยินดีรับประกันการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อธุรกิจของตนเอง รวมทั้งต่อเกษตรกรรายย่อยด้วย
  - 2.3. สร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเครือข่ายเกษตรกรกรรม เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการทำการเกษตรที่ยั่งยืน เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร/คนงานในฟาร์ม เช่น การซื้อผลผลิตโดยตรงจากเกษตรกรโดยมีราคาประกันรายวันเท่ากับค่าจ้างเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งอาจต้องมีการลงทุนในรูปแบบของการตั้งโรงงานแปรรูปขั้นต้นของ RB ในภูมิภาค ซึ่งทำให้ RB สามารถควบคุมสภาพการทำงานและความเป็นอยู่ของคนงานในโรงงาน หรือในรูปแบบของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดเก็บและการขนส่ง เพื่อให้แน่ใจว่ามีการรวบรวมและขนส่งสินค้าจากสหกรณ์ฐานไปกรุงเทพฯอย่างปลอดภัย
  - 2.4. ค้นหาความร่วมมือในโครงการริเริ่มที่มีอยู่และสมาคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึง สมาคมยางพาราที่เป็นธรรม¹⁴⁷ ซึ่งมีอยู่ในประเทศไทย

- และสหกรณ์ยางพารา ของไทย ก่อนที่จะมีการจัดตั้งความร่วมมือใด ๆ RB ควรดำเนินการตรวจสอบ สถานะของพันธมิตรในเรื่องแนวโน้มความเสี่ยงที่มาพร้อมกับการเป็นหุ้นส่วนนั้น ๆ
- 2.5. ร่วมมือกับการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ในการหาคู่ค้าที่มีศักยภาพในการจัดหาวัตถุดิบ โดยพิจารณาจากการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขสถานการณ์ในระยะยาว ก่อนที่จะมีการจัดตั้งความร่วมมือใด ๆ RB ควรดำเนินการตรวจสอบ สถานะของพันธมิตรในเรื่องแนวโน้มความเสี่ยงที่มาพร้อมกับการเป็นหุ้นส่วนดังกล่าว
3. หาก/เมื่อดำเนินการความสัมพันธ์ทางการค้าโดยตรงกับชาวสวนยาง ให้ใช้ราคาและเครื่องมือเชิงพาณิชย์อื่น ๆ ในการจูงใจเพื่อให้แน่ใจว่าการทำสวนยางมีความยั่งยืนและจัดการปัญหาทางสังคม และกำหนดเกณฑ์ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมสำหรับเกษตรกรที่ต้องการทำธุรกิจกับ RB ตัวอย่างเช่น ชาวสวนยางไรที่ดินอาจได้รับเงินชดเชยที่ดีกว่าจากการรับประกันโคเวต้า แสดงให้เห็นถึงการใส่ใจมาตรการด้านสุขภาพและความปลอดภัย เช่น การลดสารกำจัดศัตรูพืช การศึกษาและ PPE อาจเป็นข้อกำหนดเพิ่มเติมในสัญญา หาก RB ทำงานผ่านคู่ค้า ให้ใช้อำนาจต่อรองกับคู่ค้าเหล่านี้เพื่อให้นำโครงสร้างค่าตอบแทนตามสิทธิมนุษยชนดังกล่าวไปปฏิบัติ
4. ปรับปรุงความสัมพันธ์และคุณค่าของคู่ค้าที่มีอยู่เมื่อพิจารณาถึงการพลาดโอกาสตามที่อธิบายไว้ในรายงานนี้ คู่ค้าที่มีอยู่และคู่ค้าใหม่ทั้งหมดควรให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักและประเด็นสำคัญที่ระบุไว้ในการประเมินนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับคู่ค้าทั้งสองที่มีอยู่:
- 4.1. PPAT: ก) ให้ความสำคัญกับผู้กรีดยางและคนงานในฐานะอุปทานของ RB ในโครงการสุราษฎร์ธานีรวมถึงการใช้ประโยชน์จากการใช้ประโยชน์เพื่อให้แน่ใจว่า PPAT สร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิผลกับทั้ง EF และซัพพลายเออร์กลางน้ำ ข) สำรองศักยภาพในการขยายขอบเขตการแทรกแซงของ PPAT เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านสุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงความเสี่ยงที่ระบุไว้ในรายงานฉบับนี้ และแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพที่เรื้อรังของเกษตรกรชาวสวนยาง และคนงาน นอกเหนือไปจากสุขภาพทางเพศและการเจริญพันธุ์ (เช่น ผลกระทบที่เกี่ยวข้อง กับ OHS ตลอดจนการใช้ยาเสพติด)

4.2. โปรแกรม EF Rurality: มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการย้่า วัตถุประสงค์และวิธีการของโปรแกรมครั้งต่อไปเพื่อปรับแต่งทฤษฎี การเปลี่ยนแปลงของโปรแกรม และสร้างความมั่นใจว่าทาง โปรแกรมรับทราบประเด็นสำคัญที่ระบุในรายงานนี้ และทาง โปรแกรมจะจัดการกับรากเหง้าของปัญหาในเชิงรุกและเป็นส่วน หนึ่งของ การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ หากมีความต้องการที่จะใช้ EF มากขึ้นในการจัดการกับความท้าทายทางสังคมและสิทธิมนุษยชน รวมถึงในระดับโรงงานของซัพพลายเออร์ก็จะต้องมีการพัฒนา ศักยภาพ

5.1.2 การจัดการกับความเสียงและผลกระทบระดับกลางน้ำ

5. หาก RB ยังดำเนินธุรกิจกับซัพพลายเออร์ยาราระดับกลางน้ำที่มีอยู่ใน ปัจจุบันต่อไป RB ควรใส่ข้อกำหนดด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ใน การเจรจาและการทำธุรกรรมทางการค้ากับซัพพลายเออร์ แม้ว่าจะทำให้ RB ต้องจ่ายราคาสูงกว่าปกติก็ตาม ระบุอุปสรรคในการดำเนินการในทาง ปฏิบัติ เช่น หากการจัดการการจัดซื้อจัดจ้างจากส่วนกลางในสหราชอาณาจักรจะเป็นอุปสรรคที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น
6. ใช้ ‘แผนงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงงาน’ ที่พัฒนาขึ้นมาเป็นส่วน หนึ่งของ การประเมินนี้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไข ระยะสั้นร่วมกับ ซัพพลายเออร์ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและติดตามผล ตรวจสอบให้แน่ใจว่า ไม่เกิดผลกระทบเชิงลบต่อผู้ที่เข้าร่วมการประเมิน อย่างน้อยก็คนงานที่สัมผัสอาชีพ หากมีการตอบโต้หรือเกิดผลลัพธ์เชิงลบ ในรูปแบบใดก็ตามจะถือเป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชนและควรได้รับการ แก้ไข ประเด็นสำคัญในการดำเนินการ ได้แก่:
  - 6.1. การประเมินผลกระทบของ OHS ผ่านการประเมิน OHS ที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงการวัดระดับแอมโมเนีย
  - 6.2. การฝึกอบรมพนักงานในเรื่อง OHS และการจัดหา กำหนด และ บังคับให้ใช้ PPE
  - 6.3. การจัดที่พักคนงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ ILO ด้านที่อยู่ อาศัย¹⁴⁸
  - 6.4. ดูแลให้คนงานทุกคนมีสัญญาในภาษาที่เขาเข้าใจได้
  - 6.5. การประเมินการดำเนินการของซัพพลายเออร์ในเรื่องการจ่ายค่า ธรรมเนียมและ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดจากการนำเข้าแรงงานข้าม ชาติ รวมถึงวิถีปฏิบัติในการ หักค่าจ้าง และตรวจสอบว่าได้นำหลัก การนายจ้างเป็นผู้จ่ายไปปฏิบัติ

5.1.3 การจัดการกับความเสี่ยงและผลกระทบในการดำเนินงานของตนเอง

7. ใส่เป้าหมายการดำเนินงานทางสังคมไว้ในโครงสร้างแรงจูงใจเพื่อการบริหารโรงงาน
8. ใช้ ‘แผนงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงงาน’ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินนี้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขระยะสั้นระหว่างสำนักงานใหญ่ของ RB RB ประเทศไทย และฝ่ายบริหารโรงงานของ RB กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและติดตามผล ตรวจสอบให้แน่ใจว่าไม่เกิดผลกระทบเชิงลบต่อผู้ที่เข้าร่วมการประเมิน อย่างน้อยที่สุดกับคนงานที่ให้สัมภาษณ์ หากมีการตอบโต้หรือเกิดผลลัพธ์เชิงลบในรูปแบบใดก็ตามจะถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและควรได้รับการแก้ไขประเด็นสำคัญในการดำเนินการ ได้แก่:
  - 8.1. การลดใช้การทำงานล่วงเวลาที่เป็นระบบโดยปรึกษาหารือกับแรงงาน
  - 8.2. ทำการวิเคราะห์ค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพของคนงานในกรุงเทพมหานคร โดยมีองค์กรผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือ และดำเนินการจ่ายค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
  - 8.3. ระบุว่าส่วนงานใดที่ใช้วิธีการจ้างงานตามสัญญาในปัจจุบันควรเปลี่ยนมาเป็นงานประจำ เนื่องจากไม่ได้มีลักษณะเป็นงานชั่วคราวและให้ดำเนินการการเปลี่ยนผ่านนี้
  - 8.4. ดูแลให้คนงานภายใต้สัญญาที่เหลืออยู่ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับคนงานของ RB เอง โดยเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าวไว้ในการเจรจาทางการค้ากับผู้รับเหมา และการติดตามผู้รับเหมาอย่างต่อเนื่อง
  - 8.5. ตอบสนองสิ่งบ่งชี้และข้อร้องเรียนด้าน OHS ของแรงงาน
  - 8.6. มีส่วนร่วมกับสหภาพแรงงานและคนงาน เพื่อที่ว่า RB จะสามารถปรับปรุงระบบการร้องทุกข์/การแจ้งเรื่องให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
9. เพิ่มความร่วมมือและแนวร่วมระหว่างโรงงานเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ แนวปฏิบัติที่ดี เช่น แนะนำให้มีการประชุมรายไตรมาสเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมและการปรับปรุง โดยมีผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลและ HSE เข้าร่วมอย่างน้อย โดยเฉพาะ การแบ่งปันประสบการณ์ในการสนทนา อย่างสร้างสรรค์ร่วมกับคนงานรวมถึง ควรมีการหารือเกี่ยวกับสหภาพแรงงานในโรงงานต่าง ๆ

5.1.4 การจัดการกับความเสียงและผลกระทบในระดับตลาด

10. แก้ไขอุปสรรคเรื่องการยอมรับที่เชื่อมโยงกับคูเร็กซ์ทั้งในทางตรง เช่น เปลี่ยนบรรจุภัณฑ์สินค้าและรูปแบบการตลาดหลังพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และทางอ้อมผ่านความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ทำงานในเรื่องการจัดอุปสรรคทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับการใช้ถุงยางอนามัยในประเทศไทย
11. วิเคราะห์เพิ่มเติมถึงปัญหาการเข้าถึงที่อาจเกิดขึ้นจากระดับราคาที่เหมาะสม (price points) เช่น การว่าจ้างให้ทำการศึกษาทั้งในประเทศไทยและทุกตลาดที่มีความเกี่ยวข้อง และพิจารณาวิธีที่ทำให้ประชากรที่ตกอยู่ในความเสี่ยงสามารถเข้าถึงถุงยางอนามัยได้ เช่น ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และ NGO ที่เกี่ยวข้อง
12. สำรวจเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนถุงยางอนามัยในประเทศไทย และบทบาทอันพึงปรารถนาที่บริษัทถุงยางอนามัยจะเข้าไปช่วยจัดการกับปัญหาเหล่านี้ ซึ่งรวมถึงการหารือกับกระทรวงสาธารณสุข
13. ให้ส่วนงานของ RB มีส่วนร่วมมากขึ้นในการประเมินและปรับความร่วมมือกับ PPAT เพื่อให้มั่นใจว่าตรงประเด็นและคุ้มค่าที่สุด ตัวอย่างเช่น การแปลความหมายของการเป็นคู่ค้าครั้งต่อไปอาจมีการกำหนดประเด็นเรื่องการยอมรับและการเข้าถึง ที่เกี่ยวข้องกับคูเร็กซ์

5.2 ข้อเสนอแนะเอนฟา

5.2.1 การจัดการกับความเสียงและผลกระทบในระดับตลาด

ข้อเสนอแนะสำหรับ RB ประเทศไทยและบริษัทร่วมอุตสาหกรรม

ต้องมีการทำงานร่วมกันในระดับอุตสาหกรรมเพื่อเปลี่ยนแนวปฏิบัติในอุตสาหกรรม BMS ในประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องกับ WHO Code และมติของ WHA ดังนั้นจึงขอแนะนำให้สร้างความพยายามร่วมกันเพื่อจัดการกับความท้าทายหลายประการ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมนี้ทั้งหมด:

14. โดยการทำงานร่วมกับบริษัทร่วมอุตสาหกรรม ริเริ่มกระบวนการเพื่อดึงรัฐบาลไทยให้เข้ามีส่วนร่วมในการเจรจากระดับมาตรฐานแห่งชาติของการตลาดและการโฆษณา BMS ให้สอดคล้องกับ WHO Code และมติของ WHA โดยสามารถประสานงานผ่านสมาคมอุตสาหกรรมผู้ผลิตอาหารทารกไทย ผู้ผลิตอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก (Pediatric Nutrition Manufacturers Association: PNMA)
15. ร่วมสนับสนุนการพัฒนาแนวทางปฏิบัติของอุตสาหกรรมในประเทศไทย ด้วยการสร้างการรับรู้ภายในอุตสาหกรรม BMS ในประเทศไทยถึงบทบาทและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ให้ความรู้ในเรื่องสิ่งที่ทำได้และทำไม่ได้ตาม WHO Code และมติของ WHA แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้ผลิต BMS ไปจนถึงผู้ค้าปลีก

16. ร่วมมือกับบริษัทร่วมอุตสาหกรรมในการดำเนินการประเมินกลุ่มตัวอย่างตัวแทนร้านค้าปลีกทางกายภาพและแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซออนไลน์อย่างเป็นกลางในระยะยาวและทั่วทั้งประเทศไทย เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผลิตภัณฑ์ IFCN สำหรับ ≤ 36 เดือนโดยเปรียบเทียบกับ WHO Code และมติของ WHA กิจกรรมดังกล่าวเป็นการทำเพื่อประเมินว่ามีการไม่ปฏิบัติตาม WHO Code ในรูปแบบใดเกิดขึ้นบ้าง จะได้ระบุแนวโน้มและจัดการกับการไม่ปฏิบัติตามนั้น ๆ
17. สนับสนุนการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติทางอุตสาหกรรมในหมู่ผู้ค้าปลีก โดยการสร้างความตระหนักและฝึกอบรมผู้ค้าปลีกและผู้ขายชำ (ผ่านการฝึกอบรมแบบซึ่งหน้า หรือการฝึกอบรมออนไลน์) ในเรื่องแนวทางปฏิบัติทางการตลาดของ BMS อย่างรับผิดชอบ เช่น ร่วมมือกับสมาคมอุตสาหกรรม BMS ไทย หรือร่วมมือกับองค์กรไทยอื่น ๆ ที่มีความรู้ในหัวข้อนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับ RB HQ และ RB ประเทศไทย:

18. เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ RB's Freedom to Succeed ให้บริการห้องให้นมบุตร/ห้องเพื่อสุขภาพกายใจ และสถานที่รับเลี้ยงเด็กในทุกโรงงาน โดยเฉพาะในโรงงานที่มีคนงานหญิงจำนวนมาก เช่น โรงงานดูเร็กซ์ของ RB ในประเทศไทยสนับสนุนให้ซัพพลายเออร์และคู่ค้าทางธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์ Enfa ทำเช่นเดียวกันนี้ โดยสร้างความตระหนักผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ และข้อกำหนด ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
19. RB ได้ให้คำมั่นที่จะสนับสนุนรัฐบาลท้องถิ่นในการดำเนินการตาม WHO Code และมติของ WHA ด้วยการกำหนดนโยบายและขั้นตอน BMS ใดๆก็ตาม ความมุ่งมั่นในการกำหนดนโยบายของ RB ดูเหมือนจะจำกัดอยู่ที่การปฏิบัติตาม ข้อความใน WHO Code ปี 1981 และไม่ได้จริงจังกับมติของ WHA ที่ครอบคลุม แนวทางปฏิบัติด้านการตลาดและการโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ IFCN ทั้งหมดสำหรับเด็กจนถึงอายุ 36 เดือน เช่น BMS, นมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่อง และนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโต ดังนั้นสำหรับข้อเสนอแนะระยะกลาง RB ควรแก้ไข นโยบาย BMS เพื่อให้สอดคล้องกับ WHO Code และมติที่ตามมาของ WHA การแก้ไขนโยบายดังกล่าวควรดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กรมาร่วมให้คำปรึกษา
20. เมื่อนำนโยบาย BMS ฉบับปรับปรุงมาใช้แล้ว ให้ทำการประเมินว่า RB ประเทศไทย ปฏิบัติตามนโยบายและขั้นตอน BMS ฉบับปรับปรุงใหม่หรือไม่ อย่างไร อย่างเป็นกลาง

21. ควรประเมินว่าระบบการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดภายในของ RB และทีม ปฏิบัติตามข้อกำหนดมีศักยภาพเพียงพอในการตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบาย BMS ของ RB ในตลาดที่มีความเสี่ยงสูงกว่านั้นหรือไม่ ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากลไกการควบคุมภายในดังกล่าวมีการระบุถึงนโยบายและขั้นตอนภายในที่ขัดแย้งกัน เช่น โครงสร้าง ค่าตอบแทนจูงใจสำหรับเจ้าหน้าที่การตลาดที่สวนทางกับการปฏิบัติตามนโยบาย BMS

ข้อเสนอแนะสำหรับ RB ประเทศไทย¹⁴⁹

22. ให้ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ในประเทศไทยที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก และการตลาดของนมผงดัดแปลงสำหรับทารก เพื่อให้เข้าใจถึงความเสี่ยงและผลกระทบของแนวทางการตลาดเอนฟาของ RB ประเทศไทย อย่างเช่น องค์กรภาคประชาสังคมและสถาบันวิจัยอิสระที่ทำงานในหัวข้อนี้¹⁵⁰.
23. ในระหว่างนี้ ก่อนที่จะมีการใช้นโยบาย BMS ใหม่ ขอแนะนำให้ RB ประเทศไทยดำเนินการในระยะสั้นหลายประการดังนี้:
  - 23.1. ให้รายงานการมีปฏิสัมพันธ์กับ HCP ต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี ผ่านการสัมมนา การประชุม ฯลฯ เพื่อเป็นการเพิ่มการรับรู้ผิดชอบ
  - 23.2. หยุดการเข้าถึงโดยตรงด้วยการโทรศัพท์ถึงคนกำลังจะเป็นแม่ที่ใช้บริการ คลินิกเอกชน
  - 23.3. สร้างความแตกต่างให้ชัดเจนระหว่างบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์เอนฟาสูตร 1 และ 2 เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์สูตร 3 และ 4
  - 23.4. ดึงผู้จัดการฝ่ายการตลาดของแพลตฟอรม์อีคอมเมิร์ซซึ่งพบว่าการไม่ ปฏิบัติตามข้อกำหนดเข้ามามีส่วนร่วมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับนโยบายและ ขั้นตอน BMS ของ RB และให้เข้าใจความหมายของเนื้อหาดังกล่าวในทางปฏิบัติ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อนี้ให้กับร้านค้าอีคอมเมิร์ซทั้งหมดที่ RB ประเทศไทยกระจายผลิตภัณฑ์ BMS ของตนไปให้จำหน่าย
24. เมื่อมีการนำนโยบาย BMS ฉบับปรับปรุงซึ่งทำให้สอดคล้องกับ WHO Code และมติของ WHA มาใช้แล้ว ขอแนะนำให้ RB ประเทศไทยดำเนินการดังนี้:
  - 24.1. ประเมินสื่อส่งเสริมการตลาดของผลิตภัณฑ์เอนฟาสำหรับเด็ก จนกว่าจะถึงอายุสามปี (36 เดือน) ที่จัดจำหน่ายภายในศูนย์บริการสุขภาพและโรงพยาบาล รวมถึงในคลินิกเอกชน ว่ามีเครื่องมือเข้าถึงลูกค้าอะไรบ้างที่ใช้กันอยู่ และปรับเปลี่ยนสิ่งเหล่านี้ อย่างเช่น ชื่อแบรนด์หรือโลโก้แบรนด์ ให้สอดคล้องกับ WHO Code และมติของ WHA

- 24.2. ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อตอบคำถามจากสตรีมีครรภ์เท่านั้น และหยุดใช้ช่องทางเหล่านี้เพื่อทำการตลาดผลิตภัณฑ์เอนฟา IFCN สำหรับเด็กอายุถึง 3 ปีซึ่งไม่สอดคล้องกับ WHO Code และมติของ WHA
- 24.3. ประเมินฉลากของผลิตภัณฑ์เอนฟาใหม่ทั้งหมด โดยมุ่งเข้าไปที่ผลิตภัณฑ์สำหรับทารกและเด็กจนถึงอายุสามปี เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการกล่าวอ้างใด ๆ หรือการกล่าวอ้างด้านพัฒนาการอื่น ๆ บนบรรจุภัณฑ์และฉลากของผลิตภัณฑ์เหล่านี้ที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถตีความไปได้ว่าเป็นนมผงดัดแปลงสำหรับทารกที่ดีที่สุด ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอิสระภายนอกจากสาขาการแพทย์/กุมารแพทย์ให้ความเห็นในเรื่องฉลากและข้อความบนฉลากที่ใช้อยู่

5.2.2 การจัดการกับความเสี่ยงและผลกระทบในการดำเนินงานของตนเอง

25. ใส่เป้าหมายการดำเนินงานทางสังคมไว้ในโครงสร้างแรงจูงใจเพื่อการบริหารโรงงาน
26. ใช้ ‘แผนงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงงาน’ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินนี้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขระยะสั้น ระหว่างสำนักงานใหญ่ของ RB, RB ประเทศไทย และฝ่ายบริหารโรงงานของ RB ตรวจสอบให้แน่ใจว่าไม่เกิดผลกระทบเชิงลบต่อผู้ที่เข้าร่วมการประเมิน อย่างน้อยก็คนงานที่ให้สัมภาษณ์ หากมีการตอบโต้หรือเกิดผลลัพธ์เชิงลบในรูปแบบใดก็ตาม จะถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและควรได้รับการแก้ไข กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และติดตามผล ประเด็นสำคัญในการดำเนินการ ได้แก่:
- 26.1. โรงงานแห่งนี้กับโรงงานดูเร็กซ์ของ RB ประเทศไทยควรทำงานร่วมกัน ในด้านแนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียนที่ได้จากการจัดตั้งสุขภาพแรงงาน และการเอื้อให้เกิดการสนทนาระหว่างคนงานของทั้งสองโรงงาน
- 26.2. การว่าจ้างให้หน่วยงานอิสระจากภายนอกทำการศึกษา OHS เพื่อประเมิน 1) แนวโน้มผลกระทบระยะยาวที่มีต่อพนักงานในโรงงานจากการทำงานซ้ำ ๆ 2) ผลกระทบจากการยกของหนักและ 3) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน กะกลางคืน และให้ดำเนินการจัดการกับประเด็นที่ค้นพบ
- 26.3. การตรวจสอบที่פקที่บริษัทจัดหาแรงงานจัดเตรียมให้แก่แรงงานของตน สำหรับการตรวจสอบดังกล่าว ขอแนะนำให้ผู้รายงานตรวจสอบที่พิจารณาด้าน สิทธิมนุษยชนทั้งหมดเกี่ยวกับที่פקของคนงานตามคำแนะนำของ ILO¹⁵¹
- 26.4. มีส่วนร่วมกับฝ่ายจัดการนิคมอุตสาหกรรมมาร่วมหารือและประเมินผลกระทบสะสมที่อาจเกิดขึ้นภายในชุมชนนิคมอุตสาหกรรม เช่น เรื่องมลพิษทางน้ำ และร่วมดำเนินการตามข้อร้องเรียนจากชุมชนให้มีประสิทธิภาพ¹⁵²

26.5. มีส่วนร่วมกับคนงาน ซึ่งรวมถึงคนงานจากภายนอก เพื่อดูว่าโรงงานสามารถปรับปรุงระบบการร้องทุกข์/การแจ้งเรื่องที่มีอยู่เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร

5.2.3 การจัดการกับความเสี่ยงและผลกระทบระดับกลางน้ำ – ดูเร็กซ์และเอนฟา

27. ใส่ความต้องการให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางสังคมรวมไว้ในการเจรจาการค้า การทำธุรกรรมและสัญญาเกี่ยวกับซัพพลายเออร์ แทนที่จะแยกออกจากแนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อของ RB ระบุอุปสรรคของการดำเนินการในทางปฏิบัติ รวมถึงปัญหาการทำงานแบบแยกส่วน (Silo) ขององค์กรตลอดจนพลวัตของกลุ่มบริษัทย่อย และจัดการกับอุปสรรคเหล่านี้
28. ระบุว่า RB ต้องการรวมสิ่งใดที่ได้เรียนรู้จาก HRIA นี้ไว้ในโครงการสิทธิมนุษยชนและธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งรวมถึงการจัดการให้ซัพพลายเออร์ปฏิบัติตามข้อกำหนดทางสังคม การเรียนรู้จากทั้งแบบเป็นรูปธรรม (เช่น การให้ความสำคัญกับเงื่อนไขสำหรับคนงานภายในและคนงานจากภายนอก)หรือ ที่เกี่ยวกับระเบียบวิธี เช่น จะทำให้แน่ใจได้ว่าวิธีการสัมภาษณ์คนงานเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนได้อย่างไร
29. ใช้ ‘แผนงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงงาน’ ที่พัฒนาขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินนี้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขระยะสั้นร่วมกับซัพพลายเออร์ทั้งสองที่ได้รับการประเมิน กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและติดตามผล ตรวจสอบให้แน่ใจว่าไม่เกิดผลกระทบเชิงลบต่อผู้ที่เข้าร่วมการประเมิน อย่างน้อยก็คนงานที่ให้สัมภาษณ์ หากมีการตอบโต้หรือเกิดผลลัพธ์เชิงลบในรูปแบบใดก็ตาม จะถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและควรได้รับการแก้ไข ประเด็นสำคัญในการดำเนินการ ได้แก่:
- 29.1. ในโปรแกรมการตรวจสอบภายในด้านสิทธิมนุษยชนและ OHS ครั้งต่อไป ให้ประเมินผลกระทบของ OHS ด้วยวิธีการประเมิน OHS และซัพพลายเออร์อย่างถูกต้องเหมาะสม ในการประเมินดังกล่าว ต้องรวมการประเมินความเสี่ยง ในเรื่อง WASH และการจัดการปัญหาที่พบเกี่ยวกับน้ำและสุขอนามัยด้วย
- 29.2. ดูแลให้คนงานทุกคน (แรงงานข้ามชาติหรือผู้ไม่รู้หนังสือ) มีสัญญาและได้รับข้อมูลด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การทำงานของพวกเขาในภาษาหรือรูปแบบที่พวกเขาเข้าใจได้
- 29.3. ดำเนินการตรวจสอบซัพพลายเออร์ที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งมีผู้รับเหมาช่วงที่จ้างคนงานกลุ่มเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า และสนับสนุนให้ซัพพลายเออร์ตรวจสอบซัพพลายเออร์ที่มีความเสี่ยงสูงของตนเองตามรายละเอียดที่ให้ไว้ในเอกสารโรงงาน

5.2.4 การจัดการกับความเสี่ยงและผลกระทบตั้งแต่ระดับต้นน้ำที่ไกลออกไป

30. ว่าจ้างให้มีการวิจัยเรื่องผลกระทบของแนวปฏิบัติในการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมเพื่อ การผลิตของ RB ที่มีต่อผู้เลี้ยงโคนมท้องถิ่นในตลาดที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งรวมถึงในประเทศไทย
31. ขอแนะนำให้ RB เข้าไปมีส่วนร่วมและพูดคุยกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันของภาคการผลิตนมในประเทศไทยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับภาคการผลิตนมในประเทศไทยได้ดีขึ้น ขอแนะนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวต่อไปนี้:
  - องค์กรผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อยหนึ่งองค์กร เช่น FAO วิเคราะห์ความเสี่ยงและ ผลกระทบต่อภาคการผลิตนมในประเทศไทยจากการที่ RB นำเข้า นมมายัง ประเทศไทย และการให้ความสำคัญกับข้อตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในอนาคต เนื่องจาก RB ประเทศไทยนำเข้านมจากนิวซีแลนด์ ผู้มีบทบาทในตลาดรายอื่น ๆ และความสำคัญที่พวกเขามีต่อภาคการผลิตนมในท้องถิ่น การระบุความเสี่ยงและ/หรือผลกระทบที่มาจาก RB เสนอแนะวิธีบรรเทาความเสี่ยงและผลกระทบเหล่านี้และวิธีที่ RB จะสามารถ สนับสนุนการพัฒนาภาคการผลิตนมในประเทศไทย
  - ร่วมมือกับผู้มีบทบาทสำคัญในภาคการผลิตนมในประเทศไทย ได้แก่ กรมปศุสัตว์ภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตร และกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจให้ดีขึ้นว่าผลิตภัณฑ์เอนฟาของ RB และการนำเข้าส่วนผสมนมอย่างไร กำหนดบทบาทของ RB เพื่อช่วยลดผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมนมในประเทศไทย และมีส่วนช่วยในการพัฒนาภาคการผลิตนมในท้องถิ่น กำหนดแนวร่วมกับบริษัทข้ามชาติอื่น ๆ ที่นำเข้านมผงขาดมันเนยและส่วนผสมจากนมอื่น ๆ มายังประเทศไทย ซึ่งอาจกำลังเผชิญความเสี่ยงในลักษณะเดียวกัน ทำความเข้าใจกับวิธีที่ RB จะสามารถเพิ่มเปอร์เซ็นต์การจัดหานมในท้องถิ่นได้อย่างไร แทนที่จะพึ่งพาการนำเข้านมผงขาดมันเนย และส่วนผสมจากนมอื่น ๆ เพื่อการผลิตผลิตภัณฑ์เอนฟาของตน
  - หารือเรื่องนี้กับผู้ผลิตนมข้ามชาติอื่น ๆ เช่น อาร์ลา (Arla) และฟรีสแลนด์คัมพิน่า (Friesland Campina) เพื่อเรียนรู้ว่าพวกเขาได้ประเมินและจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเข้านมจาก บางประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อตลาดนมท้องถิ่นและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยอย่างไร

บทที่ 6

บทที่ 6

ภาคผนวก 1: ความเป็นมาและบริบท

การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อและบทบาทในเรื่องสิทธิมนุษยชน

การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ กอรอบและมาตรฐานที่เชื่อถือได้ เช่น¹⁵³ UNGP และ OECD Guidelines for Multinational Enterprises¹⁵⁴ ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า บริษัทต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อในการเคารพสิทธิมนุษยชน และได้ให้หลักวิธีเพื่อให้บริษัทต่าง ๆ ได้นำไปปฏิบัติเพื่อบรรลุน้ำที่รับผิดชอบต่อ

ความรับผิดชอบต่อขององค์กรในเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนหมายรวมถึงบริษัททุกแห่ง ไม่ว่าจะมิขนาดเท่าใด อยู่ภาคส่วนไหน บริบทการดำเนินงานเป็นอย่างไร ใครเป็นเจ้าของหรือโครงสร้างเป็นอย่างไร ต้องหลีกเลี่ยงการเป็นเหตุให้เกิด การมีส่วน หรือการเชื่อมโยงกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน และต้องจัดการกับการละเมิดดังกล่าว

ในกรณีที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่ได้หมายถึงแค่ผลกระทบด้านลบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางธุรกิจ เช่น กับซัพพลายเออร์ด้วย สิ่งสำคัญในความรับผิดชอบต่อของบริษัท คือ การดำเนินการตรวจสอบรอบด้าน (Due diligence) อันเป็นกระบวนการสำคัญในการระบุ ป้องกัน บรรเทา และรับผิดชอบต่อผลกระทบเชิงลบทั้งที่เกิดขึ้นจริงและที่อาจเกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการให้การเยียวยาแก่ผู้ถือครองสิทธิ์ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นผู้นำในการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อในภูมิภาค อาเซียน หลังจากช่วงเวลาที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการพัฒนามากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ยังคงประสบปัญหาเชิงโครงสร้างซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น และคนงาน ชุมชน และกลุ่มอื่น ๆ ยังคงต้องเผชิญกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในบริบทกิจกรรมของ ภาคเอกชน ในบริบทนี้ รัฐบาลได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำในแง่ของการรุกหน้าวาระด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน¹⁵⁵

ในปี 2016 รัฐบาลได้นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย 4.0 เพื่อเปิดช่องว่างทางสังคมและเปลี่ยนประเทศให้เป็นสังคมรายได้สูงภายในปี 2036 ภายในยุทธศาสตร์นี้ สิทธิมนุษยชนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ รัฐบาลยังทำงานร่วมกับคณะทำงานของสหประชาชาติในด้านธุรกิจ

และสิทธิมนุษยชน และได้เชิญพวกเขามาหารือเกี่ยวกับโครงการความคิดริเริ่มเรื่องประเด็นปัญหา และโอกาสในปัจจุบัน¹⁵⁶ ในเดือนตุลาคม 2019 คณะรัฐมนตรีของประเทศไทยได้ใช้แผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของ UNGP เป็นประเทศแรกในเอเชีย¹⁵⁷

นอกจากการปรับปรุงแก้ไขในระดับประเทศแล้ว ยังมีการจัดงานอีเวนต์ระดับนานาชาติในประเทศไทยในปี 2019 ที่เชิญผู้มีบทบาทมาร่วมงานด้วยมากมาย ตัวอย่างเช่น OECD, ILO และ EU ได้ร่วมกันเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายต่าง ๆ มาเข้าร่วมทำกิจกรรม ในโครงการร่วม “ห่วงโซ่อุปทานที่มีความรับผิดชอบในเอเชีย” ในระดับภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มการเคารพสิทธิมนุษยชน เพิ่มมาตรฐานด้านแรงงาน และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในห่วงโซ่อุปทานของเอเชีย อีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นชัด คือ เวทีอภิปรายเรื่องความรับผิดชอบต่อทางธุรกิจและสิทธิมนุษยชน” ซึ่งจัดร่วมกันโดย รัฐบาลไทย, OECD, UNDP Thailand, UN ESCAP, ILO และ Global Compact Network Thailand เป็นครั้งแรกนอกปารีส ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบในบริบทของแนวทาง OECD ในระดับโลกและในภูมิภาคนี้¹⁵⁸

เกี่ยวกับ RECKITT BENCKISER (เรคคิทท์ เบนคีย์เซอร์)

RB เป็นบริษัทสินค้าอุปโภคบริโภคข้ามชาติซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ในสหราชอาณาจักร บริษัทนี้ดำเนินธุรกิจในกว่า 60 ประเทศทั่วโลก โดยมีพนักงานมากกว่า 40,000 คน RB แยกแบรินด์เป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนสุขภาพ และส่วนสุขอนามัยและบ้าน กลุ่มผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพประกอบด้วยแบรินด์ชั้นนำระดับโลก เช่น เดทตอล (Dettol) ดูเร็กซ์ (Durex) นูโนเฟน (Nurofen) สเตรีปซิล (Strepsils) และวีท (Veet) ส่วนกลุ่มผลิตภัณฑ์ด้านสุขอนามัยและผลิตภัณฑ์ในบ้านมีแบรินด์ต่าง ๆ เช่น ฮาร์ปิก (Harpic) แอร์วิก (AirWick) แวนิช (Vanish) และฟินิช (Finish)

RECKITT BENCKISER (เรคคิทท์ เบนคีย์เซอร์) ประเทศไทย

RB มีที่ทำการชัดเจนในประเทศไทย โดยมีสำนักงานพาณิชย์ 1 แห่งในกรุงเทพฯ และโรงงาน 3 แห่งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ยังมีโรงงานบรรจุหีบห่อรวม 6 แห่ง และซัพพลายเออร์ต่าง ๆ อีกหลายแห่งที่เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของ RB ประเทศไทย สำนักงานพาณิชย์ดังกล่าวว่าจ้างพนักงาน 958 คน (ประจำ 341 คนและแบบจ้างเหมาช่วง 617 คน) โดยส่วนใหญ่ทำงานในด้านการขาย การขายเวชภัณฑ์ และการตลาดในจำนวนนี้ยังรวมถึงผู้ขายสินค้าและที่ปรึกษาด้านโภชนาการด้วย

โรงงานแห่งหนึ่งมีความเชี่ยวชาญในการผลิตนมผงสำหรับทารก โดยรวมแล้วมีพนักงาน 444 คน (244 คนโดยถาวรและรับเหมาช่วง 200 คน) มีส่วนร่วมในการผลิต การวิจัยและพัฒนาและการจัดหา ทรัพยากรและส่วนประกอบต่าง ๆ จัดหาโดยซัพพลายเออร์ วัตถุดิบ 85-90 ราย และซัพพลายเออร์วัสดุบรรจุภัณฑ์ 20-25 ราย

ในโรงงานอีกแห่ง ผลิตถุงยางอนามัยคูเร็กซ์ (Durex) โดยมีคนงาน 979 คน (ประจำ 682 คน และแบบจ้างเหมาช่วง 297 คน) เช่นเดียวกับที่โรงงานในจังหวัดชลบุรี การวิจัยและพัฒนาและการจัดหา เป็นกิจกรรมที่เพิ่มเติม โรงงานนี้ใช้ซัพพลายเออร์วัตถุดิบ ทั้งหมด 29 ราย และซัพพลายเออร์วัสดุบรรจุภัณฑ์ 22 ราย

สุดท้าย มีการผลิตผลิตภัณฑ์หลากหลายประเภทในโรงงานแห่งที่สาม ได้แก่ สเตร็ปซิล (Strepsils) เจลหล่อลื่นคูเร็กซ์/เควาย (Durex/KY lubricant gel) นูโรเฟน (Nurofen) และเดทтол (Dettol) โรงงานแห่งนี้ไม่ได้รวมอยู่ในขอบเขตของการประเมินนี้ นอกเหนือไปจากการผลิตแล้ว ทางโรงงานยังทำการวิจัยและพัฒนาอีกด้วย มีคนงาน 530 คน (ประจำ 400 คน และแบบจ้างเหมาช่วง 130 คน) และใช้ซัพพลายเออร์วัตถุดิบ 56 ราย และซัพพลายเออร์วัสดุบรรจุภัณฑ์อีก 47 ราย

ดังนั้น โดยรวมแล้ว RB ประเทศไทยจ้างคนงานทำงานในไซต์ RB ประเทศไทย 2,911 คน ซึ่งประมาณร้อยละ 42% เป็นคนงานแบบจ้างเหมาช่วง

คูเร็กซ์ (DUREX) และเอนฟา (ENFA) ในประเทศไทย

คูเร็กซ์เป็นแบรนด์ถุงยางอนามัยชั้นนำของโลกที่มีจำหน่ายในกว่า 150 ประเทศ แบรนด์นี้ผลิตถุงยางอนามัยหลากหลายชนิดที่ปกติทำจากยางธรรมชาติหรือที่เรียกว่าลาเท็กซ์ แบรนด์นี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนกสุขภาพของ RB และโรงงานในประเทศไทยผลิตเพื่อรองรับตลาดโลก ในประเทศไทย คูเร็กซ์มียอดขายเป็นส่วนน้อยในปี 2018

หลังจากเข้าซื้อกิจการ MJN ในปี 2017, RB ได้ขยายธุรกิจด้วยแผนก IFCN แบรินดเอนฟามีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ สำหรับทารกและเด็ก เช่น เอนฟามิล เอพลัส (Enfamil A +) และเอนฟาโกร (Enfagrow) ในประเทศไทย แผนก IFCN เป็นรายได้หลักของธุรกิจ RB ในประเทศไทย ซึ่งทำให้แผนก IFCN เป็นหนึ่งในแบรนด์สำคัญสำหรับธุรกิจของ RB

อ้างอิงท้ายรายงาน

- 1 กรุณาดูข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความร่วมมือนี้ <https://www.humanrights.dk/news/institute-signs-12-month-partnership-rb>
- 2 สำหรับแนวทางและเครื่องมือในการจัดทำ HRIA กรุณาไปที่: <https://www.humanrights.dk/business/tools/human-rights-impact-assessment-guidance-and-toolbox>
- 3 ดูข้อมูลเพิ่มเติม หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) หลักการที่ 13
- 4 รูปนี้คัดลอกมาจากคำแนะนำและชุดเครื่องมือสำหรับ HRIA ของ DIHR (DIHR's HRIA Guidance and Toolbox): <https://www.humanrights.dk/business/tools/human-rights-impact-assessment-guidance-and-toolbox>
- 5 <https://www.earthworm.org/id/our-work/programmes/rurality>
- 6 ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับยางพาราในมาเลเซียไม่อยู่ในขอบเขตการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนนี้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านี้มีความสำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับผลกระทบที่บ่งชี้ว่าเชื่อมโยงกับแบรนด์ดูเร็กซ์ และ RB ควรมีการตรวจสอบเรื่องสิทธิมนุษยชนโดยละเอียด
- 7 <https://tradingeconomics.com/commodity/rubber>
- 8 Harder, M. ยางธรรมชาติกับยางสังเคราะห์ – ความสัมพันธ์ด้านราคาและอุปสงค์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้, Halcyon, 2019
- 9 <https://isaanrecord.com/2019/11/11/dark-future-for-isaan-rubber-farmers/>
- 10 <https://www.aljazeera.com/news/2019/03/thailand-offers-rubber-farmers-subsidy-falling-latex-prices-190309123746067.html>
- 11 <https://www.ceicdata.com/en/thailand/exports-by-product-group/exports-agriculture-rubber>
- 12 <http://www.worldstopexports.com/thailands-top-10-exports/>
- 13 <https://www.nationthailand.com/business/30377431>
- 14 <https://www.halcyonagri.com/thailand-natural-rubber-economics/>

- 15 Al Jazeera ความเสี่ยงทั้งหมดของแรงงานข้ามชาติในการเก็บเกี่ยวยางพาราไทย (2011): <https://www.youtube.com/watch?v=4EudptSYmX0>
- 16 <https://www.halcyonagri.com/thailand-natural-rubber-economics/>
- 17 <http://www.thainr.com/en/?selectMonth=11&selectY=2019&detail=pr-local>
- 18 https://www.krungsri.com/bank/getmedia/2f5ad30c-1aee-439d-a443-0065b8d98a9a/IO_Rubber_190617_EN_EX.aspx
- 19 https://www.krungsri.com/bank/getmedia/2f5ad30c-1aee-439d-a443-0065b8d98a9a/IO_Rubber_190617_EN_EX.aspx
- 20 แฉงขึ้น ยางธรรมชาติกับยางสังเคราะห์ – ความสัมพันธ์ด้านราคาและอุปสงค์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้, Halcyon, 2019
- 21 Schmidt, J. D., & Srito, P. N. (ผ่านการยอมรับแล้ว/กำลังตีพิมพ์) ความยุติธรรมเกี่ยวกับที่ดินและนโยบายการฟื้นฟูภูมิทัศน์ป่าไม้ในประเทศไทย In C. Brassard, & G. K. Thampi (Eds.), Inclusion, Empowerment and Social Justice in Asia (หน้า 1-30)
- 22 Al Jazeera ความเสี่ยงทั้งหมดของแรงงานข้ามชาติในการเก็บเกี่ยวยางพาราไทย (2011): <https://www.youtube.com/watch?v=4EudptSYmX0>
- 23 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 24 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 25 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 26 Al Jazeera ความเสี่ยงทั้งหมดของแรงงานข้ามชาติในการเก็บเกี่ยวยางพาราไทย (2011): <https://www.youtube.com/watch?v=4EudptSYmX0>
- 27 <http://ghre.org/2016/11/03/myanmar-migrant-workers-tortured-and-raped-by-unknown-assailants-in-thai-rubber-plantation/>
- 28 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 29 สำหรับแอมโมเนีย ดูที่: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/561050/ammonia_general_information.pdf และกรดพอร์มิก ดู

ที่: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/769719/Formic_acid_PHE_GI_070119.pdf

- 30 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 31 Schmidt, J. D., & Srito, P. N. (ผ่านการยอมรับแล้ว/กำลังตีพิมพ์) ความยุติธรรมเกี่ยวกับที่ดินและนโยบายการฟื้นฟูภูมิทัศน์ป่าไม้ในประเทศไทย In C. Brassard, & G. K. Thampi (Eds.), *Inclusivity, Empowerment and Social Justice in Asia* (หน้า 1-30)
- 32 <https://thailand.opendevelopmentmekong.net/topics/land/>
- 33 <https://www.land-links.org/country-profile/thailand/#1528837614300-f6c5cf32-05e5>
- 34 <https://www.gov.uk/government/publications/ammonia-properties-incident-management-and-toxicology/ammonia-general-information> & <https://thailand.opendevelopmentmekong.net/topics/land/>
- 35 <https://thailand.opendevelopmentmekong.net/topics/land/>
- 36 มาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 บัญญัติว่า ป่า หมายความว่า “ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน”
- 37 <https://thethaiger.com/news/national/dsi-to-charge-former-national-park-chief-over-billy-murder>
- 38 เอกสารที่ดินมีหกประเภทหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน, น.ส. 3, น.ส. 3 ก. และ น.ข. ที่ออกให้เพื่อการใช้งานส่วนบุคคล ส.ป.ก. 4-01 ที่ออกโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ARLO) ถือเป็นที่ดินของรัฐ โดยมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 39 มาตรา 5/2 พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2524 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559 แม้ว่าชาวต่างชาติบางส่วนได้รับอนุญาตให้เช่าที่ดินจากรัฐได้ แต่เฉพาะชาวต่างชาติที่มีทะเบียนบ้านในประเทศไทยเท่านั้นจึงจะมีสิทธิในการเช่าที่ดิน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วไม่ใช่กรณีสำหรับชาวเขาหรือผู้ย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้าน
- 40 มาตรา 4 วรรค 3 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 (1941) “แปรรูป” หมายความว่า การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ไม้ดังนี้ คือ ก. เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไม้ให้เปลี่ยนรูปหรือขนาดไปจากเดิม นอกจากการลอกเปลือกหรือตัดแต่งอันจำเป็นแก่การชักลาก

ข. เฝ้า อบ บด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไม้ให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม เพื่อถือเอาวัตถุธาตุหรือผลพลอยได้จากไม้ นั้น

- 41 มาตรา 69 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484
- 42 https://www.alro.go.th/research_plan/download/article/article_20190924110054.pdf
- 43 <https://thethaiger.com/news/national/dsi-to-charge-former-national-park-chief-over-billy-murder>
- 44 <https://www.reuters.com/article/us-thailand-landrights-idUSKCN0Z9006>; <https://www.chiangraitimes.com/thailand-national-news/news-asia-thailand/four-murders-and-a-bloody-battle-for-land-rights-in-surat-thani-thailand/>
- 45 <https://www.fortifyrights.org/tha-inv-oped-2018-06-07/>
- 46 <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1630550/community-forest-bill-passes-nla>
- 47 <https://www.mars.com/about/policies-and-practices/farmer-income>
- 48 <https://www.farmerincomelab.com/our-approach>
- 49 https://www.rb.com/media/4258/rb_responsible_sourcing_2018.pdf
- 50 รายงานโครงการพัฒนาชนบทรายไตรมาสในประเทศไทยของมูลนิธิเอิร์ธเวิร์ม ต่อ RB เดือนเมษายนถึงมิถุนายน 2019
- 51 <https://thailand.iom.int/sites/default/files/document/publications/TMR%20Infographic%20in%20English.pdf>
- 52 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 53 <https://www.scmp.com/week-asia/politics/article/2137480/thailand-says-it-trying-protect-migrant-workers-so-why-are-they>
โปรดดู กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 54 <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/MONOGRAPH/89337/113912/F-1856355403/THA89337%20Eng%202.pdf>
- 55 <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/MONOGRAPH/89337/113912/F-1856355403/THA89337%20Eng%202.pdf>
- 56 <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/MONOGRAPH/89337/113912/F-1856355403/THA89337%20Eng%202.pdf>
- 57 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018

- 58 IOM รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยปี 2019
- 59 การสูดดมแอมโมเนียในปริมาณสูงอาจทำให้เกิดแผลไหม้และอาการบวมพองในทางเดินหายใจ ปอดถูกทำลาย และอาจถึงแก่ชีวิตได้ สารละลายหรือก๊าซแอมโมเนียที่เข้มข้นอาจทำให้ผิวหนังไหม้และทำลายดวงตาอย่างรุนแรง <https://www.gov.uk/government/publications/ammonia-properties-incident-management-and-toxicology/ammonia-general-information>
- 60 เนื่องจากแอมโมเนียเป็นสารระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ จึงคาดว่าผู้ที่มีปฏิกิริยาไวต่อสารระคายเคืองทางเดินหายใจอื่น ๆ หรือผู้ที่เป็โรคหืดอาจได้รับผลกระทบอย่างร้ายแรงจากการสูดดมแอมโมเนียที่มีความเข้มข้นสูง <https://www.tfi.org/sites/default/files/documents/HealthAmmoniaFINAL.pdf>
- 61 https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R115
- 62 ดูตัวอย่างหมายเหตุของโปรแกรมช่วยเหลือ ILO เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของแรงงาน https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_116344.pdf
- 63 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 64 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 65 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_713808.pdf
- 66 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 67 เบี้ยขยันคือโครงสร้างเงินจูงใจรายเดือนที่จะมอบให้คนงานตามเกณฑ์ 5 ข้อ ซึ่งหนึ่งในเกณฑ์ดังกล่าวคือการทำงานล่วงเวลา โรงงานจะจ่ายเบี้ยขยันให้นอกเหนือจากเงินเดือน เบี้ยเลี้ยงค่าอาหารรายวัน เบี้ยเลี้ยงการเข้างานรายเดือนโดยไม่ขาด/ลา/มาสาย และโบนัสรายเดือนจากโรงงาน
- 68 <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1826804/workers-to-feel-pinch-of-grinding-economy>
- 69 ข้อสังเกตโดยสรุปจาก CESCR ปี 2015
- 70 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_713808.pdf
- 71 <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-07-09/>

- thailand-s-minimum-wage-is-set-for-second-increase-in-two-years
- 72 <https://www.thaipbsworld.com/thailands-new-minimum-wages-effective-from-january-1st-2020/>
- 73 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 74 https://www.ilo.org/empent/areas/business-helpdesk/faqs/WCMS_DOC_ENT_HLP_TIM_FAQ_EN/lang--en/index.htm#Q6
- 75 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_557250.pdf
- 76 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานของประเทศไทย มาตรา 23
- 77 <https://thailawyers.com/working-hours-per-thailand-labor-law/>
- 78 <https://coconuts.co/bangkok/news/bangkok-ranks-city-5th-longest-working-hours/>
- 79 <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/retraining-and-reskilling-workers-in-the-age-of-automation>
- 80 LPA มาตรา 11/1
- 81 <https://www.bangkokpost.com/business/430570/subcontracted-workers-and-employer-liability>
- 82 ดูตัวอย่างที่ <https://www.ebrd.com/downloads/policies/environmental/chemical/rubber-products.pdf>
- 83 การประเมินยังรวมถึงศูนย์โลจิสติกส์ของบุคคลที่สี่แห่งหนึ่งของ RB ซึ่งถือเป็นขั้นตอนหลักระหว่างการผลิตและการขาย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศูนย์กระจายผลผลิตระบุอยู่ในหัวข้อ 4.3.1
- 84 <https://www.unfpa.org/resources/condoms-and-hiv-prevention-position-statement-unaims-unfpa-and-world-health-organization>
- 85 <https://www.unfpa.org/resources/condoms-and-hiv-prevention-position-statement-unaims-unfpa-and-world-health-organization>
- 86 <https://www.avert.org/professionals/hiv-around-world/asia-pacific/thailand>
- 87 <https://www.reuters.com/article/us-thailand-condoms/dont-shy-away-from-condoms-thailand-says-ahead-of-valentines-day-idUSKCN0VD17F>

- 88 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5715516/>
- 89 <https://www.who.int/bulletin/volumes/88/6/10-010610/en/>
- 90 <https://www.avert.org/professionals/hiv-around-world/asia-pacific/thailand>
- 91 https://www.researchgate.net/profile/Phusit_Prakongsai2/publication/228286502_Thailand_Health_Financing_Review_2010/links/5a66f9dfa6fdccb61c5b5b73/Thailand-Health-Financing-Review-2010.pdf
- 92 https://www.theglobalfund.org/media/4765/core_hiv_infonote_en.pdf?u=637066545930000000
- 93 ดูตัวอย่างที่ <https://www.humanrights.dk/publications/aaaq-sexual-reproductive-health-rights>
- 94 <https://www.refworld.org/pdfid/4538838d0.pdf>
- 95 https://thailand.iom.int/sites/default/files/document/publications/Thailand%20Report%202019_22012019_HiRes.pdf,
หน้า 44
- 96 https://www.theglobalfund.org/media/4765/core_hiv_infonote_en.pdf?u=637066545930000000
- 97 <https://internationalhealthstudent.wordpress.com/2011/04/04/public-health-versus-human-rights-thailand%E2%80%99s-100-condom-use-program/>
- 98 สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับ RB และ IFCN โปรดดูที่ <https://www.rb.com/media/4091/health.pdf>
- 99 สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (OHCHR), แถลงการณ์ร่วมของผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิในอาหาร สิทธิในสุขภาพ คณะทำงานด้านการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทั้งทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ และคณะกรรมการสิทธิเด็กเพื่อสนับสนุนความพยายามในการส่งเสริม สนับสนุน และปกป้องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ดูที่: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20871&LangID=E>
- 100 การตอบสนองของ RB ต่อ The International Baby Food Action Network (IBFAN) ‘Breaking the Rules, Stretching the Rules – 2017’ (20 มิถุนายน 2018) ดูที่: <https://www.rb.com/media/3482/response-to-ibfan-report-20-june-2018.pdf>
- 101 WHO 1981, หลักเกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทดแทนนมแม่

- https://www.who.int/nutrition/publications/code_english.pdf
- 102 นโยบายและขั้นตอนการตลาดอาหารทดแทนนมแม่ของ RB ข้อ 2:
<https://www.rb.com/media/3412/rbs-policy-and-procedures-on-marketing-of-bms.pdf>
- 103 Access to Nutrition Foundation รายงานการตลาดผลิตภัณฑ์อาหารทดแทนนมแม่ในประเทศไทย 2018 โปรดดูที่ https://accesstonutrition.org/app/uploads/2020/02/BMS_ATNF-Thailand-BMS-Marketing-Full_Report_2018.pdf
- 104 RB ตอบกลับรายงานการเข้าถึงดัชนีโภชนาการ (ATNI) ปี 2018 ประเทศไทยผ่านจดหมายถึง ATNI โดยตรงและไม่ผ่านการแถลงข่าว
- 105 Save the Children UK, Don't Push It. ดูที่: <https://www.savethechildren.org.uk/content/dam/gb/reports/health/dont-push-it.pdf>
- 106 WHO เกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทดแทนนมแม่ปี 1981 ดูที่: https://www.who.int/nutrition/publications/code_english.pdf
- 107 IBFAN, สรุปมติของ WHA ที่ได้รับการรับรองต่อจาก Code ดูที่: https://ibfan.org/art/WHA_resolutions-from-code-essentials.pdf
- 108 การประชุมมติ WHA 69/9, ดูที่: http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/wha69/a69_r9-en.pdf
- 109 WHO แนวทางการยุติการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กที่ไม่เหมาะสมปี 2016 ดูที่: http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA69/A69_7Add1-en.pdf?ua=1
- 110 WHO, หมายเหตุข้อมูล: คำชี้แจงเกี่ยวกับการจำแนกนมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่องเด็กอายุ 6-36 เดือนเป็นอาหารทดแทนนมแม่ ดูที่: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/275875/WHO-NMH-NHD-18.11-eng.pdf?ua=1>
- 111 Taylor, A. BMJ. 1998, เมษายน 11; 316 (7138): 1117–1122 การละเมิดหลักเกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทดแทนนมแม่: ความแพร่หลายในสี่ประเทศ
- 112 WHO, การทำตลาดผลิตภัณฑ์ทดแทนนมแม่: การดำเนินการตามหลักสากลในระดับประเทศ, รายงานสถานะปี 2020, พฤษภาคม 2020 ดูที่: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240006010>
- 113 ปฏิบัติการต่อต้านความหิวโหย, การทำตลาดอย่างไร้ความรับผิดชอบของนมผงดัดแปลงสำหรับทารก, ภาพรวมแบบแผนปฏิบัติขององค์กร, มีนาคม 2018 ดูที่: <https://www.actioncontrelafaim.org/wp-content/>

- uploads/2018/05/ACF_Rapport_BMS_Anglais_web.pdf, หน้า 13
- 114 นโยบายและขั้นตอนการทำตลาดของผลิตภัณฑ์ทดแทนนมแม่ของ RB เมษายน 2018 ดูที่: <https://www.rb.com/media/3412/rbs-policy-and-procedures-on-marketing-of-bms.pdf>, หน้า 1
- 115 การประชุมมติ 69/9, ดูที่: http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/wha69/a69_r9-en.pdf
และคำแนะนำของ WHA ในการยุติการส่งเสริมการตลาดอาหารอย่างไม่เหมาะสม
สำหรับทารกและเด็กเล็ก, A69/7 Add.1, 13 มีนาคม 2016 ดูที่: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA69/A69_7Add1-en.pdf
นอกจากนี้ ในคำถามที่พบบ่อยซึ่งอัปเดตในปี 2017 มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์ใดบ้างที่ WHO Code ครอบคลุมถึง ดูที่: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254911/WHO-NMH-NHD-17.1-eng.pdf?ua=1>, หน้า 8
- 116 ในอินเดีย เครือข่ายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของอินเดีย (BPNI) ซึ่งเป็นเครือข่ายระดับชาติขององค์กร และบุคคลที่อุทิศตนเพื่อส่งเสริมสุขภาพของแม่และเด็ก ผ่านการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีการเสริมสร้างขีดความสามารถ ตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทดแทนนมสำหรับทารกของอินเดีย และริเริ่มการดำเนินการทางกฎหมายด้วยการฟ้องร้องต่อศาล ดูที่: <https://www.bpni.org/about-bpni/>
- 117 อ่านพระราชบัญญัติอาหารและยา (พ.ศ. 2522) ฉบับภาษาอังกฤษอย่างไม่เป็นทางการได้ที่: http://food.fda.moph.go.th/law/data/act/E_FoodAct2522.pdf
- 118 ตามมาตรา 3 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องหลักการวิธีการและเงื่อนไขการให้ของขวัญตามประเพณีหรือศีลธรรม พ.ศ. 2561 (2017) “การให้ตามธรรมเนียมจรรยาตามประเพณี” หมายความว่า การให้หรือเสนอให้ของขวัญ เงิน สิ่งจูงใจ หรือผลประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลในโอกาสใด ๆ โดยปกติเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีหรือวัฒนธรรม http://laws.anamai.moph.go.th/download/about_laws_2017/laws_concerned/Announce_16-22.pdf
- 119 Line เป็นแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการสื่อสารโต้ตอบกันแบบทันทีทันใดที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในเอเชีย
- 120 Berkeley Media Studies Group, การส่งเสริมการตลาดแม่และเด็ก: การวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับการตลาดนมผงดัดแปลงสำหรับทารกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ วันที่ 6 ตุลาคม 2016 ดูที่: <http://www.bmsg.org/>

wp-content/uploads/2016/10/bmsg_infant_formula_marketing_social_media_analysis.pdf

- 121 การตรวจสอบสื่อเผยให้เห็นการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสม ภายใต้ขอบเขตของประมวลกฎหมายสากลว่าด้วยการตลาดทดแทนนมแม่ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, โภชนาการสาธารณสุข: 20 (8), 1333–1342, มีนาคม 2017 ดูที่: https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/FE6A74B66D2F78273384083D41B83DC0/S1368980016003591a.pdf/media_audit_reveals_inappropriate_promotion_of_products_under_the_scope_of_the_international_code_of_marketing_of_breastmilk_substitutes_in_southeast_asia.pdf
- 122 Abraham S. W. นมและสื่อสังคมออนไลน์: ชุมชนออนไลน์และหลักจรรยาบรรณทางการตลาดระหว่างประเทศของสารทดแทนนมแม่วารสารการให้นมบุตร ดูที่: https://www.researchgate.net/publication/225276102_Milk_and_Social_Media_Online_Communities_and_the_International_Code_of_Marketing_of_Breast-milk_Substitutes
- 123 หมายเหตุข้อมูลของ WHO / UNICEF: การส่งเสริมการตลาดแบบข้ามชนิด ผลิตภัณฑ์ของนมผงดัดแปลงสำหรับทารกและเด็กวัยเตาะแตะ ดูที่: <https://www.who.int/nutrition/publications/infantfeeding/information-note-cross-promotion-infant-formula.pdf?ua=1>
- 124 ดูที่: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA69/A69_7Add1-en.pdf, มาตรา 15, ข้อเสนอแนะ 5
- 125 ดูดัชนี Access to Nutrition, การทำตลาดผลิตภัณฑ์อาหารทดแทนนมแม่, ประเทศไทย รายงานปี 2018, หน้า 9
- 126 First Steps Nutrition Trust, น้ำตาลในนมเสริมสารอาหารที่วางตลาดสำหรับเด็กอายุมากกว่า 1 ปี ดูที่: http://www.babymilkaction.org/wp-content/uploads/2014/10/Statement-on-sugar-in-fortified-milks_May2016.pdf
- 127 <https://thailawyers.com/working-hours-per-thailand-labor-law/>
- 128 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 129 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานระดับประเทศเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนปี 2018
- 130 <https://transbordernews.in.th/home/?p=22826>

- 131 13 ธันวาคม 2018 ดูที่: <https://www.springnews.co.th/news/401605>
- 132 บางกอกโพสต์, เจ้าอาวาสโมโหอยากขายวัด, 12 พฤศจิกายน 2014
<https://www.bangkokpost.com/thailand/general/442929/pollution-drives-monks-from-temple-abbot-puts-it-up-for-sale>
- 133 ILO, Wash@Work, คู่มือฝึกด้วยตัวเอง ดูที่: https://wateractionhub.org/static/docs/wash4work/wash_at_work_web.pdf, หน้า 49-50
- 134 ILO, Wash@Work, คู่มือฝึกด้วยตัวเอง ดูที่: https://wateractionhub.org/static/docs/wash4work/wash_at_work_web.pdf, หน้า 78-81
- 135 รายงานของ ActionAid ‘การให้นมของคนยากจน: การอุดหนุนของสหภาพยุโรปทำร้ายผู้ผลิตนมในบังกลาเทศอย่างไร’ ดูที่: <https://actionaid.org/publications/2011/milking-poor-how-eu-subsidies-hurt-dairy-producers-bangladesh>
- 136 Spore, Arla Dairy: การจัดตั้งในแอฟริกาตะวันตก, 5 พฤษภาคม 2016 ดูที่: <https://spore.cta.int/en/entrepreneurship/all/article/arla-dairy-setting-up-in-west-africa-sid040142ce6-e2a9-4221-ae5a-665dab63d31f>

- 137 FAO, ดูที่: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/TP> & <http://dairydevelopmentprogram.weebly.com/blog-36153634361936603617362636403586/-2562>
- 138 <http://www.dft.go.th/th-th/Information/show-import-export-volume/ArticleId/12488/12488-WTO-2562>
- 139 การสนับสนุนการริเริ่มนโยบายปศุสัตว์ที่ไม่เหมาะสม ประเทศกำลังพัฒนา และภาคการผลิตนมทั่วโลก ส่วนที่ 2: กรณีศึกษารายประเทศ, Vivien Knips, เอกสารการทำงาน PPLPI หมายเลข 31 ดูที่: <http://www.fao.org/3/a-bp203e.pdf>
- 140 Rabobank, ภาคการผลิตนมของไทย: การสร้างสมดุลระหว่างข้อผูกพันการค้าเสรีและความจำเป็นในการสร้างอุตสาหกรรม, มิถุนายน 2004 ดูที่: http://www.fao.org/tempref/AG/Reserved/PPLPF/Docs/Reports%20&%20Papers/REP_DA_EA_VK_04_ThaiDairySector_Rabobank.pdf
- 141 การสนับสนุนการริเริ่มนโยบายปศุสัตว์ที่ไม่เหมาะสม ประเทศกำลังพัฒนา และภาคการผลิตนมทั่วโลก ส่วนที่ 2: กรณีศึกษารายประเทศ, Knips, V. เอกสารการทำงาน PPLPI หมายเลข 31 ดูที่: <http://www.fao.org/3/a-bp203e.pdf>, หน้า 76-77
- 142 ตามรายงาน “อย่าส่งออกปัญหาของเรา อุปทานนมล้นตลาด: ที่นั่นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในแอฟริกาตะวันตกกำลังถูกบีบจนแห้ง บริษัทนมข้ามชาติจากยุโรปเข้ามาดำเนินการธุรกิจอยู่ในภูมิภาคนี้ การลงทุนส่วนใหญ่ของบริษัทเหล่านี้ มุ่งไปที่การนำเอานมผงจากโรงงาน ในยุโรปมาบรรจุใหม่ การลงทุนเช่นนี้ไม่ได้ช่วยปรับปรุงความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในท้องถิ่น ดูที่: http://www.europeanmilkboard.org/fileadmin/Subsite/Afrika/Brochure_campagnelait_court_EN.pdf
- 143 เพ็ญศรี จิงศิริวัฒน์ และ วิภาวรรณ ปานพล, กรมปศุสัตว์, กระทรวงเกษตร, ประเทศไทย: อุตสาหกรรมที่ได้รับผลจากการสนับสนุนจากรัฐบาล ดูที่: <http://www.fao.org/3/I0588E10.htm>
- 144 องค์การอาหารและเกษตร (FAO) นมและผลิตภัณฑ์นม: ข้อมูลราคาและการค้า มิถุนายน 2017 ดูที่: http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/COMM_MARKETS_MONITORING/Dairy/Documents/Milk_and_Milk_Products_June_2017.pdf
- 145 <https://www.dairyreporter.com/Article/2019/03/06/Thailand-preparing-dairy-farmers-in-time-for-2025-Down-Under-deal>
- 146 อ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่: <https://crest.iom.int/news/viet-nams->

natural-rubber-supply-chain-focus-new-fair-labour-association-
iom-project

- 147 <https://www.fairrubber.org/english/>
- 148 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_116344.pdf
- 149 ข้อเสนอแนะสำหรับ RB Thailand เป็นเรื่องนมผงดัดแปลงสำหรับทารก นมผงดัดแปลงสูตรต่อเนื่อง และนมสำหรับเด็กวัยเจริญเติบโตจนกว่าจะถึงเด็กอายุ 3 ปีของ RB ทั้งหมดให้เป็นไปตามมติและแนวทางของ WHO Code และ WHA
- 150 ในปัจจุบัน RB ประเทศไทยทำงานร่วมกับกรมอนามัย, ออย., จุดติดต่อ Codex Alimentarius ในประเทศไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารทารกและเด็กเล็ก และสมาพันธ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แต่ไม่ได้ทำงานร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคมใด.
- 151 แหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์เรื่องที่อยู่อาศัยของคนงานโดย ILO นี้สามารถใช้เป็นฐานได้: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_116344.pdf
- 152 หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน หลักการข้อ 31, ดูที่: https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf, หน้า 33
- 153 https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
- 154 <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>
- 155 https://finlandabroad.fi/web/tha/current-affairs/-/asset_publisher/h5w4iTUJhNne/content/responsible-business-and-human-rights-where-is-thailand-now-/384951
- 156 <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=22915&LangID=E>
- 157 <https://globalnaps.org/country/thailand/>
- 158 https://finlandabroad.fi/web/tha/current-affairs/-/asset_publisher/h5w4iTUJhNne/content/responsible-business-and-human-rights-where-is-thailand-now-/384951

THE DANISH
INSTITUTE FOR
HUMAN RIGHTS